

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH & CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Unit G5 - Veterinary Programmes

SANCO/10880/2012

*Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses*

Survey Programme for Salmonella

Approved* for 2012 by Commission Decision 2011/807/EU

Slovenia

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

ANNEX II - PART A

General requirements for the national salmonella control programmes

Member state : SLOVENIJA

(a) State the aim of the program

(max. 32000 chars) :

Namen programa za nadzor salmonel v matičnih jatah je zmanjšanje razširjenosti serovarov Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow in Salmonella infantis pri odraslih matičnih jatah kokoši Gallus gallus z vsaj 250 kokošmi na 1% ali manj.

(b) Animal population and phases of production which sampling cover

Demonstrate the evidence that it complies with the minimum sampling requirements laid down in part B of Annex II to Regulation (EC) No 2160/2003 of the European Parliament and of the Council OJ L 325, 12.12.2003, p. 1. indicating the relevant animal population and phases of production which sampling must cover

It is mandatory to fill in the box about Animal populations to make the rest of the questions visible.

Animal population Breeding flocks of Gallus gallus

rearing flocks

- day-old chicks
- four-week-old birds
- two weeks before moving to laying phase or laying unit

adult breeding flocks

- every second week during the laying period

(c) Demonstrate the evidence...

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

demonstrate the evidence that it complies with the specific requirements laid down in Parts C, D and E of Annex II to Regulation (EC) No 2160/2003

(max. 32000 chars) :

Ukrepi v odraslih matičnih jatah v primeru ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis in Salmonella Typhimurium se izvajajo v skladu z delom C, Priloge II Uredbe (ES) št. 2160/2003 in Pravilnikom o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010).

Ukrepi v odraslih matičnih jatah v primeru ugotovitve Salmonella Hadar, Salmonella Virchow in Salmonella Infantis in v vzrejnih matičnih jatah v primeru ugotovitve Salmonella Enteritidis in Salmonella Typhimurium se izvajajo v skladu z Pravilnikom o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010).

(d) Specification of following points :

(d)1. General

(d)1.1 A short summary referring to the occurrence

A short summary referring to the occurrence of the salmonellosis [zoonotic salmonella] in the Member State with specific reference to the results obtained in the framework of monitoring in accordance with Article 4 of Directive 2003/99/EC of the European Parliament and of the Council OJ L 325, 12.12.2003, p. 31., particularly highlighting the prevalence values of the salmonella serovars targeted in the salmonella control programmes.

(max. 32000 chars) :

Spremljanje zoonotičnih salmonel se v Sloveniji izvaja na podlagi Monitoringa zoonoz in njihovih povzročiteljev, ki ga vsako leto pripravijo Veterinarska uprava RS, Zdravstveni inšpektorat RS in Inštitut za varovanje zdravja. Program zajema spremljanje zoonotičnih salmonel pri ljudeh, živilih in živalih. Spremljanje in nadzor salmonel v matičnih jatah, v jatah nesnic, jatah brojlerjev in jatah puranov se izvaja v skladu z zakonodajo Unije in nacionalnimi predpisi.

Pojav salmoneloze pri ljudeh :

Salmonela je bila v R Sloveniji do leta 2008 najpogostejši bakterijski povzročitelj enteritidov pri ljudeh. V letu 2009 pa je bil na prvem mestu kampilobakter.

Število prijav salmonelnih enteritidov je v Sloveniji naraslo v letih 1999-2000 in je doseglo vrh leta 2003, ko je incidenca znašala 201/100.000 prebivalcev Natančen vzrok za povečano število prijav salmoneloz med leti 2002 in 2004 ni znan. Od leta 2004 dalje se število prijavljenih primerov salmoneloz zmanjšuje. V primerjavi z letom 2003 se je število prijav v letu 2004 zmanjšalo za 17%, v letih 2005 in 2006 pa kar za 62%. V letih 2007 in 2008 se je nadaljeval trend zmanjševanja prijav salmoneloz saj je bila v letu 2007 incidence salmoneloz v primerjavi z letom 2006 manjša za 11%, v letu 2008 pa se je zmanjšala še za 18,9% in je znašala 53,89/100.000 prebivalcev. Tudi v letu 2009 se je število okužb s salmonelo pri ljudeh

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

znižalo, saj je bilo zabeleženih 627 primerov (incidenca 31 / 100.000 prebivalcev). Za leto 2010 končni podatki o nalezljivih boleznih pri ljudeh še niso na razpolago saj Inštitut za varovanje zdravja RS (IVZ RS), ki zbira podatke o nalezljivih boleznih pri ljudeh še ni objavil poročila o epidemiološkem spremljanju nalezljivih bolezni za leto 2010. Iz mesečnih CNB novic v letu 2010 (objavlja IVZ RS), kjer so objavljeni podatki o številu prijavljenih nalezljivih bolezni v posameznem mesecu in tudi orientacijski podatki o številu nalezljivih bolezni v celem letu pa je razvidno, da se trend upadanja prijavljenih primerov salmoneloz pri ljudeh nadaljuje. Po prvih zbranih podatkih, ki pa še niso dokončni, je bilo namreč v letu 2010 prijavljenih 331 primerov salmonelnih enteritidov.

V letu 2009 je bila še vedno najpogosteje izolirana *Salmonella Enteritidis* (72%), na drugem mestu je bila *Salmonella Typhimurium* s 6,5%. Delež *Salmonella Coeln* je znašal 3,3%, in delež *Salmonella* skupina B 5,7%. Deleži ostalih serovarov salmonel so bili enaki ali manjši od 2%.

Število izbruhov povzročenih s salmonelo od leta 2005 postopoma pada. Število izbruhov okužb s hrano, povzročenih s salmonelo se je v letu 2008, v primerjavi z letom 2007, ko je bilo prijavljenih 13 izbruhov, zmanjšalo kar za 50% (v letu 2008 je bilo prijavljenih 7 izbruhov). V letu 2009 so bili zabeleženi 4 izbruhi okužb povzročenih s salmonelo, v vseh primerih so bila domnevni vir okužbe jajca. V enem primeru so jajca izvirala iz druge države članice, v treh primerih pa so bila jajca proizvedena v RS. Na podlagi obvestila zdravstvene službe o izbruhu salmoneloze pri ljudeh je Veterinarska uprava RS na gospodarstvih za rejo nesnic opravila uradno vzorčenje in v dveh primerih je bila v jati potrjena prisotnost *S. Enteritidis*.

Glede na podatke v CNB novicah za leto 2010, kjer so tudi orientacijski podatki o številu prijavljenih izbruhov nalezljivih bolezni, je bilo v letu 2010 prijavljenih 74 izbruhov nalezljivih bolezni. Po prvih zbranih podatkih v nobenem od 65 izbruhov za katera so konča poročila že na razpolago ni bila vzork okužbe salmonella. Za 9 izbruhov pa še ni izdelanega končnega poročila.

(Vir podatkov: Inštitut za varovanje zdravja RS, Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezni v Sloevniji – LETNA POROČILA in CNB novice za leto 2010, <http://www.ivz.si/?ni=35>)

Spremljanje pri živalih (razen perutnine) in v živilih:

V obdobju med 2006 in 2009 je bilo v okviru nacionalnega monitoringa zoonoz v odobrenih obratih za proizvodnjo živil živalskega izvora odvzetih 4683 vzorcev za preiskave na salmonelo pri živalih in v svežem mesu. Vzorčenje je potekalo pri govedu, prašičih, ovcah in perutnini, salmonela pa se je spremljala v svežem mesu, bezgavkah, koži, brisih trupa in fecesu pri perutnini, drobnici, govedu in prašičih. Od skupnega števila odvzetih vzorcev je bilo 99% vzorcev negativnih. Najpogosteje je bila s salmonelo kontaminirana koža perutnine, na drugem mestu pa so bezgavke prašiča.

Vzorčenje na prisotnost salmonel v živilih živalskega izvora se je v letih 2006-2009 izvajalo tudi v odobrenih obratih za proizvodnjo živil živalskega izvora in registriranih mesnicah. Skupno je bilo opravljenih 1164 analiz na prisotnost Salmonelle. Povzročitelj je bil ugotovljen v neperutninskih mesnih pripravkih (čevapčiči, klobasa za pečenje, svinjski kare, pečenica, ražnjiči) in mletem mesu. Prevalenca v mletem mesu je 1.2%, v neperutninskih mesnih pripravkih pa 1.5%. Pri vzorčenih RTE mesnih izdelkih, mesnih pripravkih in mleku ter mlečnih izdelkih salmonela ni bila ugotovljena.

V prodaji na drobno so bila za ugotavljanje prisotnosti salmonel vzorčena tako živila živalskega izvora, kot tudi živila neživalskega izvora. V obdobju od 2006-2009 je bilo v prodaji na drobno odvzetih 8199 živil. Odstotek živil z ugotovljeno salmonelo se je gibal med 0,5-0,8% (v letih 2006,2007-0,5%, leta 2008-0,8% in v letu 2009-0,6%). Salmonela je bila najpogostejše ugotovljena v svežem perutninskem mesu (24 vzorcev), sledi mleto meso iz rdečega mesa (15 vzorcev), goveje meso in jajca (3 vzorci) ter svinjsko meso (1 vzorec). V mleku in mlečnih izdelkih, proizvodih ribištva, mesnih izdelkih, delikatesnih živilih, sadju in zelenjavi ter ostalih živilih salmonela v obdobju 2006-2009 ni bila ugotovljena.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Spremljanje pri perutnini:

Matične jate:

V letih 2003-2005 so bili pri spremljanju salmonel v matičnih jatah potrjeni serovari salmonel za katere je določen cilj Skupnosti v skupno 5 odraslih matičnih jatah, v vseh matičnih jatah je bil ugotovljen serovar S.Enteritidis, prisotnost salmonel v vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena. V letu 2006 prisotnost salmonel v odraslih in vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena.

V letu 2007 je bilo v spremljanje razširjenosti salmonel vključeno 86 vzrejnih in 118 odraslih matičnih jat kokoši. Salmonela je bila ugotovljena v vzorcih jajčnih lupin pri štirih matičnih jatah (2 x S.Saintpaul in 2 x serovar S.Chartres), vendar prisotnost salmonel pri vzorčenju na gospodarstvu ni bila potrjena v nobeni jati. Prav tako salmonela ni bila ugotovljena v vzrejnih matičnih jatah.

V letu 2008 je bilo na prisotnost salmonel vzorčenih 91 vzrejnih in 151 odraslih matičnih jat kokoši. V eni odrasli matični jati - mesna linija je bil pri uradnem rutinskem vzorčenju na gospodarstvu na začetku proizvodnega ciklusa ugotovljen serovar Salmonella Typhimurium, prisotnost salmonel v vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena.

V letu 2009 je bilo skupaj testiranih 155 odraslih matičnih jat (6 matičnih jat-jajčna linija in 149 jat – mesna linija) in 118 vzrejnih matičnih jat (1 matična jata – jajčna linija in 117 matičnih jat – mesna linija). Salmonela je bila ugotovljena v eni vzrejni matični jati (S.Newport), v odraslih matičnih jatah pa salmonela v letu 2009 ni bila ugotovljena.

Tudi v letu 2010 je bila Salmonella spp. ugotovljena samo v vzrejnih matičnih jatah, pri čemer v nobeni vzrejni jati niso bili ugotovljeni serovari za katere je določen cilj Skupnosti. Od skupno testiranih 122 vzrejnih matičnih jat in 165 odraslih matičnih jat je bila salmonela ugotovljena v 5 vzrejnih matičnih jatah. Pri odraslih matičnih jatah je bila pri dveh jatah ugotovljena S.Saintpaul v vzorcih jajčnih lupin. Pri obeh jatah pri potrditvenem uradnem vzorčenju odraslih matičnih jat na gospodarstvu salmonela ni bila ugotovljena.

V R Sloveniji je bil cilj Skupnosti za odrasle matične jate dosežen že konec leta 2007 saj salmonela ni bila ugotovljena v nobeni matični jati. V letu 2008 je bil v eni odrasli matični jati ugotovljen serovar Salmonella Typhimurium, vendar je bila razširjenost salmonel še vedno < kot 1% (0,7%). Tudi v letih 2009 in 2010 je bil cilj Unije za odrasle matične jate dosežen.

Jate nesnic:

V temeljni študiji, ki je potekala v letih 2004/2005 je bila prisotnost Salmonella spp. ugotovljena v 19,4% jat, od tega je bila prisotnost S.Enteritidis ugotovljena v 9,2% jatah kokoši nesnic. Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letih 2005 – 2007 je bila pri spremljanju salmonel v jatah nesnic Salmonella Enteritidis ugotovljena skupno v 16 jatah. Odstotek pozitivnih jat je bil najvišji leta 2005, ko je bila prisotnost Salmonella Enteritidis ugotovljena v 5,6% odraslih matičnih jat. V letu 2006 je bila Salmonella Enteritidis ugotovljena v 1 odrasli jati nesnic (0,60% razširjenost) in v letu 2007 v 9 jatah (3,65% razširjenost). V letih 2005 -2007 prisotnost Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letu 2008 je bilo v nacionalni program nadzora salmonel v jatah nesnic vključenih 99 vzrejnih in 172 odraslih jat nesnic. Salmonela je bila ugotovljena v 18 odraslih jatah kokoši nesnic (10,5%). Salmonella Enteritidis je bila potrjena v 15 odraslih jatah kokoši nesnic (8,7%). V eni jati je bila ugotovljena S. Ohio, v eni S. Montevideo in v eni S. Infantis. Salmonella Typhimurium v letu 2008 v jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letu 2008 je bil odstotek odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis za 0,4% višji od Cilja Skupnosti, ki bi ga morala R Slovenija doseči v letu 2008.

Leta 2009 je bilo vzorčenih 209 odraslih jat nesnic in 129 vzrejnih jat nesnic. Salmonela je bila potrjena v 19 odraslih jatah nesnic, od tega je bila Salmonella Enteritidis ugotovljena v 7 jatah . Tudi v letu 2009

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena. V vzrejnih jatah je bila salmonela potrjena 8 jatah, vendar v nobeni jati ni bil ugotovljen serovar Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium.

V letu 2009 je znašal odstotek odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium 3,3%, kar je za skoraj 40% manj kot v letu 2008.

V program nadzora salmonel so bile v letu 2010 vključene 202 odrasle jate nesnic in 153 vzrejnih jat nesnic. Salmonella spp. je bila ugotovljena v 9 odraslih jatah nesnic in v 12 vzrejnih jatah. Tudi v letu 2010 se je trend upadanja okužb s Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah nesnic nadaljeval saj je bila S. Enteritidis ugotovljena samo v eni jati odraslih nesnic, pri vzrejnih jatah nesnic pa okužba s Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium ni bila ugotovljena.

Jate brojlerjev:

V temeljni študiji je bilo v R Sloveniji vzorčenih 326 jat brojlerjev. Salmonella spp. je bila ugotovljena v 10 jatah (3,1%) in sicer v 9 jatah serovar Salmonella Enteritidis (2,8%) in v 1 jati serovar Salmonella Infantis (0,3%). Glede na dobljene rezultate, je znašala ocenjena prevalenca Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah brojlerjev v R Sloveniji 1,6% in prevalenca ostalih serovarov salmonel 0,2%.

V letih 2006 – 2008 je bilo pri spremljanju salmonel pri brojlerjih, v skladu z nacionalno zakonodajo, v obdobju 3 tednov pred zakolom vzorčenih 1748 jat v letu 2006, 2491 jat v letu 2007 in 3036 jat v letu 2008. Leta 2006 je bila salmonela izolirana v 9 jatah (0,5%), leta 2007 v 44 jatah v (1,76%) in leta 2008 v 10 jatah (0,33%). Salmonella Enteritidis je bila leta 2006 ugotovljena v 6 jatah in leta 2007 v 4 jatah. V letu 2008 Salmonella Enteritidis ni bila ugotovljena. Salmonella Typhimurium v jatah brojlerjev ni bila ugotovljena od leta 2005.

V začetku letu 2009 se je pričel izvajati nacionalni program nadzora salmonel v jatah brojlerjev. Skupaj je bilo leta 2009 pred zakolom vzorčenih 3080 jat brojlerjev. Salmonela je bila ugotovljena v 23 jatah, vendar v nobeni jati ni bila ugotovljena prisotnost Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium.

Rezultati spremljanja v letu 2009, in tudi preteklih letih kažejo, da bo R Slovenija dosegla predpisan cilj Skupnosti za jate brojlerjev.

V letu 2010 je bila od skupno testiranih 2153 jat brojlerjev Salmonella spp. ugotovljena v 24 jatah brojlerjev, od tega je bila v eni jati ugotovljena S. Typhimurium. Kljub ugotovitvi S. Typhimurium pa je Slovenija dosegla predpisan cilj v jatah brojlerjev saj je bila razširjenost Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah brojlerjev manj kot 1%

Jate puranov:

Spremljanje salmonel v jatah puranov do leta 2010 z zakonodajo ni bilo predpisano, kljub temu pa so nosilci dejavnosti, v skladu z lastnimi programi spremljanja, izvajali vzorčenje jat puranov pred zakolom. Na podlagi lastnih programov nosilcev dejavnosti je bilo v letu 2007 je bilo pred zakolom vzorčenih 121 jat in leta 2008 190 jat puranov. Salmonela je bila leta 2007 ugotovljena v 4 jatah (4x S. Infantis), v letu 2008 pa v 5 jatah.

V temeljni študiji je bilo v R Sloveniji vzorčenih 131 jat puranov, od tega je bila prisotnost Salmonella spp. ugotovljena v 29 jatah (22,1%) na 18 gospodarstvih. Serovar Salmonella Enteritidis je bil ugotovljen v 4 jatah in serovar Salmonella Typhimurium v 1 jati. Najpogosteje je bil ugotovljen serovar Salmonella Infantis in sicer v 11 jatah. Glede na dobljene rezultate v R Sloveniji, je znašala ocenjena prevalenca Salmonella spp. 21,1%, prevalenca Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium 4,7% in prevalenca ostalih serovarov salmonel 14,5%.

V letu 2009 je bilo vzorčenje pred zakolom opravljeno v 159 jatah puranov. Prisotnost salmonel v jatah puranov v letu 2009 ni bila ugotovljena. V letu 2010 je bilo v okviru nacionalnega programa nadzora pred zakolom testiranih 112 jat puranov, prisotnost Salmonella spp. pa je bila ugotovljena v eni jati

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

puranov (S.Saintpaul). Rezultati spremljanja v letu 2010, in tudi preteklih letih kažejo, da bo R Slovenija v prehodnem obdobju 3 let dosegla predpisan cilj Skupnosti za jate puranov.

(d)1.2 A short summary referring to the occurrence of the salmonella

The structure and organization of the relevant competent authorities. Please refer to the information flow between bodies involved in the implementation of the programme.

(max. 32000 chars) :

STRUKTURA IN ORGANIZACIJA PRISTOJNIH ORGANOV

Veterinarska uprava Republike Slovenije (VURS)

VURS je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in je pristojni organ, za zagotavljanje skladnosti z veterinarsko zakonodajo in živilsko zakonodajo in za izvajanje uradnega veterinarskega nadzora v RS. Pristojnosti in naloge VURS so določene v Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti (Ur.l.RS, št. 93/2005).

VURS je pristojni organ v skladu s 3. členom Uredbe (ES) št. 2160/2003 in odgovoren za:

- pripravo nacionalnih programov nadzora in njihovih sprememb skladno z Uredbo (ES) št. 2160/2003
- izvajanje uradnega nadzora pri nosilcih dejavnosti vključno z izvedbo uradnega vzorčenja v okviru nacionalnih programov nadzora
- zbiranje podatkov za ovrednotenje rezultatov ter letno pošiljanje teh podatkov in rezultatov Komisiji.

VURS sestavljajo:

- a) glavni urad
- b) deset območnih uradov
- c) šest mejnih veterinarskih postaj.

a) Glavni urad VURS (Sektor za varnost živil, krmo in veterinarska zdravila) je odgovoren za pripravo nacionalnih programov nadzora in njihovih sprememb, zbiranje podatkov o številu vzorčenih jat in pozitivnih jat v okviru nacionalnih programov nadzora in za pošiljanje podatkov Komisiji (EFSA).

b) Območni uradi VURS so odgovorni za izvajanje pregledov na na gospodarstvih za rejo perutnine in valilnicah, za nadzor nad izvajanjem nacionalnega programa nadzora pri nosilcih dejavnosti, za izvedbo uradnega vzorčenja ter odreditev in nadzor nad izvajanjem ukrepov v primeru ugotovitve salmonel. Uradno vzorčenje opravijo uradni veterinarji.

Laboratoriji, ki opravljajo preiskave vzorcev nosilcev dejavnosti vsaj enkrat mesečno za pretekli mesec pošljejo rezultate o preiskavi vzorcev nosilcev dejavnosti skupaj z zapisnikom na glavni urad VURS. Imenovani laboratoriji, ki opravljajo preiskave uradnih vzorcev pošljejo rezultate o preiskavi vzorcev na pristojni OU VURS, uradnemu veterinarju, ki je opravil vzorčenje, in vsaj enkrat mesečno za pretekli mesec na glavni urad VURS.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

V primeru ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis v matičnih jatah ali serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v jatah nesnic, jatah brojlerjev ali jatah puranov pa mora laboratorij poslati rezultate preiskav najpozneje naslednji delovni dan po zaključeni serotipizaciji, po elektronski pošti ali telefaksu na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata. V primeru ugotovitve ostalih serovarov salmonel pa mora laboratorij poslati rezultate preiskav najkasneje v treh delovnih dneh po opravljeni preiskavi.

Glavni urad VURS na podlagi rezultatov preiskav vzorcev nosilcev dejavnosti in uradnih vzorcev, ki jih pošiljajo laboratoriji vodi evidenco o vzorčenih in pozitivnih matičnih jatah, ter o opravljenih uradnih vzorčenjih.

Priloga 1: Organizacija VURS in Priloga 2: Organizacija izvajanja nacionalnega programa nadzora.

(d)1.3 A short summary referring to the occurrence of the salmonella

Approved laboratories where samples collected within the programme are analysed.

(max. 32000 chars) :

Laboratoriji, ki sodelujejo v nacionalnem programu nadzora

I. Preiskave vzorcev, ki jih v okviru izvajanja nacionalnega programa nadzora odvzamejo nosilci dejavnosti lahko opravljajo laboratoriji, ki jih VURS vpiše na seznam določenih laboratorijev, ki sodelujejo v nacionalnem programu nadzora salmonel. V seznam določenih laboratorijev, ki ga vodi glavni urad VURS, je vpisanih 9 laboratorijev.

II. Preiskave uradnih vzorcev opravljajo laboratoriji, ki so v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 imenovani za izvajanje preiskav v okviru uradnega nadzora. Preiskave uradnih vzorcev opravljajo tri enote Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI Enota za diagnostiko kužnih in drugih bolezni, NVI Maribor-Ptuj, NVI Nova Gorica). V primeru uradnega potrditvenega vzorčenja se preiskave uradnih vzorcev opravijo v Nacionalnem referenčnem laboratoriju.

Nacionalni referenčni laboratorij NRL za salmonelo:

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut

Nacionalni referenčni laboratorij je akreditiran skladno z SIST EN ISO/IEC 17025 in ima akreditirano metodo izolacije salmonel (ISO 6579/Amd 1) in serotipizacijo sevov (Kauffmann-White-Le Minorjeva shema (WHO)).

Laboratoriji, ki so vpisani v seznam odobrenih laboratorijev:

1. NVI Enota za diagnostiko kužnih in drugih bolezni
2. NVI Enota CELJE
3. NVI Enota MARIBOR-PTUJ
4. NVI Enota MURSKA SOBOTA
5. NVI Enota KRANJ

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

6. NVI Enota NOVA GORICA
7. NVI Enota NOVO MESTO
8. Mikrobiološki laboratorij PIVKA PERUTNINARSTVO d.d.
9. Mikrobiološki laboratorij PERUTNINA PTUJ d.d.

Laboratoriji, ki sodelujejo v programu nadzora in opravljajo preiskave vzorcev na prisotnost salmonel, izpolnjujejo zahteve iz člena 12. Uredbe ES št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o nadzoru salmonel in drugih opredeljenih povzročiteljih zoonoz, ki se prenašajo z živali. Analitična metoda, ki jo laboratorij uporablja za odkrivanje prisotnosti salmonel, mora biti validirana s čimer laboratorij ugotovi mejo detekcije, občutljivost in specifičnost.

Enote NVI Celje, Maribor-Ptuj, Murska Sobota, Kranj, Nova Gorica in Novo mesto so regionalne enote Univerze v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut (VF, NVI) in so akreditirane skladno z SIST EN ISO/IEC 17025. Vse regionalne enote NVI so pregledane enkrat letno s strani VF, NVI na notranjih presojah in s strani Slovenske Akreditacije na zunanji presoji za pridobitev akreditacije.

Mikrobiološki laboratorij Pivka Perutninarstvo d.d. in Mikrobiološki laboratorij Perutnina Ptuj d.d. sta notranja laboratorija nosilcev dejavnosti reje perutnine. Oba laboratorija imata vpeljane in uporabljata sisteme zagotavljanja kakovosti. Nosilca dejavnosti Perutnina Ptuj d.d. in Pivka Perutninarstvo d.d. izpolnjujeta tudi zahteve standarda ISO 9001:2000. VURS je v sodelovanju s predstavnikom NRL opravila pregled obeh laboratorijev v letu 2007 in 2008.

NRL za salmonelo organizira MLPT za preiskave na salmonel in sicer izolacija (detekcija) in biokemijska potrditev ter serotipizacija do serološke skupine (ne izvajajo je vsi laboratoriji). V preiskavah sodelujejo vsi laboratoriji, vključeni v program nadzora za analizo vzorcev zaradi testiranja na prisotnost salmonel.

(d)1.4 Methods in examination

Methods used in the examination of the samples in the framework of the programme.

(max. 32000 chars) :

Preiskava vzorcev - vrsta diagnostičnih metod

Vsi laboratoriji opravljajo preiskave vzorcev v skladu z Uredbo Komisije 200/2010/ES (3. točka priloge). Serotipizacija se vedno opravi v nacionalnem referenčnem laboratoriju.

Metoda odkrivanja

Za preiskave vzorcev odvzetih v okviru nacionalnega programa nadzora se uporablja metoda v skladu s Spmembo1 EN/ISO 6579-2002/Amd1:2007."Mikrobiologija živilskih in krmnih snovi- Horizontalna metoda za odkrivanje Salmonella spp.- Spmemba 1: Priloga D: Odkrivanje Salmonella spp. v živalskih fekalijah in okoljskih vzorcih v primarni fazi vzreje".

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Serotipizacija

Nekateri laboratoriji opravljajo serotipizacijo do serološke skupine, serotipizacije do serovara pa opravlja samo NRL. NRL opravlja serotipizacijo po Kauffmann-White-Le Minorjeva shema (WHO).

(d)1.5 A short summary referring to the occurrence of the salmonellosis

Official controls (including sampling schemes) at feed, flock and/or herd level.

(max. 32000 chars) :

I. URADNI NADZOR KRME

Uradni nadzor krme v RS izvajata Veterinarska uprava RS in Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano. Nadzor krme se izvaja na podlagi Programa nadzora in monitoringa krme, ki ga skupaj pripravita VURS in IRSKGH.

Program nadzora in monitoringa krme vključuje inšpekcijske preglede nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo kot tudi program vzorčenja krme.

Varnost krme ureja Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme (Uradni list RS, št. 101/06, 70/07, 10/09, 44/09), ki določa zahteve v skladu z Direktivo 2002/32/ES o nezaželenih snoveh v živalski krmi. Razen tega, navedeni pravilnik določa nacionalne mikrobiološke kriterije za salmonelo v krmi. Nosilci dejavnosti na področju krme, ki izvajajo dejavnost proizvodnje, morajo z letnimi načrti notranjih kontrol zagotavljati skladnost surovin in proizvodov z mikrobiološkimi kriteriji za krmo.

Če nosilec dejavnosti pri izvajanju notranjih kontrol ugotovi, da krma ne izpolnjuje mikrobioloških kriterijev varnosti mora o tem nemudoma obvestiti pristojni območni urad Veterinarske uprave Republike Slovenije in ukrepati v skladu z 20. členom Uredbe (ES) 178/2002.

Priloga 4A: Nacionalni mikrobiološki kriteriji za krmo

Uradno vzorčenje krme na prisotnost salmonel se izvaja v okviru Programa nadzora in monitoringa krme. Na podlagi programa nadzora in monitoringa krme uradni veterinar pripravi, za obrate nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo, ki so v registru odobrenih in registriranih obratov, program preiskav krme za tekoče leto. Vzorci se zbirajo pri proizvajalcih krme, v mešalnicah, v trgovinah in na farmah. Vzorčenje opravijo uradni veterinarji območnih uradov VURS.

V letu 2009 je bilo skupno odvzetih 93 vzorcev krme za preiskave na salmonelo. Salmonela je bila izolirana iz petih vzorcev krme in sicer štirikrat iz vzorcev sestavljene krme za nesnice in enkrat iz krme rastlinskega izvora (sončnice). Iz nobenega vzorca ni bila izolirana Salmonella Enteritidis ali Salmonella Typhimurium.

II. URADNI NADZOR V MATIČNIH JATAH

Uradno vzorčenje opravljajo uradni veterinarji v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 200/2010, v valilnicah in na gospodarstvih za rejo matičnih jat. Uradno vzorčenje v valilnici nadomesti vzorčenje na pobudo nosilca dejavnosti.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

1) Uradno rutinsko vzorčenje odraslih matičnih jatah se opravi:

(i) vsakih 16 tednov v valilnici. Vzorčenje se opravi na način iz točke 2.2.1 Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010.

(ii) dvakrat med proizvodnim ciklom; uradno vzorčenje se v vsaki odrasli matični jati izvede v štirih tednih po prehodu v fazo nesnosti oziroma v enoto za nesnice, drugo omenjeno vzorčenje pa proti koncu valjenja, vendar ne prej kot 8 tednov pred koncem proizvodnega ciklusa. Vzorci se odvzamejo na način iz točke 2.2.2.1 Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010.

2. Uradno potrditveno vzorčenje v odraslih matičnih jatah se opravi v naslednjih primerih:

(i) Kadar se ugotovi *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium*, *Salmonella Infantis*, *Salmonella Hadar* in/ali *Salmonella Virchow* v vzorcih jajčnih lupin odvzetih v valilnici na pobudo nosilca dejavnosti ali pri uradnem rutinskem vzorčenju v valilnici se na gospodarstvu izvede uradno potrditveno vzorčenje matične jate v skladu s točko 2.1.2.1 (c) Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010. Vzorci se odvzamejo na način iz točke 2.2.2.2 (b) iste uredbe. Pri uradnem potrditvenem vzorčenju odraslih matičnih jat se dodatno odvzamejo tudi vzorci (5 živali ali 12 jajc) za ugotavljanje prisotnosti protimikrobnih snovi ali se opravi ponovno vzorčenje jate ali njenih potomcev na prisotnost salmonel.

(ii) Če je prisotnost salmonel ugotovljena v vzorcih odvzetih na gospodarstvu pri uradnem vzorčenju v skladu s točko 2.1.2.1(b) ali točko 2.1.2.1(c) Priloge Uredbe Komisije (ES) št. 200/2010 se ponovno testiranje jate opravi samo v izjemnih primerih, ko ima uradni veterinar VURS razloge za sum na lažne rezultate (npr. lažno pozitivne ali lažno negativne rezultate). Ponovno vzorčenje se opravi v skladu s točko 2.2.2.2(b) Priloge Uredbe Komisije (ES) št. 200/2010.

Enkrat letno se na vseh gospodarstvih za rejo matičnih jat in v valilnicah opravi tudi uradni pregled.

(d)1.6 Measures

Measures taken by the competent authorities with regard to animals or products in which the presence of *Salmonella spp.* have been detected, in particular to protect public health, and any preventive measures taken, such as vaccination.

(max. 32000 chars) :

I. Ukrepi v primeru ugotovitve salmonel v matičnih jatah

A) Kadar se ugotovi *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium*, *Salmonella Infantis*, *Salmonella Hadar* in/ali *Salmonella Virchow* v vzorcih jajčnih lupin odvzetih v valilnici na pobudo nosilca dejavnosti ali pri uradnem rutinskem vzorčenju v valilnici uradni veterinar na gospodarstvu izvede:

- uradno potrditveno vzorčenje matične jate v skladu s točko 2.1.2.1 (c) Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010. Vzorci se odvzamejo na način iz točke 2.2.2.2 (b) iste uredbe. Pri uradnem potrditvenem vzorčenju odraslih matičnih jat se dodatno odvzamejo tudi vzorci za ugotavljanje prisotnosti protimikrobnih snovi (5 živali ali 12 jajc);
- epizootiološka poizvedba z namenom ugotoviti vir okužbe;
- vzorčenje krme za preiskavo na prisotnost salmonel kadar je to smiselno zaradi ugotovitve izvora okužbe.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Poleg uradnega potrditvenega vzorčenja veljajo za »sumljivo jato« še naslednji ukrepi:

- prepoved premikov živali iz sumljive jate, razen v primeru zakola ali uničenja jate;
- prepoved prometa, trgovanja in izvoza jajc iz sumljive jate, razen če se z njimi ravna kot je določeno v 3. točki dela C Priloge II Uredbe (ES) št. 2160/2003/ES ali, če se jajca označijo na način iz točke (b) dela D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES in se dostavijo v odobren obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kjer se mora zagotoviti obdelava, ki zagotavlja zanesljivo uničenje salmonel.
- prepoved vlaganja jajc iz sumljive jate v valilnik v primeru ugotovitve Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium;
- v primeru vlaganja jajc iz sumljive jate, v kateri so ugotovljeni serovari Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis, mora nosilec dejavnosti zagotoviti valjenje v ločenih valilnikih in sledljivost valilnih jajc.

Ukrepi za »sumljive« matične jate ostanejo v veljavi, do pridobitve rezultatov potrditvenega uradnega vzorčenja.

B) Ukrepi v primeru pozitivnih matičnih jat

V primeru ugotovitve Salmonella Enteritidis in/ali Salmonella Typhimurium pri vzorčenju na gospodarstvu se v pozitivni matični jati izvedejo ukrepi določeni v Prilogi II, del C Uredbe (ES) št. 2160/2003:

1) Jajca jate, ki niso vložena v inkubator, je treba uničiti. Vendar pa se lahko jajca, ki niso bila vložena v inkubator uporabijo za prehrano ljudi pod naslednjimi pogoji:

- jajca je potrebno označiti na način iz točke (b) dela D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES;
- jajca se lahko dostavijo samo v odobren obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kjer se mora zagotoviti obdelava, ki zagotavlja zanesljivo uničenje salmonel.

2) Jajca vložena v inkubator je potrebno uničiti ali obdelati v skladu s Uredbo (EC) št. 1774/2002

3) Vso perutnino v jati, vključno z enodnevnimi piščanci, je treba uničiti ali zaklati tako, da se čim bolj zmanjša tveganje za širjenje salmonel. Pri zakolu ali uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti naslednje ukrepe:

a. Zakol živali mora biti izveden v skladu z zakonodajo Skupnosti o higieni živil, pri čemer mora nosilec živilske dejavnosti klanja zagotoviti, da se zakol živali iz pozitivne jate opravi kot zadnja serija klavnega procesa v proizvodnem dnevu živalski proizvodi, pridobljeni iz takih živali se lahko dajo na trg za prehrano ljudi le, če so bili obdelani po postopku, ki zanesljivo uniči salmonel.

Če proizvodi niso namenjeni za prehrano ljudi, je treba take proizvode porabiti ali odstraniti v skladu z Uredbo (ES) št. 1774/2002.

b. Pri usmrtni in uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti, da sta usmrtnost in uničenje izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali in v skladu s Uredbo (ES) št. 1774/2002.

4) po odstranitvi oziroma odpremi jate, v kateri so bile ugotovljene salmonel, se odstrani gnoj oziroma nastil v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, in izvede temeljito čiščenje ter razkuževanje; pred ponovno naselitvijo se izvede bakteriološka kontrola učinkovitosti čiščenja in razkuževanja, katere rezultat mora biti negativen na salmonelo.

V primeru ugotovitve Salmonella Infantis, Salmonella Hadar in/ali Salmonella Virchow pri vzorčenju na gospodarstvu mora nosilec dejavnosti za pozitivno matično jato pripraviti program sanacije jate in zagotoviti izvedbo vseh ukrepov za sanacijo jate. Program sanacije jate mora nosilec dejavnosti poslati po pošti, telefaxu ali elektronski pošti na območni urad VURS.

Do zaključka sanacije veljajo za matično jato še naslednji ukrepi:

(i) nosilec dejavnosti mora zagotoviti valjenje jajc v ločenih valilnikih in sledljivost jajc in enodnevnih piščancev;

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(ii) premiki izvaljenih enodnevnih piščancev so dovoljeni samo na gospodarstva za vzrejo nesnic s katerih se živali preseli na gospodarstva z registriranimi hlevi ali na gospodarstva za rejo brojlerjev s katerih se brojlerji odpremljajo v zakol v odobrene klavnice.

Po zaključeni sanaciji jate uradni veterinar VURS opravi uradno vzorčenje na način iz točke 2.2.2.1 Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010. Če v uradnih vzorcih ni izolirana salmonela in ni ugotovljena prisotnost protimikrobnih snovi ukrepi iz točke (i) in (ii) prenehajo veljati.

II. Uporaba protimikrobnih sredstev in cepiv

Uporaba protimikrobnih sredstev in cepiv v matičnih jatah je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini.

A) Uporaba protimikrobnih sredstev

- Protimikrobna sredstva se ne uporabljajo kot posebna metoda za nadzor salmonele pri perutnini;
- Dovoljena je samo uporaba protimikrobnih sredstev, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji
- Uporaba protimikrobnih sredstev je dovoljena samo v izjemnih okoliščinah določenih v točkah (a),(b) in (c), drugega odstavka 2. člena Uredbe Komisije (ES) št. 1177/2006. Uporabo protimikrobnih sredstev v izjemnih okoliščinah je dovoljena na podlagi predhodnega dovoljenja Veterinarske uprave RS, razen če živali zaradi kliničnih znakov bolezni prekomerno trpijo oziroma če bi lahko opustitev zdravljenja povzročila hitro širjenje bolezni živali in povišan pogin živali;
- Kadarkoli je mogoče, mora biti uporaba odvisna od rezultatov bakteriološkega vzorčenja in testiranja odpornosti.
- Po zaključenem zdravljenju mora veterinarska organizacija, ki je opravila zdravljenje zaradi izjemnih okoliščin na Območni urad VURS poslati pisno poročilo s podatki o jati, ki je bil zdravljena, podatki o uporabi protimikrobnih sredstev, rezultatih testiranja odpornosti, če je bilo opravljeno in razlogi, zaradi katerih so bila protimikrobna sredstva uporabljena;

B) Uporaba cepiv

V R Sloveniji se program cepljenja proti salmoneli v matičnih jatah ne izvaja..

Cepljenje proti salmoneli z nacionalno zakonodajo ni prepovedano zato nosilci dejavnosti na podlagi lastnih programov izvajajo prostovoljno cepljenje proti salmoneli v matičnih jatah. Vsi stroški, povezani s cepljenjem v celoti bremenijo lastnike živali.

Uporaba cepiv proti salmoneli je dovoljena ob upoštevanju zahtev Uredbe (ES) št. 1177/2006:

- živa cepiva proti salmoneli se lahko uporabljajo samo, če proizvajalec zagotovi ustrezne bakteriološke metode za razlikovanje med divjimi sevi salmonel in sevi cepiva;
- živa cepiva proti salmoneli se pri kokoših nesnicah med proizvodnjo ne uporabljajo, razen če je izkazana varnost uporabe in če so cepiva v skladu z Direktivo 2001/82/ES odobrena v ta namen;
- dovoljena je samo uporaba cepiv, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji;
- cepljenje živali lahko predpiše oziroma opravlja veterinar veterinarske ambulante. Vendar pa lahko veterinar izda cepivo, skupaj s pisnim navodilom o uporabi cepiva, imetniku živali, da sam daje cepivo oziroma nadaljuje z dajanjem cepiva Imetnik živali je dolžan upoštevati izdana navodila veterinarja. Cepljenje proti salmoneli od leta 2007 nosilci dejavnosti izvajajo v vseh matičnih jatah. Cepljenje jat se izvaja izključno v času vzreje (cepijo se samo vzrejne matične jate). Cepljenje se opravi trikrat in sicer se cepljenje z živo vakcino, ki se aplicira v vodo za pitje opravi dvakrat, za revakvacijo pa se uporabi inaktivirana vakcina (1x), ki se aplicira individualno vsaki živali i/m. Zadnje cepljenje se opravi v starosti živali 18-19 tednov. Cepljenje z živo vakcino se izvaja samo proti S.Enteritidis, cepljenje z

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

inaktivirano vakcino pa se od leta 2010 izvaja proti S.Enteritidis ali proti S.Enteritidis in S.Typhimurium.

(d)1.7 A short summary referring to the occurrence of the salmonellos

National legislation relevant to the implementation of the programmes, including any national provisions concerning the activities set out in the programme.

(max. 32000 chars) :

NACIONALNA ZAKONODAJA

1. Zakon o veterinarskih merilih skladnosti (Ur.l. RS, št. 93/05)
2. Zakon o veterinarstvu (Ur.l.RS, št. 31/01, 45/04, 93/05)
3. Pravilnik o določitvi pristojnih organov in programu nadzora salmonelle in drugih opredeljenih povzročiteljev zoonoz (Ur.l.RS, št. 67/2004).
4. Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010)
5. Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme (Uradni list RS, št. 101/06,70/07,10/09, 44/09 in 52/2010),
6. Pravilnik o veterinarskih pogojih za trgovanje s perutnino, enodnevnimi piščanci in valilnimi jajci na teritoriju Evropske unije (Ur.l.RS, št. 5/2004, 21/04,31/07)
7. Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007)

ZAKONODAJA SKUPNOSTI:

1. Uredba (ES) 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o nadzoru salmonelle in drugih opredeljenih povzročiteljev zoonoz, ki se prenašajo z živali (UL L št. 325 z dne 12. 12. 2003, str. 1), z vsemi spremembami;
 2. Uredba Komisije (ES) št. 200/20101 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede cilja Unije za zmanjšanje razširjenosti serotipov salmonelle v odraslih matičnih jatah Gallus gallus (v nadaljevanju: Uredba 200/2010);
 3. Uredba Komisije (ES) št. 1177/2006 z dne 1. avgusta 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonelle pri perutnini, z vsemi spremembami;
- V skladu s slovenskim pravnim redom so Uredbe Evropskega Parlamenta in Sveta in Uredbe Komisije neposredno uporabljive in jih ni potrebno prenesti v nacionalno zakonodajo, razen v delu, kjer je potrebno posamezne določbe uredbe natančneje opredeliti.

(d)1.8 Financial assistance

Any financial assistance provided to food and feed businesses in the context of the programme.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(max. 32000 chars) :

V okviru nacionalnega programa nadzora za zmanjšanje razširjenosti salmonel v matičnih jatah kokoši se predvideva finančna pomoč nosilec dejavnosti reje matičnih jat. V primeru ugotovitve prisotnosti serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v odraslih matičnih jatah kokoši se nosilec dejavnosti izplača nadomestilo za usmrčene ali zaklane živali, v skladu s predpisom, ki ureja odškodnine na področju veterinarstva.

Pogoje in postopek za izplačilo nadomestila in višino nadomestila določa 29. člen Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) ter 8. 10. in 11.člen Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007).

V skladu z 29. členom Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus je nosilec dejavnosti upravičen do izplačila nadomestila kadar se odrasla matična jata usmrti ali zakolje zaradi ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium, pod pogojem, da je:

- na predpisan način obvestil VURS o ugotovitvi salmonel v jati,
- opravljal predpisana vzorčenja na prisotnost salmonel in
- izvedel vse predpisane ukrepe v primeru ugotovitve salmonel v jati.

Višina nadomestila za posamezno žival, ki se izplača nosilec dejavnosti je določena v Pravilniku o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus. Pravilnik je objavljen v Uradnem listu RS, ki je javno dostopen na spletni strani uradnega lista ter tudi na spletni strani Veterinarske uprave RS.

(d)2. Food and business covered by the programme

Concerning food and feed businesses covered by the programme

(d)2.1 Structure of the production

The structure of the production of the given species and products thereof.

(max. 32000 chars) :

Struktura proizvodnje matičnih jat

V R.Sloveniji so 3 večja podjetja, katerih dejavnost obsega celotno proizvodnjo verigo: vzreja oziroma reja matičnih jat, valilnice, vzreja oziroma reja proizvodnih živali, zbiralnice oziroma pakirne centre za jajca in klavnice. V dveh podjetjih poteka reja matičnih jat za namen reje brojlerjev (mesna linija), v enem

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

podjetju pa poteka reja matičnih jat za namen vzreje konzumnih nesnic (jajčna linija) in matičnih jat za namen reje brojlerjev (mesna linija). Podjetje, ki se ukvarja z rejo matičnih jat za namen vzreje konzumnih nesnic je od septembra 2009 do februarja 2010 prenehalo z rejo matičnih jat – jajčna linija.

Z rejo matičnih jat se v manjšem obsegu ukvarja tudi ena visokošolska in raziskovalna ustanova, katere proizvodnja je prvenstveno namenjena reji slovenskih avtohtohnih pasem v raziskovalne in izobraževalne namene.

Okvirna proizvodnja matičnih jat v R Sloveniji je cca. 850 000 odraslih živali/leto

V R Sloveniji trenutno ni matičnih jat starih staršev zaradi tega nosilci dejavnosti za potrebe lastne vzreje matičnih jat staršev enodnevne piščance nabavljajo zlasti v drugih državah članicah.

Proizvodnja valilnih jajc je namenjena tako lastnim potrebam reje kakor tudi trgovanju in izvozu.

Struktura nosilcev dejavnosti matičnih jat in število živali v januarju 2011 je prikazana v Prilogi 3.

(d)2.2 Structure of the production of feed

The structure of the production of feed.

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti, ki opravljajo dejavnost proizvodnje krme, skladiščenja krme, dajanja krme na trg, prevoza krme in uvoza krme morajo biti odobreni ali registrirani pri Veterinarski upravi RS ali registrirani pri MKGP1 (odvisno od dejavnosti). V aprilu 2011 je bilo v registrih Veterinarske uprave RS vpisano 123 odobrenih oziroma registriranih proizvajalcev krme, v registru MKGP pa je bilo v začetku leta 59838 kmetijskih gospodarstev, ki izvajajo dejavnost proizvodnje krme. Vsa 3 večja podjetja za rejo matičnih jat v Sloveniji imajo lastne obrate za proizvodnjo krmil za perutnino.

Pri MKGP se registrirajo dejavnost proizvodnje krmnih mešanic za potrebe lastnega kmetijskega gospodarstva brez uporabe krmnih dodatkov ali premiksov iz dodatkov (razen dodatkov za siliranje), proizvodnja krmnih mešanic za potrebe lastnega kmetijskega gospodarstva z uporabo krmnih dodatkov ali premiksov iz dodatkov (razen uporabe zootehničnih dodatkov, ki so navedeni v 3 poglavju Priloge IV Uredbe 183/2005/ES), krmljenje živali namenjenih za proizvodnjo hrane samo z dokupljeno krmo, primarna pridelava živil in prevoz primarnih proizvodov rastlinskega izvora od kraja proizvodnje do obrata.

V Prilogi 4 je prikazano število registriranih in odobrenih proizvajalcev krme po dejavnosti v aprilu 2011 (Priloga 4B) in proizvodnja krme v Sloveniji v letu 2009 (v tonah), po živalskih vrstah, glede na vrsto krme (Priloga 4C).

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)2.3 Relevant guidelines

Relevant guidelines for good animal husbandry practices or other guidelines (mandatory or voluntary) on biosecurity measures defining at least

(d)2.3.1 Hygiene management at farms

hygiene management at farms

(max. 32000 chars) :

Obveznih ali prostovoljnih smernic ni.

Nosilci dejavnosti reje matičnih jat imajo izdelana svoja lastna delovna navodila, ki pokrivajo področje zagotavljanja higiene in biovarnostnih pogojev na farmah, vključno s postopki transporta živali iz farme in na farmo.

(d)2.3.2 Relevant guidelines

measures to prevent incoming infections carried by animals, feed, drinking water, people working at farms

(max. 32000 chars) :

Slovensko združenje proizvajalcev krme je povzelo FEFAC (Evropsko združenje proizvajalcev krmil) smernice.

Direktorat za varno hrano, ki deluje znotraj Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) je pripravil in na spletu objavil "Smernice za uporabo krmnih dodatkov".

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je pripravila »Smernice dobre prakse v primarni pridelavi hrane in krme«, ki so namenjene kmetom kot usmeritve pri primarni pridelavi varne hrane in krme skladno z nacionalno in evropsko zakonodajo.

Smernice dobre prakse v primarni pridelavi hrane in krme in Smernice za uporabo krmnih dodatkov so

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

dostopne na spletni strani MKGP:

http://www.mkgp.gov.si/si/o_ministrstvu/direktorati/direktorat_za_varno_hrano/

(d)2.3.3 Hygiene in transporting animals to and from farms

hygiene in transporting animals to and from farms

(max. 32000 chars) :

Obveznih ali prostovoljnih smernic ni.

Nosilci dejavnosti reje matičnih jat imajo izdelana svoja lastna delovna navodila, ki pokrivajo področje zagotavljanja higijene in biovarnostnih pogojev na farmah, vključno s postopki transporta živali iz farme in na farmo.

(d)2.4 Routine veterinary supervision of farms

Routine veterinary supervision of farms

(max. 32000 chars) :

Uradni nadzor nad izvajanjem monitoringa in nadzora salmonel

Uradni nadzor nad izvajanjem monitoringa in nadzora salmonel izvajajo uradni veterinarji na podlagi Plana dela Veterinarske uprave RS. Uradni pregled se opravi enkrat letno na vseh gospodarstvih za rejo odraslih in vzrejnih matičnih jat ter v vseh valilnicah. Dodatno se pregledajo vsa tudi vsa gospodarstva za ugotovljeno *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium*, *S.Hadar*, *S.Virchow* ali *S.Infantis* v preteklem letu.

Pri pregledu gospodarstev za rejo matičnih jat in valilnic uradni veterinarji uporabljajo liste preverjanj, ki so dostopne na internem portalu VURS.

Lista preverjanj za gospodarstva za rejo matičnih jat in valilnice vključuje poleg preverjanja izvajanja monitoringa salmonel tudi preverjanje biovarnostnih pogojev na gospodarstvu, vključno s pogoji določenimi v Prilogi II Poglavlje I in II Direktive Sveta št. 2009/158/ES o pogojih zdravstvenega stanja živali, ki veljajo znotraj Skupnosti za trgovanje s perutnino in valilnimi jajci ter za njihov uvoz iz tretjih držav.

Uradni veterinarji opravljajo preglede na gospodarstvih tudi zaradi preverjanja skladnosti z zakonodajo na področju zaščite živali, zdravstvenega varstva živali, uporabe in sledljivosti veterinarskih zdravil in zakonodaje na področju krme.

Ostali pregledi

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Poleg zgoraj navedenih pregledov, ki jih opravljajo uradni veterinarji, Zakon o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 136/06) določa tudi redne veterinarske preglede, ki jih opravljajo veterinarji veterinarskih organizacij s koncesijo, ki na vseh gospodarstvih, ki redijo domače parkljarje, kopitarje, perutnino, lagomorfe in gojeno divjad, ki je namenjena prometu oz. trgovanju ali proizvodnji živil enkrat letno opravijo pregled gospodarstev. Pri pregledu se preveri kategorije in število živali na gospodarstvu, dnevnik veterinarskih posegov, register živali na gospodarstvu in predpisane označitve živali (označitev ne velja za perutnino), izpolnjevanje zahtev za zaščito rejnih živali in zdravstveno stanje živali na gospodarstvu.

(d)2.5 Registration of farms

Registration of farms

(max. 32000 chars) :

Evidenca obratov – nosilcev dejavnosti reje matičnih jat

Evidenco nosilcev dejavnosti reje matičnih jat vodi Veterinarska uprava RS. Vsi nosilci dejavnosti reje matičnih jat so skladno s Pravilnikom o veterinarskih pogojih za trgovanje s perutnino, enodnevnimi piščanci in valilnimi jajci na teritoriju Evropske unije ter uvoz iz tretjih držav odobreni pri VURS in vpisani v Seznam odobrenih obratov pri Evropski komisiji .

Nosilci dejavnosti reje matičnih jat, ki so vpisani v seznam odobrenih obratov:

1. Perutnina Ptuj d.d., Ptuj (vzreja, reja in valilnica)
2. Jata Emona d.d., Ljubljana (vzreja, reja in valilnica)
3. Agromerkur proizvodnja perutninskega mesa MS, d.o.o. (vzreja, reja in valilnica)
4. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko (vzreja, reja in valilnica)

Poleg registracije gospodarstev morajo nosilci dejavnosti OU VURS obveščati tudi o vselitvah ali izločitvah odraslih matičnih jat. O vselitvi odrasle matične jate mora biti OU VURS obveščen vsaj 2 tedna pred predvideno vselitvijo, o izločitvi pa vsaj 8 tednov pred predvideno izločitvijo jate.

(d)2.6 Record keeping at farm

Record keeping at farms

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti morajo voditi evidenco o jatah na gospodarstvu, ki vsebuje vsaj naslednje podatke:

- vrsto perutnine (matična jata, jata nesnic, jata brojlerjev);
- oznako oziroma identifikacijo jate;
- oznako hleva ali prostora, v katerem se jata nahaja;
- datum vselitve oziroma izločitve jate in starost živali ob vselitvi oziroma izločitvi;
- število živali ob vselitvi oziroma izločitvi;
- podatke o nosilcu dejavnosti, od koder so živali prišle na gospodarstvo, in podatke o nosilcu dejavnosti, kamor se živali odpremijo z gospodarstva.

Za vsako posamezno jato perutnine mora nosilec dejavnosti voditi tudi evidence o vzorčenju na salmonelo. Evidenca mora vsebovati vsaj naslednje podatke:

- datum vzorčenja;
- identifikacijsko oznako jate, pri kateri so bili vzorci odvzeti;
- vrsto vzorca;
- starost jate ob vzorčenju;
- rezultat preiskave.

Nosilci dejavnosti morajo voditi tudi:

- evidence predpisane v Prilogi II Direktive Sveta št. 2009/158/ES o pogojih zdravstvenega stanja živali, ki veljajo znotraj Skupnosti za trgovanje s perutnino in valilnimi jajci ter za njihov uvoz iz tretjih držav.
- dnevnik veterinarskih posegov, ki se vodi na gospodarstvu in v katero se vpisujejo podatki o posegih in zdravljenju živali ter navodila veterinarja.

(d)2.7 Documents to accompany animals when dispatched

Documents to accompany animals when dispatched

(max. 32000 chars) :

Dokumenti, ki morajo obvezno spremljati žive živali pri premikih

- Intra Trade spričevalo:

Po najavi odpreme žive perutnine v drugo državo članico, uradni veterinar na gospodarstvu preveri ali živa perutnina izpolnjuje zahteve iz Direktive Sveta 2009/158/ES o pogojih zdravstvenega stanja živali, ki veljajo znotraj skupnosti za trgovanje s perutnino in valilnimi jajci ter za njihov uvoz iz tretjih držav. V primeru izpolnjevanja predpisanih pogojev uradni veterinar izda Intra Trade spričevalo in trgovanje vnese v aplikacijo TRACES.

- Veterinarsko spričevalo za izvoz v tretje države:

Po najavi odpreme žive perutnine v tretje države, uradni veterinar na gospodarstvu preveri ali živa

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

perutnina izpolnjuje pogoje za izvoz v namembno tretjo državo in v primeru izpolnjevanja pogojev izda veterinarsko spričevalo.

V primeru uvoza žive perutnine iz tretjih držav je uradni veterinar v namembnem kraju pošiljke obveščen preko sistema TRACES. Obvesti ga mejna veterinarska postaja na kateri je bil opravljen uvoz pošiljke. Na mestu razkladanja žive perutnine lahko uradni veterinar opravi dodatni pregled, če sumi na morebitne nepravilnosti.

(d)2.8 Other relevant measures to ensure the traceability of animals

Other relevant measures to ensure the traceability of animals

(max. 32000 chars) :

Drugih predpisanih zahtev trenutno ni.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

ANNEX II - PART B

1. Identification of the programme

Disease Zoonotic Salmonella

Species: Breeding flocks of Gallus gallus

Request of Community co-financing
for year:

2013

1.1 Contact

Name : MAJA BAJT

Phone : +386 1 300 13 51

Fax. : +386 1 300 13 56

Email : maja.bajt@gov.si

2. Historical data on the epidemiological evolution of the disease

A concise description is given with data on the target population (species, number of herds and animals present and under the programme), the main measures (testing, testing and slaughter, testing and killing, qualification of herds and animals). The information is given for distinct periods if the measures were substantially modified. The information is documented by relevant summary epidemiological tables, graphs or maps.

(max. 32000 chars) :

Spremljanje in nadzor salmonel v preteklosti

A. V času od 1999 do 2004 se je spremljanje izvajalo v skladu z nacionalno zakonodajo - Navodila o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje salmoneloze.(Ur.l.RS št. 82/99 in 71/2000).

B. Od leta 2004 do konca leta 2006 se je monitoring izvajal v skladu z nacionalno zakonodajo, ki je povzemala zahteve Direktive Sveta 92/117/EGS z dne 17. decembra 1992 o ukrepih za zaščito pred določenimi zoonozami ter nekaterimi povzročitelji zoonoz pri živalih in proizvodih živalskega izvora, zato da se preprečijo izbruhi okužb, ki se prenašajo s hrano, in zastrupitve.

Spremljanje salmonel v matičnih jatah se je v RSloveniji že pred pričetkom izvajanja nacionalnega programa nadzora opravljalo v valilnici vsake 2 tedna. Prav tako so se v primeru ugotovitve S.Enteritidis ali S.Typhimurium izvajali ukrepi predpisani z Uredbo (ES) št. 2160/2003. V matičnih jatah se je izvajalo

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

uradno potrditveno vzorčenje v primeru ugotovitve salmonel v valilnici, medtem ko se uradno rutinsko vzorčenje v matičnih jatah do pričetka izvajanja nacionalnega programa nadzora ni opravljalo. Do konca leta 2006 bilo v primeru ugotovitve serovarov *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium*, *Salmonella Hadar*, *Salmonella Virchow* in *Salmonella Infantis* v matičnih jatah dovoljeno tudi zdravljenje pod predpisanimi pogoji. V januarju 2007 se je pričel izvajati nacionalni program nadzora salmonel v matičnih jatah v skladu z Uredbo (ES) št. 2160/2003, Uredbo Komisije (ES) št. 1003/2005 in ob upoštevanju Uredbe Komisije (ES) 1177/2006 o prepovedi uporabe protimikrobnih sredstev kot metode nadzora salmonel v matičnih jatah. S pričetkom izvajanja nacionalnega programa nadzora je bila ustrezno spremenjena tudi nacionalna zakonodaja na področju monitoringa in nadzora salmonel pri perutnini.

Rezultati o pojavljanju salmonel v matičnih jatah

V letih 2003-2005 so bili pri spremljanju salmonel v matičnih jatah potrjeni serovari salmonel za katere je določen cilj Skupnosti v skupno 5 odraslih matičnih jatah, v vseh matičnih jatah je bil ugotovljen serovar *S. Enteritidis*, prisotnost salmonel v vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena. V letu 2006 prisotnost salmonel v odraslih in vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena.

V letu 2007 je bilo v spremljanje razširjenosti salmonel vključeno 86 vzrejnih in 118 odraslih matičnih jat kokoši. *Salmonella* je bila ugotovljena v vzorcih jajčnih lupin pri štirih matičnih jatah (2 x *S. Saintpaul* in 2 x serovar *S. Chartres*), vendar prisotnost salmonel pri vzorčenju na gospodarstvu ni bila potrjena v nobeni jati. Prav tako salmonela ni bila ugotovljena v vzrejnih matičnih jatah.

V letu 2008 je bilo na prisotnost salmonel vzorčenih 91 vzrejnih in 151 odraslih matičnih jat kokoši. V eni odrasli matični jati - mesna linija je bil pri uradnem rutinskem vzorčenju na gospodarstvu na začetku proizvodnega ciklusa ugotovljen serovar *Salmonella Typhimurium*, prisotnost salmonel v vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena.

V letu 2009 je bilo skupaj testiranih 155 odraslih matičnih jat (6 matičnih jat-jajčna linija in 149 jat – mesna linija) in 118 vzrejnih matičnih jat (1 matična jata – jajčna linija in 117 matičnih jat – mesna linija). *Salmonella* je bila ugotovljena v eni vzrejni matični jati (*S. Newport*), v odraslih matičnih jatah pa salmonela v letu 2009 ni bila ugotovljena.

V letu 2010 je bila *Salmonella* spp. ugotovljena v petih vzrejnih matičničnih jatah od skupno testiranih 122 vzrejnih matičnih jat. V eni vzrejni jati sta bila v dan starih piščancih ugotovljena serovara *S. Cotham* in *S. Derby*, tri tedne kasneje pa pri uradnem vzorčenju na gospodarstvu še *S. Tennessee*. V ostalih štirih vzrejnih jatah je bila v vzorcih trupel dan starih piščancih ugotovljena *S. Montevideo* in v transportnih podlogah *Salmonella* O:6,7. Pri vzorčenju v starosti 4t *Salmonella* v nobeni od vzrejnih jat ni bila več ugotovljena. Od skupno testiranih 165 odraslih matičnih jatah salmonela ni bila ugotovljena pri nobeni jati na gospodarstvu. Pri odraslih matičnih jatah je bila pri dveh jatah ugotovljena *S. Saintpaul* v vzorcih jajčnih lupin vendar pri obeh jatah salmonela pri potrditvenem uradnem vzorčenju na gospodarstvu ni bila potrjena.

V R Sloveniji je bil cilj Skupnosti za odrasle matične jate dosežen že konec leta 2007 saj salmonela ni bila ugotovljena v nobeni matični jati. V letu 2008 je bil v eni odrasli matični jati ugotovljen serovar *Salmonella Typhimurium*, vendar je bila razširjenost salmonel še vedno < kot 1% (0,7%). Tudi v letih 2009 in 2010 je bil cilj Unije za odrasle matične jate dosežen.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

3. Description of the submitted programme

A concise description of the programme is given with the main objective(s) (monitoring, control, eradication, qualification of herds and/or regions, reducing prevalence and incidence), the main measures (testing, testing and slaughter, testing and killing, qualification of herds and animals, vaccination), the target animal population and the area(s) of implementation and the definition of a positive case.

(max. 32000 chars) :

I. Namen programa

Namen nacionalnega programa nadzora salmonel v matičnih jatah perutnine je znižanje razširjenosti serovarov S.Enteritidis, S.Typhimurium, S.Infantis, S.Virchow in S.Hadar pri odraslih matičnih jatah kokoši Gallus gallus z vsaj 250 kokošmi, na 1% ali manj.

Nacionalni program nadzora v matičnih jatah so vključene vse matične jate v R Sloveniji in se izvaja od 1.1.2007 dalje.

II. Opredelitev primera

1. Pozitivna jata za namen spremljanja je jata, v kateri so bile ugotovljene salmonele:

- v primeru vzrejnih matičnih jat je pozitivna jata tista, v kateri so ugotovljeni serovari S.Enteritidis/S. Typhimurium (razen cepnih sevov) v vzorcih notranjih podlog škatel, v katerih se piščanci dostavijo na gospodarstvo, ali truplih enodnevnih piščancev odvzetih pri izvajanju načrta monitoringa nosilca dejavnosti, in vzrejna matična jata pri kateri so ugotovljeni serovari S.Enteritidis / S.Typhimurium / S. Hadar / S.Virchow /S.Infantis v enem oziroma več vzorcih fecesa, odvzetih na gospodarstvu pri izvajanju potrditvenega uradnega vzorčenja;
- v primeru odraslih matičnih jat je jata pozitivna v primerih iz 4. točke Priloge Uredbe 200/2010/ES; — kadar se v enem ali več vzorcev, odvzetih iz jate, odkrijejo zadevni serotipi salmonele (razen cepnih sevov), tudi če so zadevni serotipi salmonele odkriti samo v vzorcih prahu, ali — kadar potrditveno vzorčenje kot del uradnega vzorčenja v skladu s točko 2.2.2.2(b) ne potrди odkritja zadevnih serotipov salmonele, protimikrobna sredstva ali zaviralci bakterijske rasti pa so bili odkriti v jati.

2. Sumljiva jata je:

- vzrejna matična jata pri kateri so bile ugotovljeni serovari Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis v vzorcih notranjih podlog škatel za transport piščancev ali v truplih enodnevnih piščancev, odvzetih pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti ali pri kateri so bili ugotovljeni serovari Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis v enem ali več vzorcih fecesa, odvzetih na gospodarstvu pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti;
- odrasla matična jata, pri kateri so bili ugotovljeni serovari Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis v vzorcih, odvzetih v valilnici, ali v enem ali več vzorcih, odvzetih na gospodarstvu pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti, oziroma v vzorcih, odvzetih pri uradnem vzorčenju v valilnici;

III. Monitoring v matičnih jatah se izvaja v skladu z zahtevami Uredbe (ES) št. 200/2010/ES in Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus. Vzorčenje na pobudo nosilca dejavnosti se v odraslih matičnih jatah izvaja v valilnici (točka 2.1.1 (a) Priloge Uredbe 200/2010/ES).

Vzorčenje nosilcev dejavnosti: se izvaja kot je opisano v točki 4.4.7.

Uradno vzorčenje: se izvaja kot je opisano v Delu A, točka 1.5 (II).

Preiskave vzorcev, ki jih odvzamejo nosilci dejavnosti lahko opravljajo samo laboratoriji, ki jih VURS vpiše

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

v seznam določenih laboratorijev. Preiskave uradnih vzorcev opravljajo imenovani laboratoriji (12.člen Uredbe (ES) 882/2004).

IV. Ukrepi v primeru pozitivnih rezultatov

Ukrepi v primeru ugotovitve salmonel v matičnih jatah so opisani v točki 1.6 (I.) in točki 4.4.4

V. Cepljenje

Program cepljenja v matičnih jatah se v R Sloveniji ne izvaja.

Cepljenje proti salmoneli z nacionalno zakonodajo ni prepovedano zato se lahko nosilci dejavnosti odločijo za prostovoljno cepljenje pri čemer vsi stroški, povezani s cepljenjem v celoti bremenijo lastnike živali.

Uporaba vakcin je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini.

VI. Uporaba protimikrobih sredstev

Uporaba protimikrobnih sredstev je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini.

Uporaba protimikrobnih sredstev v okviru nacionalnega programa nadzora ni dovoljena, razen v izjemnih primerih navedenih v točki 2(a), (b) in (c) Uredbe Komisije št. 1177/2006.

VII. Poročanje rezultatov

Rezultate o opravljenih vzorčenjih in rezultatih preiskav v okviru nacionalnega programa vzorčenja se poroča v skladu 4. točko Priloge Uredbe 200/2010/ES in ob upoštevanju Smernic Komisije za poročanje o salmoneli v jatah perutnine (dokument SANCO/5542/2009).

4. Measures of the submitted programme

4.1 Summary of measures under the programme

Year of the programme : 2013

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Measures

- Control
- Testing
- Slaughter of animals tested positive
- Killing of animals tested positive
- Vaccination
- Treatment of animal products
- Disposal of products
- Monitoring or surveillance

Other, please specify

4.2 Designation of the central authority in charge of supervising and coordinating the departments responsible for implementing the programme

Describe the authorities in charge of supervising and coordinating the departments responsible for implementing the programme and the different operators involved. Describe the responsibilities of all involved.

(max. 32000 chars) :

Pristojni organ iz 3. člena Uredbe (ES) 2160/2003 je Veterinarska uprava RS (VURS).

VURS je v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 pristojni organ za uradni nadzor za ugotavljanje skladnosti z zakonodajo na področju:

- krme (v delu, ki se nanaša na varnost krme),
- živil živalskega izvora v celotni živilski verigi, razen obratov javne prehrane,
- zdravja in zaščite živali.

VURS sestavljajo: glavni urad, urad za notranji uradni nadzor in šest mejnih veterinarskih postaj.

a) Glavni urad VURS (Sektor za varnost živil, krmo in veterinarska zdravila) je odgovoren za pripravo nacionalnih programov nadzora in njihovih sprememb, pripravo nacionalne zakonodaje, zbiranje podatkov o številu vzorčenih jat in pozitivnih jat v okviru nacionalnih programov nadzora in za pošiljanje podatkov Komisiji (EFSA).

b) Območni uradi VURS so odgovorni za izvajanje pregledov na gospodarstvih za rejo perutnine in valilnicah, za nadzor nad izvajanjem nacionalnega programa nadzora pri nosilcih dejavnosti, za izvedbo uradnega vzorčenja ter odreditev in nadzor nad izvajanjem ukrepov v primeru ugotovitve salmonel.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Uradno vzorčenje opravijo uradni veterinarji.

4.3 Description and delimitation of the geographical and administrative areas in which the programme is to be implemented

Describe the name and denomination, the administrative boundaries, and the surface of the administrative and geographical areas in which the programme is to be applied. Illustrate with maps.

(max. 32000 chars) :

Program nadzora se izvaja na območju celotne R Slovenije. Nosilci dejavnosti imajo locirane matične jate kokoši na območjih štirih Območnih uradov VURS in sicer:

- Območni urad VURS Postojna
- Območni urad VURS Ljubjana
- Območni urad VURS Ptuj
- Območni urad VURS Murska Sobota

Zemljevid z lokacijami gospodarstev za rejo matičnih jat in valilnic se nahaja v Prilogi 5.

4.4 Measures implemented under the programme

Where appropriate Community legislation is mentioned. Otherwise the national legislation is mentioned.

4.4.1 Measures and applicable legislation as regards the registration of holdings

(max. 32000 chars) :

Zakon o veterinarskih merilih skladnosti v 11. členu določa, da morajo imetniki živali gojitev, posedovanje rejnih živali, hotel za živali ali zavetišče za zapuščene živali ter dejavnost zbiranja, prodaje, prevoza, prometa ali trgovanja z živalmi in spremembe prijaviti VURS, ki o tem vodi register in evidence. Pravilnik o veterinarskih pogojih za trgovanje s perutnino, enodnevnimi piščanci in valilnimi jajci na teritoriju Evropske unije ter uvoz iz tretjih držav, ki povzema določbe Direktive 2009/158 predpisuje, da je trgovanje na ozemlju EU z valilnimi jajci, enodnevnimi piščanci, matičnimi in proizvodnimi jatami perutnine dovoljeno samo, če je obrat-gospodarstvo registriran pri VURS in vpisan na Seznam odobrenih obratov pri Evropski komisiji

Vsi nosilci dejavnosti reje matičnih jat so skladno s Pravilnik o veterinarskih pogojih za trgovanje s perutnino, enodnevnimi piščanci in valilnimi jajci na teritoriju Evropske unije ter uvoz iz tretjih držav registrirani pri VURS in vpisani v Seznam odobrenih obratov pri Evropski komisiji. Evidenco nosilcev dejavnosti reje matičnih jat vodi Veterinarska uprava RS.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

4.4.2 Measures and applicable legislation as regards the identification of animals

Not applicable for poultry

(max. 32000 chars) :

Se ne uporablja za perutnino.

4.4.3 Measures and applicable legislation as regards the notification of the disease

(max. 32000 chars) :

I) Obveznosti nosilcev dejavnosti

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) v 7. členu določa:

- da mora nosilec dejavnost o ugotovitvi prisotnosti serovarov Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis v matičnih jatah obvestiti OU VURS najpozneje v dveh delovnih dneh po prejemu laboratorijskega poročila telefonsko, po telefaksu ali po elektronski pošti;

II) Obveznosti laboratorijev, ki opravljajo preiskave v okviru nacionalnih programov nadzora

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) v 13. členu določa:

- da mora laboratorij, ki opravlja preiskave nosilcev dejavnosti ali imenovani laboratorij, ki opravlja preiskave uradnih vzorcev o ugotovitvi serovarov Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis, v matičnih jatah poslati poročilo o rezultatih preiskav najpozneje naslednji delovni dan po zaključeni serotipizaciji, po elektronski pošti ali telefaksu na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata.

- v primeru ugotovitve ostalih serovarov, ki niso navedeni v prvi alineji prejšnjega odstavka pa mora laboratorij, ki opravlja preiskave nosilcev dejavnosti ali imenovani laboratorij poslati poročilo o rezultatih preiskav najpozneje v treh delovnih dneh po zaključeni serotipizaciji na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata.

4.4.4 Measures and applicable legislation as regards the measures in case of a positive result

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

A short description is provided of the measures as regards positive animals (slaughter, destination of carcasses, use or treatment of animal products, the destruction of all products which could transmit the disease or the treatment of such products to avoid any possible contamination, a procedure for the disinfection of infected holdings, a procedure for the restocking with healthy animals of holdings which have been depopulated by slaughter

(max. 32000 chars):

V primeru ugotovitve salmonel se izvedejo ukrepi predpisani v:

- Uredbi (ES) št. 2160/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o nadzoru salmonele in drugih opredeljenih povzročiteljih zoonoz, ki se prenašajo z živali (Priloga II, del C),
- Uredbi Komisije (EU) št. 200/2010 z dne 10. marca 2010 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede cilja Unije za zmanjšanje razširjenosti serotipov salmonele v odraslih matičnih jatah Gallus gallus in
- Pravilniku o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.I.RS, št. 97/2010); 16.,17. in 18. člen.

I. Ukrepi v primeru ugotovitve salmonel v vzorcih jajčnih lupin

Kadar se ugotovi Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Infantis, Salmonella Hadar in/ali Salmonella Virchow v vzorcih jajčnih lupin odvzetih v valilnici na pobudo nosilca dejavnosti ali pri uradnem rutinskem vzorčenju v valilnici se na gospodarstvu izvede:

- uradno potrditveno vzorčenje matične jate v skladu s točko 2.1.2.1 (c) Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010. Vzorci se odzamejo na način iz točke 2.2.2.2 (b) iste uredbe. Pri uradnem potrditvenem vzorčenju odraslih matičnih jat se dodatno odzamejo tudi vzorci (5 živali ali 12 jajc) za ugotavljanje prisotnosti protimikrobnih snovi;
- epizootiološka poizvedba z namenom ugotoviti vir okužbe;
- vzorčenje krme za preiskavo na prisotnost salmonel kadar je to smiselno zaradi ugotovitve izvora okužbe.

Poleg uradnega potrditvenega vzorčenja, ki ga opravi uradni veterinar VURS veljajo za »sumljivo jato« naslednji ukrepi:

- prepoved premikov živali iz sumljive jate, razen v primeru zakola ali uničenja jate;
- prepoved prometa, trgovanja in izvoza jajc iz sumljive jate, razen če se z njimi ravna kot je določeno v 3. točki dela C Priloge II Uredbe (ES) št. 2160/2003/ES ali, če se jajca označijo na način iz točke (b) dela D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES in se dostavijo v odobren obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kjer se mora zagotoviti obdelava, ki zagotavlja zanesljivo uničenje salmonel
- prepoved vlaganja jajc iz sumljive jate v valilnik v primeru ugotovitve Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium;
- v primeru vlaganja jajc iz sumljive jate, v kateri so ugotovljeni serovari Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis, mora nosilec dejavnosti zagotoviti valjenje v ločenih valilnikih in sledljivost valilnih jajc.

Ukrepi za »sumljive« matične jate ostanejo v veljavi, do pridobitve rezultatov potrditvenega uradnega vzorčenja.

II) Ukrepi v primeru pozitivnih matičnih jat

V primeru ugotovitve Salmonella Enteritidis in/ali Salmonella Typhimurium v pozitivni matični jati se izvedejo ukrepi določeni v Prilogi II, del C Uredbe (ES) št. 2160/2003:

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

1) Jajca jate, ki niso vložena v inkubator, je treba uničiti. Vendar pa se lahko jajca, ki niso bila vložena v inkubator uporabijo za prehrano ljudi pod naslednjimi pogoji:

- jajca je potrebno označiti na način iz točke (b) dela D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES;
- jajca se lahko dostavijo samo v odobren obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kjer se mora zagotoviti obdelava, ki zagotavlja zanesljivo uničenje salmonel.

2) Jajca vložena v inkubator je potrebno uničiti ali obdelati v skladu s Uredbo (EC) št.1774/2002.

3) Vso perutnino v jati, vključno z enodnevnimi piščanci, je treba uničiti ali zaklati tako, da se čim bolj zmanjša tveganje za širjenje salmonеле. Pri zakolu ali uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti naslednje ukrepe:

a. Zakol živali mora biti izveden v skladu z zakonodajo Skupnosti o higieni živil, pri čemer mora nosilec živilske dejavnosti klanja zagotoviti, da se zakol živali iz pozitivne jate opravi kot zadnja serija klavnega procesa v proizvodnem dnevu živalski proizvodi, pridobljeni iz takih živali se lahko dajo na trg za prehrano ljudi le, če so bili obdelani po postopku, ki zanesljivo uniči salmonеле.

Če proizvodi niso namenjeni za prehrano ljudi, je treba take proizvode porabiti ali odstraniti v skladu z Uredbo (ES) št. 1774/2002.

b. Pri usmrtitvi in uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti, da sta usmrtitev in uničenje izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali in v skladu Uredbo (ES) št. 1774/2002.

4) po odstranitvi oziroma odpremi jate, v kateri so bile ugotovljene salmonеле, se odstrani gnoj oziroma nastil v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, in izvede temeljito čiščenje ter razkuževanje; pred ponovno naselitvijo se izvede bakteriološka kontrola učinkovitosti čiščenja in razkuževanja, katere rezultat mora biti negativen na salmonelo.

V primeru ugotovitve *Salmonella Infantis*, *Salmonella Hadar* in/ali *Salmonella Virchow* v pozitivni matični jati mora nosilec dejavnosti pripraviti program sanacije jate in zagotoviti izvedbo vseh ukrepov za sanacijo jate. Program sanacije jate mora nosilec dejavnosti poslati po pošti, telefaxu ali elektronski pošti na območni urad VURS.

Do zaključka sanacije veljajo za matično jato še naslednji ukrepi:

(iii) nosilec dejavnosti mora zagotoviti valjenje jajc v ločenih valilnikih in sledljivost jajc in enodnevnih piščancev;

(iv) premiki izvaljenih enodnevnih piščancev so dovoljeni samo na gospodarstva za vzrejo nesnic s katerih se živali preseli na gospodarstva z registriranimi hlevi ali na gospodarstva za rejo brojlerjev s katerih se brojlerji odpremljajo v zakol v odobrene klavnice.

Po zaključeni sanaciji jate uradni veterinar VURS opravi uradno vzorčenje na način iz točke 2.2.2.1 Priloge Uredbe (ES) št. 200/2010. Če v uradnih vzorcih ni izolirana salmonela in ni ugotovljena prisotnost protimikrobnih snovi ukrepi iz točke (i) in (ii) prenehajo veljati.

4.4.5 Measures and applicable legislation as regards the different qualifications of animals and herds

(max. 32000 chars) :

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste *Gallus Gallus* v 14. členu določa, da se mora vzorčenje za namen spremljanja salmonel izvajati v vseh matičnih jatah na ozemlju R Slovenije.

»Jata« pomeni vso perutnino enakega zdravstvenega statusa, ki jo gojijo na isti lokaciji ali v isti ogradi in ki je ena sama epidemiološka enota. V primeru perutnine v zaprtih prostorih to vključuje vse ptice, ki si

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

delijo isti zračni prostor.

4.4.6 Control procedures and in particular rules on the movement of animals liable to be affected or contaminated by a given disease and the regular inspection of the holdings or areas concerned

A short description of the control procedures and in particular rules on the movement of animals liable to be affected or contaminated by a given disease and the regular inspection of the holdings or areas is provided

(max. 32000 chars) :

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) v 8. členu določa, da

- premiki perutnine in valilnih jajc niso dovoljeni, če živali oziroma valilna jajca izvirajo iz sumljivih jat, pozitivnih jat oziroma jat z neznanim zdravstvenim statusom, razen v primerih, ko so premiki dovoljeni v skladu z nacionalnim predpisom oziroma predpisi Skupnosti.
- jajca se lahko daje na trg pod pogoji iz prvega in drugega odstavka dela D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES.
- pri zakolu perutnine, pri kateri je bila ugotovljena prisotnost Salmonella Enteritidis ali Salmonella Typhimurium, uradni veterinar opravi ante mortem pregled na gospodarstvu in poleg veterinarskega spričevala za žive živali izpolni še posebno prilogo k veterinarskemu spričevalu.

Kadar se ugotovi Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Infantis, Salmonella Hadar in/ali Salmonella Virchow v vzorcih jajčnih lupin so zaščitni ukrepi opisani v točki 4.4.4. (I).

V primeru pozitivnih matičnih jat so zaščitni ukrepi opisani v točki 4.4.4.(II) oziroma (III).

4.4.7 Measures and applicable legislation as regards the control (testing, vaccination, ...) of the disease

(max. 32000 chars) :

VZORČENJE V MATIČNIH JATAH se izvaja na podlagi Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus, Uredbe 200/2010/ES in v skladu z zahtevami določenimi v delu B Priloge II Uredbe (ES) 2160/2003.

A) Vzorčenje nosilcev dejavnosti

Vzorčenje v vzrejnih matičnih jatah se opravi vsaj:

- ko so piščanci stari en dan (enodnevni piščanci),
- ko so kokoši stare štiri tedne in
- dva tedna pred premikom v enoto za odrasle živali ali dva tedna preden jarkice preidejo v fazo nesnosti.

a) pri enodnevnih piščancih se odvzame za vsako pošiljko živali, ki prispejo na gospodarstvo z enim prevoznim sredstvom iz iste valilnice, vsaj en sestavljen vzorec notranjih podlog škatel za transport, v katerih se živali dostavijo na gospodarstvo, oziroma trupla živali, katerih pogin se ugotovi ob prispetju;

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

en sestavljen vzorec notranjih podlog škotel se sestavi tako, da se na vsakih 500 enodnevnih piščancev naključno odvzame ena vidno umazana podloga, vendar ne več kot 10 podlog;

b) pri štiri tedne starih kokoših in dva tedna preden kokoši preidejo v fazo nesnosti ali se premaknejo v enoto za odrasle nesnice se odvzamejo vzorci fecesa na način, določen v točki 2.2.2. priloge Uredbe 200/2010/ES. Za preiskavo se vzorce lahko združi v dva zbirna vzorca.

Vzorčenje v odraslih matičnih jatah se opravlja vsake 2 tedna v valilnici na način, določen v točki 2.2.1 Priloge Uredbe 200/2010/ES. Za vsako jato se odvzame skupni vzorec jajčnih lupin v teži 250g iz 25 valilnih košaric ali vzorec (bris) z navlaženo krpo površine vsaj 900cm² iz petih valilnih košaric.

V primeru trgovanja z valilnimi jajci se vzorčenje jate opravi na gospodarstvu na način iz točke 2.2.2.1. Priloge Uredbe 200/2010/ES.

B. Uradno vzorčenje

Uradno vzorčenje v odraslih matičnih jat kokoši se izvaja v skladu s točko 2.1.2.1 Priloge Uredbe 200/2010/ES. Vzorci se odvzamejo na način določen v točki 2.2.2.2 Priloge Uredbe 200/2010/ES. Poleg uradnega vzorčenja se enkrat letno opravi tudi pregled vseh gospodarstev za rejo matičnih jat.

Uradno vzorčenje v matičnih jatah je opisano tudi v točki 1.5. (II).

C. Shranjevanje in transport vzorcev

Vzorci, ki jih odvzame nosilec dejavnosti ali uradne vzorce je potrebno, po možnosti, dostaviti v laboratorij v 24 urah po odvzemu. Če se vzorci v laboratorij ne dostavijo v 24 urah po odvezu jih je potrebno hraniti v hladilniku. Vzorci se lahko prevažajo pri temperaturi prostora, če niso izpostavljeni čezmerni toploti (nad 25 °C) in sončni svetlobi. V laboratoriju se vzorci hranijo v hladilniku do preiskave, ki se mora začeti v 48 urah po prejetju in 96 urah po vzorčenju.

UPORABA PROTIMIKROBNIH SREDSTEV IN CEPLJENJE

Uporaba protimikrobnih sredstev in vakcin v matičnih jatah je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonеле pri perutnini.

A) Uporaba protimikrobnih sredstev

- Protimikrobna sredstva se ne uporabljajo kot posebna metoda za nadzor salmonеле pri perutnini;
- Dovoljena je samo uporaba protimikrobnih sredstev, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji
- Uporaba protimikrobnih sredstev je dovoljena samo v izjemnih okoliščinah določenih v točkah (a),(b) in (c), drugega odstavka 2. člena Uredbe Komisije (ES) št. 1177/2006. Uporabo protimikrobnih sredstev v izjemnih okoliščinah je dovoljena samo na podlagi dovoljenja Veterinarske uprave RS. Vendar pa je zdravljenje brez predhodne pridobitve dovoljenja Območni urad VURS dovoljeno, če živali zaradi kliničnih znakov bolezni prekomerno trpijo oziroma če bi lahko opustitev zdravljenja povzročila širjenje bolezni živali ali veliko gospodarsko škodo;
- Kadarkoli je mogoče, mora biti uporaba odvisna od rezultatov bakteriološkega vzorčenja in testiranja odpornosti.
- Po zaključenem zdravljenju mora veterinarska organizacija s koncesijo, ki je opravila zdravljenje zaradi izjemnih okoliščin na Območni urad VURS poslati pisno poročilo s podatki o jati, ki je bil zdravljen, podatki o uporabi protimikrobnih sredstev, rezultate testiranja odpornosti, če je bilo testiranje opravljeno in razlogi, zaradi katerih so bila protimikrobna sredstva uporabljena;

B) Uporaba vakcin

V R Sloveniji se v matičnih jatah program cepljenja proti salmoneli ne izvaja. Ker cepljenje proti salmoneli z nacionalno zakonodajo ni prepovedano se lahko nosilci dejavnosti odločijo za prostovoljno cepljenje

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

pri čemer vsi stroški, povezani s cepljenjem v celoti bremenijo lastnike živali. Cepljenje nosilci dejavnosti izvajajo po priporočilih veterinarja veterinarske ambulante.

Uporaba cepiv proti salmoneli je dovoljena ob upoštevanju zahtev Uredbe (ES) št. 1177/2006:

- živa cepiva proti salmoneli se lahko uporabljajo samo, če proizvajalec zagotovi ustrezne bakteriološke metode za razlikovanje med divjimi sevi salmonele in sevi cepiva;
- živa cepiva proti salmoneli se pri kokoših nesnicah med proizvodnjo ne uporabljajo, razen če je izkazana varnost uporabe in če so cepiva v skladu z Direktivo 2001/82/ES odobrena v ta namen
- dovoljena je samo uporaba cepiv, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji
- cepljenje živali lahko predpiše oziroma opravlja veterinar veterinarske ambulante. Vendar pa lahko veterinar izda cepivo, skupaj s pisnim navodilom o uporabi cepiva, imetniku živali, da sam daje cepivo oziroma nadaljuje z dajanjem cepiva. Imetnik živali je dolžan upoštevati izdana navodila veterinarja.

4.4.8 Measures and applicable legislation as regards the compensation for owners of slaughtered and killed animals

(max. 32000 chars) :

V okviru nacionalnega programa nadzora za zmanjšanje razširjenosti salmonel v matičnih jatah kokoši se predvideva finančna pomoč nosilcem dejavnosti reje matičnih jat. V primeru ugotovitve prisotnosti serovarov *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* v odraslih matičnih jatah kokoši se nosilec dejavnosti izplača nadomestilo za usmrčene ali zaklane živali, v skladu s predpisom, ki ureja odškodnine na področju veterinarstva.

Pogoje in postopek za izplačilo nadomestila in višino nadomestila določa 29. člen Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste *Gallus Gallus* (Ur.l.RS, št. 97/2010) ter 8. 10. in 11. člen Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007).

V skladu z 29. členom Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste *Gallus Gallus* je nosilec dejavnosti upravičen do izplačila nadomestila kadar se odrasla matična jata usmrti ali zakolje zaradi ugotovitve serovarov *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium*, pod pogojem, da je:

- na predpisan način obvestil VURS o ugotovitvi salmonel v jati,
- opravljal predpisana vzorčenja na prisotnost salmonel in
- izvedel vse predpisane ukrepe v primeru ugotovitve salmonel v jati.

Višina nadomestila za posamezno žival, ki se izplača nosilcem dejavnosti je določena v Pravilniku o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste *Gallus Gallus*. Pravilnik je objavljen v Uradnem listu RS, ki je javno dostopen na spletni strani uradnega lista ter tudi na spletni strani Veterinarske uprave RS.

Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007) določa postopek za izplačilo nadomestila:

Zakol ali usmrtitev živali oziroma uničenje predmetov ali surovin zaradi bolezni živali se mora opraviti v navzočnosti uradnega veterinarja. O izvršenem dejanju se sestavi zapisnik.

Postopek za izplačilo odškodnine se uvede na zahtevo imetnika živali, ki jo ta vloži pri območnem uradu VURS. Vloga mora vsebovati:

- osebne podatke imetnika (osebno ime in naslov oziroma firmo in sedež, davčno številko);
- zahtevano odškodnino za škodo in opis škode, ki je nastala zaradi odrejenega ukrepa uradnega veterinarja;
- podatke o tem, kam se odškodnina izplača.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Imetnik mora zahtevku priložiti potrdilo o morebitni prodaji ter vrednosti še uporabnega deleža živali, surovin ali predmetov, ki so predmet zahtevka.

Vlogo za odškodnino lahko imetnik živali vloži za usmrčene ali zaklane živali v roku 15 dni od usmrtitve oziroma zakola živali. O zahtevku za izplačilo odškodnine odloča uradni veterinar pristojnega območnega urada VURS. Če uradni veterinar zahtevku ugodi, v odločbi odloči tudi o višini odškodnine.

4.4.9 Information and assessment on bio-security measures management and infrastructure in place in the flocks/holdings involved

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti morajo v skladu s Pravilnikom, ki ureja veterinarske pogoje za trgovanje s perutnino, enodnevni piščanci in valilnimi jajci na teritoriju EU ter uvozu iz tretjih držav upoštevati vsaj naslednje zahteve glede objektov in reje živali:

Objekti:

- objekti morajo imeti ustrezne higienske pogoje in omogočati spremljanje in nadziranje zdravstvenega stanja živali;
- oprema mora biti združljiva z vrsto proizvodnje in mora omogočati učinkovito čiščenje in razkuževanje prostorov in prometnih sredstev za prevoz perutnine ter za razkuževanje valilnih jajc. Oprema in sredstva za čiščenje ter razkuževanje morajo biti hranjeni v posebnem prostoru.

Reja perutnine:

- način reje mora biti prilagojen tako, da upošteva predpise o zaščiti živali in da se izmenjujejo vse partije perutnine naenkrat (»vsi notri, vsi ven«).
- pred ponovno naselitvijo nove izmene perutnine se mora predhodno odstraniti gnoj in nastilj, temeljito mehanično čiščenje in razkužba objektov in opreme;
- centri za selekcijo, reprodukcijo in rejo lahko redijo samo perutnino, ki:
 - izvira iz samega centra;
 - izvira iz drugega selekcijskega, reprodukcijskega ali rejnega centra na teritoriju EU, ki je vpisan na seznam EU;
- je uvožena iz tretjih držav, ki izpolnjujejo predpisane zahteve;
- veterinarsko-sanitarni red mora določiti pooblaščen veterinar v obratu. Dodatne zahteve določi vodstvo obrata (npr. da osebje na delovnem mestu nosi ustrezno obleko in da se morajo obiskovalci obrata preobleči v zaščitna oblačila);
- objekti, boksi in oprema morajo biti ustrezno in funkcionalno vzdrževani;
- jajca je potrebno pobirati večkrat dnevno in jih očistiti ter razkužiti v najkrajšem možnem času;
- rejec mora pooblaščenega veterinarja sproti obveščati o vseh spremembah v procesu proizvodnje in o znakih, ki kažejo sum na prisotnost kužne bolezni perutnine. Če pooblaščen veterinar sum na bolezen potrdi, mora v najkrajšem času poslati vzorce pooblaščenemu laboratoriju;
- za vsak turnus perutnine je treba najmanj dve leti hraniti hlevsko knjigo, predpisane evidence in zapisnike, ki vsebujejo:
 - datume prihodov in odhodov perutninskih jat;
 - proizvodno zmogljivost;
 - število obolelih in poginulih živali. Pri slednjih mora biti znan vzrok pogina;
 - število opravljenih laboratorijskih preiskav in njihove rezultate;
 - kraj izvora perutnine;

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

- uporabnost jajc (valilna ali konzumna);

Poleg zgoraj navedenih predpisanih zahtev, nosilci dejavnosti, ki so lastniki matičnih jat kokoši imajo izdelana tudi lastna delovna navodila s področja bio-varnostnih ukrepov z namenom čim boljše zaščite živali pred zunanjimi vplivi.

Izpolnjevanje zgoraj navedenih pogojev preverjajo uradni veterinarji enkrat letno pri pregledih gospodarstev za rejo matičnih jat. Pri pregledu gospodarstev za rejo matičnih jat uradni veterinarji uporabljajo liste preverjanj, ki so dostopne na internem portalu VURS.

Lista preverjanj za gospodarstva za rejo matičnih jat in valilnice vključuje poleg preverjanja izvajanja monitoringa salmonel tudi preverjanje biovarnostnih pogojev na gospodarstvu, vključno s pogoji določenimi v Prilogi II Poglavlje I in II Direktive Sveta št. 90/539 z dne 15. oktobra 1990 o pogojih zdravstvenega stanja živali, ki veljajo znotraj Skupnosti za trgovanje s perutnino in valilnimi jajci ter za njihov uvoz iz tretjih držav.

Nosilec dejavnosti so na razpolago tudi naslednje smernice:

Direktorat za varno hrano, ki deluje znotraj Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) je pripravil in na spletu objavil "Smernice za uporabo krmnih dodatkov".

5. General description of the costs and benefits of the programme

A description is provided of all costs for the authorities and society and the benefits for farmers and society in general

(max. 32000 chars) :

Nacionalni program nadzora v matičnih jatah Gallus Gallus se izvaja z namenom zmanjšati razširjenost določenih serovarov salmonel v matičnih jatah. Z zmanjšanjem razširjenosti salmonel v matičnih jatah, ki predstavljajo vrh piramide, se preprečuje prenos okužbe s salmonelo v jate nesnic in brojlerjev s čimer se posledično:

- zmanjšuje razširjenost salmonel v jatah nesnic in jatah brojlerjev
- zmanjšuje število živil živalskega izvora (jajc in mesa) kontaminiranih s salmonelo, ki predstavljajo tveganje za zdravje ljudi;
- zmanjšuje število izbruhov in okužb s salmonelo pri ljudeh in posledice okuž ter stroške za zdravljenje.

Okvirna ocena stroškov preiskav uradnih vzorcev, ter stroškov za izplačilo nadomestila nosilcem dejavnosti za izločene živali znaša približno: 58586,00 EUR.

Podrobna ocena stroškov se nahaja v Prilogi 6.

V stroške so vključene naslednje predvidene postavke:

- laboratorijske preiskave uradnih vzorcev fecesa odvzetih na gospodarstvih (400) in uradnih vzorcev jajčnih lupin v valilnicah (185) ter preiskave vzorcev za ugotavljanje prisotnosti protimikrobnih snovi. Dodatno se predvideva še približno 35 preiskav uradnih vzorcev zaradi potrditvenega vzorčenja v odraslih ali vzrejnih matičnih jatah. Število preiskav je ocenjeno na podlagi opravljenega števila preiskav v letu 2010. V letu 2012 se predvideva, da bo opravljeno približno enako število preiskav uradnih vzorcev kot v letu 2010, saj se število matičnih jat v RS v letih 2009 in 2010 ni bistveno spremenilo, nekoliko

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

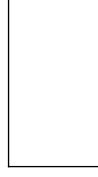
manjše je bilo le število opravljenih potrditvenih vzorčenj na gospodarstvih in število serotipizacij.

- nadomestila izplačano nosilcem dejavnosti za izločene živali, Število jat z ugotovljeno S.Enteritidis oz. S. Typhimurium se od leta 2007 dalje giblje med 0 do 1 pozitivna jata na leto (0 jat v letu 2007, 1 jata v letu 2008, 0 jat v letu 2009 in 2010). Zaradi možnosti, da bo v matičnih jatah v letu 2012 ugotovljena S. Enteritidis ali S.Typhimurium je za sofinanciranje nadomestil za izločene živali zaproseno sofinanciranje Skupnosti za 1 jato (povprečna velikost posamezne odrasle matične jate je 5500 živali). Predvidena vrednost nadomestila za posamezno žival je 8 EUR.

Preiskave za ločevanje vakcinalnih in divjih sevov ter tipizacije izolatov salmonel opravi Nacionalni referenčni laboratorij za salmonelo v okviru finančnih sredstev, ki jih prejema za svoje delovanje.

6. Data on the epidemiological evolution during the last five years

Data already submitted via the online system for the years 2007 - 2010 :

The data on the evolution of zoonotic salmonellosis are provided according to the tables where appropriate

6.1 Evolution of the zoonotic salmonellosis

*6.1.1 Data on evolution of zoonotic salmonellosis for year: **2011***

*Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1*

Region	Type of flock	Total number of flocks of (a)	Total number of animals	Total number of flocks under the programme	Total number of animals under the programme	Number of flocks checked (b)	Serotype	Number of positive flocks (c)	Number of flocks depopulated	Total number of animals slaughtered or destroyed	kg/ number (eggs destroyed)	Quantity of eggs destroyed	kg/ number (eggs channeled to egg product)	Quantity of eggs channeled to egg product
SI - ADULT FLOCKS	Breeding flocks	165	846 000	165	846 000	165	NA	0	0	0	0 kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Breeding flocks	122	691 297	122	691 297	122	S.Montevideo, Salmonel	5	0	0	0 kg	0	0	X
Total		287	1 537 297	287	1 537 297	287		5	0	0				
ADD A NEW ROW														

(a) Including eligible and non eligible flocks for the programme

(b) Check means to perform a flock level test under the programme for the presence of salmonella. In this column a flock must not be counted twice even if it has been checked more than one.

(c) If a flock has been checked, in accordance with footnote (b), more than once, a positive sample must be taken into account only once.

6.2 Stratified data on surveillance and laboratory tests

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : **2011**

Region	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples
--------	-----------	------------------	--------------------------	----------------------------

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

SI - ADULT FLOCKS	microbiological test	official routine sampling - egg	596	0	X
SI - ADULT FLOCKS	microbiological test	official confirmatory sampling	10	0	X
SI - REARING FLOCKS	microbiological test	official sampling	5	1	X
SI - REARING FLOCKS	microbiological test	business operators (DOC, fae)	458	2	X
SI - ADULT FLOCKS	microbiological test	business operators (egshells)	2 750	2	X
6.3 Data on infection for year: 2011			3 819	5	
ADD A NEW ROW					

Region	Number of herds infected	Number of animals infected
SI - ADULT FLOCKS	0	0
SI - REARING FLOCKS	5	41 412
Total	5	41 412
Add a new row		

6.4 Data on vaccination or treatment programmes for year: 2011

Region	Total number of herds	Total number of animals	Number of herds in vaccination or treatment programme	Number of herds vaccinated or treated	Number of animals vaccinated or treated	Number of doses of vaccine or treatment administered
SI - REARING FLOCKS	122	691 297	0	0	0	0
ADD A NEW ROW						

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

7. Targets

7.1 Targets related to testing (one table for each year of implementation)

7.1.1 Targets on diagnostic tests for year : **2013**

Region	Type of the test (description)	Target population (categories and species targeted)	Type of sample	Objective	Number of planned tests
SI - ADULT FLOCKS	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAM	Breeding flocks of Gallus gallu	Faeces	surveillance, monitoring	400 X
SI - ADULT FLOCKS	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAM	Breeding flocks of Gallus gallu	Eggshells	surveillance, monitoring	185 X
SI - ADULT FLOCKS	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAM	Breeding flocks of Gallus gallu	Faeces	confirmation of suspected cases	25 X
SI - REARING FLOCKS	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAM	Breeding flocks of Gallus gallu	Faeces	surveillance	10 X
SI - REARING AND ADULT FLOCKS	SEROTYPING IN THE FRAME OF OFFICIAL SAM	Breeding flocks of Gallus gallu	isolate	surveillance, monitoring, confirmation	5 X
SI - ADULT FLOCKS	AMR/BIH tests	Breeding flocks of Gallus gallu	eggs,dead birds	confirmation of suspected cases	5 X
Total					630
Total AMR/BIH tests					5

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

Total BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAME OF OFFICIAL SAMPLING		620
Total SEROTYPING IN THE FRAME OF OFFICIAL SAMPLING		5
Add a new row		

7.1.2 Targets on testing of flocks for year:

2013

Region	Type of flock	Total number of flocks (a)	Total number of animals	Total number of flocks/herds under the programme	Total number of animals under the programme	Number of flocks checked (b)	Serotype	Number of positive flocks (c)	Number of flocks depopulated	Total number of animals slaughtered or destroyed	Quantity of eggs destroyed (number)	Quantity of eggs channelled to egg product (number)
SI - REARING FLOCKS	Breeding flocks	120	700 000	120	700 000	120	Other serovars then :	5	0	0	0	0
SI - ADULT FLOCKS	Breeding flocks	165	850 000	165	850 000	165	salmonella enteritidis	2	1	5 500	42 000	0
Total		285	1 550 000	285	1 550 000	285		7	1	5 500	42 000	0
Add a new row												

(a) Including eligible and non eligible flocks for the programme

(b) Check means to perform a flock level test under the programme for the presence of salmonella. In this column a flock must not be counted twice even if it has been checked more than one.

(c) If a flock has been checked, in accordance with footnote (b), more than once, a positive sample must be taken into account only once.

7.2 Targets on vaccination or treatment

7.2.1 Targets on vaccination or treatment for year : **2013**

	Total number of herds in vaccination or treatment programme	Total number of animals in vaccination or treatment programme	Targets on vaccination or treatment programme				Number of doses of vaccine or treatment expected to be administered
			Number of herds or flocks in vaccination or treatment programme	Number of herds or flocks expected to be vaccinated or treated	Number of animals expected to be vaccinated or treated	Number of doses of vaccine or treatment expected to be administered	
SI	0	0	0	0	0	0	X
Total	0	0	0	0	0	0	
						Add a new row	

8. Detailed analysis of the cost of the programme for year: **2013**

1. Testing						
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of tests	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Cost of analysis	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAMM	620	20.95	12989	yes	X
Cost of analysis	SEROTYPING IN THE FRAME OF OFFICIAL SAMPL	5	63.76	318.8	yes	X
Cost of analysis	AMR/BIH tests	5	255.64	1278.2	yes	X
				Add a new row		
2. Vaccination (if you ask cofinancing for purchase of vaccins, you should also fill in 6.4 and 7.2)						
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of vaccine doses	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Vaccination	Purchase of vaccine doses	0	0	0	no	X
				Add a new row		
3. Slaughter and destruction (without any salaries)						
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Slaughter and destruction	Compensation of animals	5 500	8	44000	yes	X
				Add a new row		
4. Cleaning and disinfection						

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
CLEANING/DESINFECTION : VERIFICATION OF THE EFFICIENCY OF DESINFECTION	Test for verification of the efficiency of desinfection	0	0	0 no	X
Add a new row					
5. Salaries (staff contracted for the programme only)					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Salaries	Salaries	0	0	0 no	X
Add a new row					
6. Consumables and specific equipment					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Consumables and specific equipment	NA	0	0	0 no	X
Add a new row					
7. Other costs					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Other costs	NA	0	0	0 no	X
Add a new row					
8. Cost of official sampling					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Cost of official sampling	Cost of official sampling	0	0	0 no	X
Add a new row					

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Total	6 130	58586	
--------------	-------	-------	--

Attachments

IMPORTANT :

- 1) The more files you attach, the longer it takes to upload them .
- 2) This attachment files should have one of the format listed here : **.zip, .jpg, .jpeg, .tiff, .tif, .xls, .doc, .bmp, .pna.**
- 3) The total file size of the attached files should not exceed 2 500Kb (+- 2.5 Mb) . You will receive a message while attaching when you try to load too much.
- 4) IT CAN TAKE **SEVERAL MINUTES TO UPLOAD ALL THE ATTACHED FILES**. Don't interrupt the uploading by closing the pdf and wait until you have received a Submission Number!
- 5) Zip files cannot be opened (by clicking on the Open button) . All other file formats can be opened.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

ANNEX II - PART A

General requirements for the national salmonella control programmes

Member state : SLOVENIJA

(a) State the aim of the program

(max. 32000 chars) :

Namen programa za nadzor salmonel v jatah nesnic je zmanjšanje razširjenosti serovarov Salmonella Enteritidis in Salmonella Typhimurium v odraslih jatah kokoši nesnic Gallus gallus. Cilj programa za nadzor salmonel je zmanjšanje števila odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium za vsaj 10% vsako leto.

V nacionalni program nadzora salmonel v jatah nesnic so vključene vse odrasle jate kokoši nesnic, ki se redijo z namenom proizvodnje jajc, namenjenih dajanju na trg za prehrano ljudi, razen jat kokoši nesnic na gospodarstvih, ki pridelujejo manjše količine konzumnih jajc in jajca prodajo neposredno končnim potrošnikom izključno na mestu pridelave.

(b) Animal population and phases of production which sampling cover

Demonstrate the evidence that it complies with the minimum sampling requirements laid down in part B of Annex II to Regulation (EC) No 2160/2003 of the European Parliament and of the Council OJ L 325, 12.12.2003, p. 1. indicating the relevant animal population and phases of production which sampling must cover

It is mandatory to fill in the box about Animal populations to make the rest of the questions visible.

Animal population Laying flocks of Gallus gallus

rearing flocks

day-old chicks

pullets two weeks before moving to laying phase or unit

laying flocks

every 15 weeks during the laying phase

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(c) Demonstrate the evidence...

demonstrate the evidence that it complies with the specific requirements laid down in Parts C, D and E of Annex II to Regulation (EC) No 2160/2003

(max. 32000 chars) :

Ukrepi v odraslih jatah nesnic v primeru ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis in Salmonella Typhimurium se izvajajo v skladu z delom D, Priloge II Uredbe (ES) št. 2160/2003 in Pravilnikom o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010).

Ukrepi v vzrejnih jatah nesnic v primeru ugotovitve Salmonella Enteritidis in Salmonella Typhimurium se izvajajo v skladu z Pravilnikom o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l. RS, št. 97/2010).

(d) Specification of following points :

(d)1. General

(d)1.1 A short summary referring to the occurrence

A short summary referring to the occurrence of the salmonellosis [zoonotic salmonella] in the Member State with specific reference to the results obtained in the framework of monitoring in accordance with Article 4 of Directive 2003/99/EC of the European Parliament and of the Council OJ L 325, 12.12.2003, p. 31., particularly highlighting the prevalence values of the salmonella serovars targeted in the salmonella control programmes.

(max. 32000 chars) :

Spremljanje zoonotičnih salmonel se v Sloveniji izvaja na podlagi Monitoringa zoonoz in njihovih povzročiteljev, ki ga vsako leto pripravijo Veterinarska uprava RS, Zdravstveni inšpektorat RS in Inštitut za varovanje zdravja. Program zajema spremljanje zoonotičnih salmonel pri ljudeh, živilih in živalih. Spremljanje in nadzor salmonel v matičnih jatah, v jatah nesnic, jatah brojlerjev in jatah puranov se izvaja v skladu z zakonodajo Unije in nacionalnimi predpisi.

Pojav salmoneloze pri ljudeh :

Salmonela je bila v R Sloveniji do leta 2008 najpogostejši bakterijski povzročitelj enteritidov pri ljudeh. V letu 2009 pa je bil na prvem mestu kampilobakter.

Število prijav salmonelnih enteritidov je v Sloveniji naraslo v letih 1999-2000 in je doseglo vrh leta 2003, ko je incidenca znašala 201/100.000 prebivalcev Natančen vzrok za povečano število prijav salmoneloz med leti 2002 in 2004 ni znan. Od leta 2004 dalje se število prijavljenih primerov salmoneloz zmanjšuje. V primerjavi z letom 2003 se je število prijav v letu 2004 zmanjšalo za 17%, v letih 2005 in 2006 pa kar za

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

62%. V letih 2007 in 2008 se je nadaljeval trend zmanjševanja prijav salmoneloz saj je bila v letu 2007 incidence salmoneloz v primerjavi z letom 2006 manjša za 11%, v letu 2008 pa se je zmanjšala še za 18,9% in je znašala 53,89/100.000 prebivalcev. Tudi v letu 2009 se je število okužb s salmonelo pri ljudeh znižalo, saj je bilo zabeleženih 627 primerov (incidenca 31 / 100.000 prebivalcev). Za leto 2010 končni podatki o nalezljivih boleznih pri ljudeh še niso na razpolago saj Inštitut za varovanje zdravja RS (IVZ RS), ki zbira podatke o nalezljivih boleznih pri ljudeh še ni objavil poročila o epidemiološkem spremljanju nalezljivih boleznih za leto 2010. Iz mesečnih CNB novic v letu 2010 (objavlja IVZ RS), kjer so objavljeni podatki o številu prijavljenih nalezljivih boleznih v posameznem mesecu in tudi orientacijski podatki o številu nalezljivih boleznih v celem letu pa je razvidno, da se trend upadanja prijavljenih primerov salmoneloz pri ljudeh nadaljuje. Po prvih zbranih podatkih, ki pa še niso dokončni, je bilo namreč v letu 2010 prijavljenih 331 primerov salmonelnih enteritidov.

V letu 2009 je bila še vedno najpogosteje izolirana Salmonella Enteritidis (72%), na drugem mestu je bila Salmonella Typhimurium s 6,5%. Delež Salmonella Coeln je znašal 3,3%, in delež Salmonella skupina B 5,7%. Deleži ostalih serovarov salmonel so bili enaki ali manjši od 2%.

Število izbruhov povzročenih s salmonelo od leta 2005 postopoma pada. Število izbruhov okužb s hrano, povzročenih s salmonelo se je v letu 2008, v primerjavi z letom 2007, ko je bilo prijavljenih 13 izbruhov, zmanjšalo kar za 50% (v letu 2008 je bilo prijavljenih 7 izbruhov). V letu 2009 so bili zabeleženi 4 izbruhi okužb povzročenih s salmonelo, v vseh primerih so bila domnevni vir okužbe jajca. V enem primeru so jajca izvirala iz druge države članice, v treh primerih pa so bila jajca proizvedena v RS. Na podlagi obvestila zdravstvene službe o izbruhu salmoneloze pri ljudeh je Veterinarska uprava RS na gospodarstvih za rejo nesnic opravila uradno vzorčenje in v dveh primerih je bila v jati potrjena prisotnost S. Enteritidis.

Glede na podatke v CNB novicah za leto 2010, kjer so tudi orientacijski podatki o številu prijavljenih izbruhov nalezljivih boleznih, je bilo v letu 2010 prijavljenih 74 izbruhov nalezljivih boleznih. Po prvih zbranih podatkih v nobenem od 65 izbruhov za katera so konča poročila že na razpolago ni bila vzork okužbe salmonella. Za 9 izbruhov pa še ni izdelanega končnega poročila.

(Vir podatkov: Inštitut za varovanje zdravja RS, Epidemiološko spremljanje nalezljivih boleznih v Sloevniji – LETNA POROČILA in CNB novice za leto 2010, <http://www.ivz.si/?ni=35>)

Spremljanje pri živalih (razen perutnine) in v živilih:

V obdobju med 2006 in 2009 je bilo v okviru nacionalnega monitoringa zoonoz v odobrenih obratih za proizvodnjo živil živalskega izvora odvzetih 4683 vzorcev za preiskave na salmonelo pri živalih in v svežem mesu. Vzorčenje je potekalo pri govedu, prašičih, ovcah in perutnini, salmonela pa se je spremljala v svežem mesu, bezgavkah, koži, brisih trupa in fecesu pri perutnini, drobnici, govedu in prašičih. Od skupnega števila odvzetih vzorcev je bilo 99% vzorcev negativnih. Najpogosteje je bila s salmonelo kontaminirana koža perutnine, na drugem mestu pa so bezgavke prašiča.

Vzorčenje na prisotnost salmonel v živilih živalskega izvora se je v letih 2006-2009 izvajalo tudi v odobrenih obratih za proizvodnjo živil živalskega izvora in registriranih mesnicah. Skupno je bilo opravljenih 1164 analiz na prisotnost Salmonelle. Povzročitelj je bil ugotovljen v neperutninskih mesnih pripravkih (čevapčiči, klobasa za pečenje, svinjski kare, pečenica, ražnjiči) in mletem mesu. Prevalenca v mletem mesu je 1.2%, v neperutninskih mesnih pripravkih pa 1.5%. Pri vzorčenih RTE mesnih izdelkih, mesnih pripravkih in mleku ter mlečnih izdelkih salmonela ni bila ugotovljena.

V prodaji na drobno so bila za ugotavljanje prisotnosti salmonel vzorčena tako živila živalskega izvora, kot tudi živila neživalskega izvora. V obdobju od 2006-2009 je bilo v prodaji na drobno odvzetih 8199 živil. Odstotek živil z ugotovljeno salmonelo se je gibal med 0,5-0,8% (v letih 2006,2007-0,5%, leta 2008-0,8% in v letu 2009-0,6%). Salmonela je bila najpogostejše ugotovljena v svežem perutninskem mesu (24 vzorcev), sledi mleto meso iz rdečega mesa (15 vzorcev), goveje meso in jajca (3 vzorci) ter

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

svinjsko meso (1 vzorec). V mleku in mlečnih izdelkih, proizvodih ribištva, mesnih izdelkih, delikatesnih živilih, sadju in zelenjavi ter ostalih živilih salmonela v obdobju 2006-2009 ni bila ugotovljena.

Spremljanje pri perutnini:

Matične jate:

V letih 2003-2005 so bili pri spremljanju salmonel v matičnih jatah potrjeni serovari salmonel za katere je določen cilj Skupnosti v skupno 5 odraslih matičnih jatah, v vseh matičnih jatah je bil ugotovljen serovar S.Enteritidis, prisotnost salmonel v vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena. V letu 2006 prisotnost salmonel v odraslih in vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena.

V letu 2007 je bilo v spremljanje razširjenosti salmonel vključeno 86 vzrejnih in 118 odraslih matičnih jat kokoši. Salmonela je bila ugotovljena v vzorcih jajčnih lupin pri štirih matičnih jatah (2 x S.Saintpaul in 2 x serovar S.Chartres), vendar prisotnost salmonel pri vzorčenju na gospodarstvu ni bila potrjena v nobeni jati. Prav tako salmonela ni bila ugotovljena v vzrejnih matičnih jatah.

V letu 2008 je bilo na prisotnost salmonel vzorčenih 91 vzrejnih in 151 odraslih matičnih jat kokoši. V eni odrasli matični jati - mesna linija je bil pri uradnem rutinskem vzorčenju na gospodarstvu na začetku proizvodnega ciklusa ugotovljen serovar Salmonella Typhimurium, prisotnost salmonel v vzrejnih matičnih jatah ni bila ugotovljena.

V letu 2009 je bilo skupaj testiranih 155 odraslih matičnih jat (6 matičnih jat-jajčna linija in 149 jat – mesna linija) in 118 vzrejnih matičnih jat (1 matična jata – jajčna linija in 117 matičnih jat – mesna linija). Salmonela je bila ugotovljena v eni vzrejni matični jati (S.Newport), v odraslih matičnih jatah pa salmonela v letu 2009 ni bila ugotovljena.

Tudi v letu 2010 je bila Salmonella spp. ugotovljena samo v vzrejnih matičnih jatah, pri čemer v nobeni vzrejni jati niso bili ugotovljeni serovari za katere je določen cilj Skupnosti. Od skupno testiranih 122 vzrejnih matičnih jat in 165 odraslih matičnih jat je bila salmonela ugotovljena v 5 vzrejnih matičnih jatah. Pri odraslih matičnih jatah je bila pri dveh jatah ugotovljena S.Saintpaul v vzorcih jajčnih lupin. Pri obeh jatah pri potrditvenem uradnem vzorčenju odraslih matičnih jat na gospodarstvu salmonela ni bila ugotovljena.

V R Sloveniji je bil cilj Skupnosti za odrasle matične jate dosežen že konec leta 2007 saj salmonela ni bila ugotovljena v nobeni matični jati. V letu 2008 je bil v eni odrasli matični jati ugotovljen serovar Salmonella Typhimurium, vendar je bila razširjenost salmonel še vedno < kot 1% (0,7%). Tudi v letih 2009 in 2010 je bil cilj Unije za odrasle matične jate dosežen.

Jate nesnic:

V temeljni študiji, ki je potekala v letih 2004/2005 je bila prisotnost Salmonella spp. ugotovljena v 19,4% jat, od tega je bila prisotnost S.Enteritidis ugotovljena v 9,2% jatah kokoši nesnic. Salmonella.

Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letih 2005 – 2007 je bila pri spremljanju salmonel v jatah nesnic Salmonella Enteritidis ugotovljena skupno v 16 jatah. Odstotek pozitivnih jat je bil najvišji leta 2005, ko je bila prisotnost Salmonella Enteritidis ugotovljena v 5,6% odraslih matičnih jat. V letu 2006 je bila Salmonella Enteritidis ugotovljena v 1 odrasli jati nesnic (0,60% razširjenost) in v letu 2007 v 9 jatah (3,65% razširjenost). V letih 2005 -2007 prisotnost Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letu 2008 je bilo v nacionalni program nadzora salmonel v jatah nesnic vključenih 99 vzrejnih in 172 odraslih jat nesnic. Salmonela je bila ugotovljena v 18 odraslih jatah kokoši nesnic (10,5%). Salmonella Enteritidis je bila potrjena v 15 odraslih jatah kokoši nesnic (8,7%). V eni jati je bila ugotovljena S. Ohio, v eni S. Montevideo in v eni S. Infantis. Salmonella Typhimurium v letu 2008 v jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letu 2008 je bil odstotek odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis za 0,4% višji od Cilja

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Skupnosti, ki bi ga morala R Slovenija doseči v letu 2008.

Leta 2009 je bilo vzorčenih 209 odraslih jat nesnic in 129 vzrejnih jat nesnic. Salmonela je bila potrjena v 19 odraslih jatah nesnic, od tega je bila Salmonella Enteritidis ugotovljena v 7 jatah . Tudi v letu 2009 Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena. V vzrejnih jatah je bila salmonela potrjena 8 jatah, vendar v nobeni jati ni bil ugotovljen serovar Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium.

V letu 2009 je znašal odstotek odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium 3,3%, kar je za skoraj 40% manj kot v letu 2008.

V program nadzora salmonel so bile v letu 2010 vključene 202 odrasle jate nesnic in 153 vzrejnih jat nesnic. Salmonella spp. je bila ugotovljena v 9 odraslih jatah nesnic in v 12 vzrejnih jatah. Tudi v letu 2010 se je trend upadanja okužb s Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah nesnic nadaljeval saj je bila S.Enteritidis ugotovljena samo v eni jati odraslih nesnic, pri vzrejnih jatah nesnic pa okužba s Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium ni bila ugotovljena.

Jate brojlerjev:

V temeljni študiji je bilo v R Sloveniji vzorčenih 326 jat brojlerjev. Salmonella spp. je bila ugotovljena v 10 jatah (3,1%) in sicer v 9 jatah serovar Salmonella Enteritidis (2,8%) in v 1 jati serovar Salmonella Infantis (0,3%). Glede na dobljene rezultate, je znašala ocenjena prevalenca Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah brojlerjev v R Sloveniji 1,6% in prevalenca ostalih serovarov salmonel 0,2%.

V letih 2006 – 2008 je bilo pri spremljanju salmonel pri brojlerjih, v skladu z nacionalno zakonodajo, v obdobju 3 tednov pred zakolom vzorčenih 1748 jat v letu 2006, 2491 jat v letu 2007 in 3036 jat v letu 2008. Leta 2006 je bila salmonela izolirana v 9 jatah (0,5%), leta 2007 v 44 jatah v (1,76%) in leta 2008 v 10 jatah (0,33%). Salmonella Enteritidis je bila leta 2006 ugotovljena v 6 jatah in leta 2007 v 4 jatah. V letu 2008 Salmonella Enteritidis ni bila ugotovljena. Salmonella Typhimurium v jatah brojlerjev ni bila ugotovljena od leta 2005.

V začetku letu 2009 se je pričel izvajati nacionalni program nadzora salmonel v jatah brojlerjev. Skupaj je bilo leta 2009 pred zakolom vzorčenih 3080 jat brojlerjev. Salmonela je bila ugotovljena v 23 jatah, vendar v nobeni jati ni bila ugotovljena prisotnost Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium. Rezultati spremljanja v letu 2009, in tudi preteklih letih kažejo, da bo R Slovenija dosegla predpisan cilj Skupnosti za jate brojlerjev.

V letu 2010 je bila od skupno testiranih 2153 jat brojlerjev Salmonella spp. ugotovljena v 24 jatah brojlerjev, od tega je bila v eni jati ugotovljena S.Typhimurium. Kljub ugotovitvi S.Typhimurium pa je Slovenija dosegla predpisan cilj v jatah brojlerjev saj je bila razširjenost Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah brojlerjev manj kot 1%

Jate puranov:

Spremljanje salmonel v jatah puranov do leta 2010 z zakonodajo ni bilo predpisano, kljub temu pa so nosilci dejavnosti, v skladu z lastnimi programi spremljanja, izvajali vzorčenje jat puranov pred zakolom. Na podlagi lastnih programov nosilcev dejavnosti je bilo v letu 2007 je bilo pred zakolom vzorčenih 121 jat in leta 2008 190 jat puranov. Salmonela je bila leta 2007 ugotovljena v 4 jatah (4x S. Infantis), v letu 2008 pa v 5 jatah.

V temeljni študiji je bilo v R Sloveniji vzorčenih 131 jat puranov, od tega je bila prisotnost Salmonella spp. ugotovljena v 29 jatah (22,1%) na 18 gospodarstvih. Serovar Salmonella Enteritidis je bil ugotovljen v 4 jatah in serovar Salmonella Typhimurium v 1 jati. Najpogosteje je bil ugotovljen serovar Salmonella Infantis in sicer v 11 jatah. Glede na dobljene rezultate v R Sloveniji, je znašala ocenjena prevalenca Salmonella spp. 21,1%, prevalenca Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium 4,7% in prevalenca ostalih serovarov salmonel 14,5%.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

V letu 2009 je bilo vzorčenje pred zakolom opravljeno v 159 jatah puranov. Prisotnost salmonel v jatah puranov v letu 2009 ni bila ugotovljena. V letu 2010 je bilo v okviru nacionalnega programa nadzora pred zakolom testiranih 112 jat puranov, prisotnost Salmonella spp. pa je bila ugotovljena v eni jati puranov (S.Saintpaul). Rezultati spremljanja v letu 2010, in tudi preteklih letih kažejo, da bo R Slovenija v prehodnem obdobju 3 let dosegla predpisan cilj Skupnosti za jate puranov.

(d)1.2 A short summary referring to the occurrence of the salmonella

The structure and organization of the relevant competent authorities. Please refer to the information flow between bodies involved in the implementation of the programme.

(max. 32000 chars) :

VURS je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in je pristojni organ, za zagotavljanje skladnosti z veterinarsko zakonodajo in živilsko zakonodajo in za izvajanje uradnega veterinarskega nadzora v RS. Pristojnosti in naloge VURS so določene v Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti (Ur.l.RS, št. 93/2005).

VURS je pristojni organ v skladu s 3. členom Uredbe (ES) št. 2160/2003 in odgovoren za:

- pripravo nacionalnih programov nadzora in njihovih sprememb skladno z Uredbo (ES) št. 2160/2003
- izvajanje uradnega nadzora, vključno z izvedbo uradnega vzorčenja v okviru nacionalnih programov nadzora
- zbiranje podatkov za ovrednotenje rezultatov ter letno pošiljanje teh podatkov in rezultatov Komisiji.

VURS sestavljajo:

- a) glavni urad
- b) deset območnih uradov
- c) šest mejnih veterinarskih postaj.

a) Glavni urad VURS (Sektor za varnost živil, krmo in veterinarska zdravila) je odgovoren za pripravo nacionalnih programov nadzora in njihovih sprememb, zbiranje podatkov o številu vzorčenih jat in pozitivnih jat v okviru nacionalnih programov nadzora in za pošiljanje podatkov Komisiji (EFSA).

b) Območni uradi VURS so odgovorni za izvajanje pregledov na gospodarstvih za rejo kokoši nesnic, za nadzor nad izvajanjem nacionalnega programa nadzora pri nosilcih dejavnosti, za izvedbo uradnega vzorčenja ter odreditev in nadzor nad izvajanjem ukrepov v primeru ugotovitve salmonel. Uradno vzorčenje opravijo uradni veterinarji.

Laboratoriji, ki opravljajo preiskave vzorcev nosilcev dejavnosti vsaj enkrat mesečno za pretekli mesec pošljejo rezultate o preiskavi vzorcev nosilcev dejavnosti skupaj z zapisnikom na glavni urad VURS. Imenovani laboratoriji, ki opravljajo preiskave uradnih vzorcev pošljejo rezultate o preiskavi vzorcev na pristojni OU VURS, uradnemu veterinarju, ki je opravil vzorčenje, in vsaj enkrat mesečno za pretekli mesec na glavni urad VURS.

V primeru ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Virchow oziroma Salmonella Infantis v matičnih jatah ali serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v jatah nesnic, jatah brojlerjev ali jatah puranov pa mora laboratorij

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

poslati rezultate preiskav najpozneje naslednji delovni dan po zaključeni serotipizaciji, po elektronski pošti ali telefaksu na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata. V primeru ugotovitve ostalih serovarov salmonel pa mora laboratorij poslati rezultate preiskav najkasneje v treh delovnih dneh po opravljeni preiskavi.

Glavni urad VURS na podlagi rezultatov preiskav vzorcev nosilcev dejavnosti in uradnih vzorcev, ki jih pošiljajo laboratoriji vodi evidenco o vzorčenih in pozitivnih matičnih jatah, ter o uradnih vzorčenjih.

Priloga 1: Organizacija VURS in Priloga 2: Organizacija izvajanja nacionalnega programa nadzora.

(d)1.3 A short summary referring to the occurrence of the salmonella

Approved laboratories where samples collected within the programme are analysed.

(max. 32000 chars) :

Laboratoriji, ki sodelujejo v nacionalnem programu nadzora

I. Preiskave vzorcev, ki jih v okviru izvajanja nacionalnega programa nadzora odvzamejo nosilci dejavnosti lahko opravljajo laboratoriji, ki jih VURS vpiše na seznam določenih laboratorijev, ki sodelujejo v nacionalnem programu nadzora salmonel. V seznam določenih laboratorijev, ki ga vodi glavni urad VURS, je vpisanih 9 laboratorijev.

II. Preiskave uradnih vzorcev opravljajo laboratoriji, ki so v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 imenovani za izvajanje preiskav v okviru uradnega nadzora. Preiskave uradnih vzorcev opravljajo tri enote Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI Enota za diagnostiko kužnih in drugih bolezni, NVI Maribor-Ptuj, NVI Nova Gorica). V primeru uradnega potrditvenega vzorčenja se preiskave uradnih vzorcev opravijo v Nacionalnem referenčnem laboratoriju.

Nacionalni referenčni laboratorij NRL za salmonelo:

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut

Nacionalni referenčni laboratorij je akreditiran skladno z SIST EN ISO/IEC 17025 in ima akreditirano metodo izolacije salmonel (ISO 6579/Amd 1) in serotipizacijo sevov (Kauffmann-White-Le Minorjeva shema (WHO)).

Laboratoriji, ki so vpisani v seznam odobrenih laboratorijev:

1. NVI Enota za diagnostiko kužnih in drugih bolezni
2. NVI Enota CELJE
3. NVI Enota MARIBOR-PTUJ
4. NVI Enota MURSKA SOBOTA
5. NVI Enota KRANJ
6. NVI Enota NOVA GORICA
7. NVI Enota NOVO MESTO
8. Mikrobiološki laboratorij PIVKA PERUTNINARSTVO d.d.
9. Mikrobiološki laboratorij PERUTNINA PTUJ d.d.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Laboratoriji, ki sodelujejo v programu nadzora in opravljajo preiskave vzorcev na prisotnost salmonel, izpolnjujejo zahteve iz člena 12. Uredbe ES št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o nadzoru salmonel in drugih opredeljenih povzročiteljih zoonoz, ki se prenašajo z živali. Analitična metoda, ki jo laboratorij uporablja za odkrivanje prisotnosti salmonel, mora biti validirana s čimer laboratorij ugotovi mejo detekcije, občutljivost in specifičnost.

Enote NVI Celje, Maribor-Ptuj, Murska Sobota, Kranj, Nova Gorica in Novo mesto so regionalne enote Univerze v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut (VF, NVI) in so akreditirane skladno z SIST EN ISO/IEC 17025. Vse regionalne enote NVI so pregledane enkrat letno s strani VF, NVI na notranjih presojah in s strani Slovenske Akreditacije na zunanji presoji za pridobitev akreditacije. Mikrobiološki laboratorij Pivka Perutninarstvo d.d. in Mikrobiološki laboratorij Perutnina Ptuj d.d. sta notranja laboratorija nosilcev dejavnosti reje perutnine. Oba laboratorija imata vpeljane in uporabljata sisteme zagotavljanja kakovosti. Nosilca dejavnosti Perutnina Ptuj d.d. in Pivka Perutninarstvo d.d. izpolnjujeta tudi zahteve standarda ISO 9001:2000. VURS je v sodelovanju s predstavnikom NRL opravila pregled obeh laboratorijev v letu 2007 in 2008.

NRL za salmonelo organizira MLPT za preiskave na salmonelo in sicer izolacija (detekcija) in biokemijska potrditev ter serotipizacija do serološke skupine (ne izvajajo je vsi laboratoriji). V preiskavah sodelujejo vsi laboratoriji, vključeni v program nadzora za analizo vzorcev zaradi testiranja na prisotnost salmonel.

(d)1.4 Methods in examination

Methods used in the examination of the samples in the framework of the programme.

(max. 32000 chars) :

Vsi laboratoriji opravljajo preiskave vzorcev v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1168/2006/ES (3. točka Priloge).

Serotipizacija se vedno opravi v nacionalnem referenčnem laboratoriju.

Metoda odkrivanja

Za preiskave vzorcev odvzetih v okviru nacionalnega programa nadzora se uporabljata metoda v skladu s Spremembo 1 EN/ISO 6579-2002/Amd1:2007. "Mikrobiologija živilskih in krmnih snovi- Horizontalna metoda za odkrivanje Salmonella spp.- Sprememba 1: Priloga D: Odkrivanje Salmonella spp. v živalskih fekalijah in okoljskih vzorcih v primarni fazi vzreje".

Serotipizacija

Nekateri laboratoriji opravljajo tudi serotipizacijo do serološke skupine, serotipizacije do serovara pa opravlja samo NRL. NRL opravlja serotipizacijo po Kauffmann-White-Le Minorjeva shema (WHO).

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)1.5 A short summary referring to the occurrence of the salmonellosis

Official controls (including sampling schemes) at feed, flock and/or herd level.

(max. 32000 chars) :

I. URADNI NADZOR KRME

Uradni nadzor krme v RS izvajata Veterinarska uprava RS in Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano. Nadzor krme se izvaja na podlagi Programa nadzora in monitoringa krme, ki ga skupaj pripravita VURS in IRSKGH.

Program nadzora in monitoringa krme vključuje inšpekcijske preglede nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo kot tudi program vzorčenja krme.

Varnost krme ureja Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme (Uradni list RS, št. 101/06, 70/07, 10/09, 44/09), ki določa zahteve v skladu z Direktivo 2002/32/ES o nezaželenih snoveh v živalski krmi. Razen tega, navedeni pravilnik določa nacionalne mikrobiološke kriterije za salmonelo v krmi. Nosilci dejavnosti na področju krme, ki izvajajo dejavnost proizvodnje, morajo z letnimi načrti notranjih kontrol zagotavljati skladnost surovin in proizvodov z mikrobiološkimi kriteriji za krmo.

Če nosilec dejavnosti pri izvajanju notranjih kontrol ugotovi, da krma ne izpolnjuje mikrobioloških kriterijev varnosti mora o tem nemudoma obvestiti pristojni območni urad Veterinarske uprave Republike Slovenije in ukrepati v skladu z 20. členom Uredbe (ES) 178/2002.

Priloga 4A: Nacionalni mikrobiološki kriteriji za krmo

Uradno vzorčenje krme na prisotnost salmonel se izvaja v okviru Programa nadzora in monitoringa krme. Na podlagi programa nadzora in monitoringa krme uradni veterinar pripravi, za obrate nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo, ki so v registru odobrenih in registriranih obratov, program preiskav krme za tekoče leto. Vzorci se zbirajo pri proizvajalcih krme, v mešalnicah, v trgovinah in na farmah. Vzorčenje opravijo uradni veterinarji območnih uradov VURS.

V letu 2009 je bilo skupno odvzetih 93 vzorcev krme za preiskave na salmonelo. Salmonela je bila izolirana iz petih vzorcev krme in sicer štirikrat iz vzorcev sestavljene krme za nesnice in enkrat iz krme rastlinskega izvora (sončnice). Iz nobenega vzorca ni bila izolirana Salmonella Enteritidis ali Salmonella Typhimurium.

II. URADNO VZORČENJE V JATAH NESNIC

Uradno vzorčenje v jatah nesnic opravljajo uradni veterinarji v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1168/2006/ES.

II.1. Uradno vzorčenje odraslih jat nesnic

Uradno vzorčenje se opravi v naslednjih primerih:

- rutinsko vzorčenje v vsaj eni jati letno na gospodarstvih, ki ima vsaj 1000 kokoši.
- v starosti 24 +/- 2 tednov pri jatah nesnic v zgradbah, kjer je bila salmonela odkrita v prejšnji jati,
- v vsakem primeru suma na okužbo s Salmonella Enteritidis ali Salmonella Typhimurium kot rezultat

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

epidemiološke preiskave izbruha bolezni, ki se prenaša z živili,
d) pri vseh drugih jatah nesnic na gospodarstvu, če je bila odkrita *Salmonella Enteritidis* ali *Salmonella Typhimurium* v eni jati nesnic na gospodarstvu,
e) v vseh ostalih primerih, ko uradni veterinar meni, da je to primerno,
Uradno vzorčenje lahko nadomesti vzorčenje nosilca dejavnosti.
Uradno vzorčenje iz točk 2.1.(a), (b), (c), (d) in (e) Priloge Uredbe 1168/2006 se opravi na način, določen v točki 2.2.(a) oziroma (b) iste priloge.

Pri uradnem vzorčenju odraslih jat nesnic iz točke 2.1 (a) Priloge Uredbe 1168/2006/ES se za preiskavo v laboratoriju vzorce fecesa združi v en skupni vzorec, preiskava vzorca prahu ali dodatnega vzorca fecesa pa se opravi posebej. Pri uradnem vzorčenju iz točk 2.1 (b), (c), (d) in (e) Priloge Uredbe 1168/2006/ES se preiskava vzorcev opravi ločeno za vsak vzorec posebej.

Pri uradnem vzorčenju odraslih jat kokoši nesnic iz točk 2.1.(b), (c), (d) in (e) Priloge Uredbe 1168/2006/ES se za odkrivanje prisotnosti protimikrobnih snovi odvzame tudi naključni vzorec najmanj petih kokoši iz vsakega hleva, kjer so se kokoši zadrževale, ali najmanj 12 jajc.

Uradno vzorčenje z namenom izključiti lažno pozitivne prvotne rezultate vzorčenja nosilca dejavnosti se opravi na način, določen v točki 4(b)(i-iii) Dela D Priloge II Uredbe 2160/2003. Za preiskavo se odvzame:

- vzorce fecesa in prahu skladno z navodili v Tehničnih specifikacijah iz 5. člena Odločbe Komisije 2004/665/ES: 5 vzorcev fecesa in 2 vzorca prahu. Preiskava se opravi za vsak vzorec posebej; ali
- vzorce slepega črevesja in jajcevodov 300 živali; ali
- vzorce 4000 jajc iz vsake jate

Poleg vzorčenja iz točke 4 (b) uradni veterinar odvzame tudi dodatne vzorce, da se preveri, ali so bili uporabljena protimikrobna sredstva, ki bi lahko vplivali na rezultat analiz vzorčenja.

II.2. Uradno vzorčenje vzrejnih jat nesnic

Uradno vzorčenje vzrejnih jat nesnic se, v skladu s Pravilnikom o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste *Gallus Gallus*, opravi v primerih, ko je v enem ali več vzorcih fecesa pri vzorčenju nosilca dejavnosti izolirana *S.Enteritidis*/*S.Typhimurium*.

Vzorčenje se opravi na naslednji način:

- pri prosti oziroma talni reji živali dva para obuval brez preobuvanja zaščitne prevleke, pri čemer se z vsakim parom obuval prehodi okrog 50% površine, kjer se zadržujejo živali;
- pri jatah v kletkah dva vzorca fecesa po 150g odvzetega iz vseh tekočih trakov ali strgal v zgradbi po zagonu sistema za odstranjevanje gnoja, v poslopih brez tekočih trakov ali strgal pa se dva vzorca po 150g svežega fecesa odvzame iz skupaj 60 različnih mest v jamah za iztrebke;

Preiskava se opravi ločeno za vsak vzorec.

Uradni pregledi gospodarstev za rejo jat nesnic se opravljajo na podlagi ocene tveganja, ki se opravi na podlagi kriterijev, ki jih pripravi GU VURS.

(d)1.6 Measures

Measures taken by the competent authorities with regard to animals or products in which the presence of *Salmonella* spp. have been detected, in particular to protect public health, and any preventive measures taken, such as vaccination.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(max. 32000 chars) :

I. Ukrepi v primeru ugotovitve salmonel v jati nesnic:

A) V primeru ugotovitve *S. Enteritidis* in/ali *S. Typhimurium* pristojni Območni urad VURS odredi naslednje ukrepe:

1) prepoved premika živali iz pozitivne jate razen v primeru zakola ali uničenja jate. Živali je potrebno uničiti ali zaklati tako, da se čim bolj zmanjša tveganje za širjenje salmonel. Pri zakolu ali uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti naslednje ukrepe:

a. Zakol živali mora biti izveden v skladu z zakonodajo Skupnosti o higieni živil, pri čemer mora nosilec živilske dejavnosti klanja zagotoviti, da se zakol živali iz pozitivne jate opravi kot zadnja serija klavnega procesa v proizvodnem dnevu živalski proizvodi, pridobljeni iz takih živali se lahko dajo na trg za prehrano ljudi le, če so bili obdelani po postopku, ki zanesljivo uniči salmonel.

Če proizvodi niso namenjeni za prehrano ljudi, je treba take proizvode porabiti ali odstraniti v skladu z Uredbo (ES) št. 1774/2002.

b. Pri usmrtni in uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti, da sta usmrtni in uničenje izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali in v skladu z Uredbo (ES) št. 1774/2002.

2) prepoved dajanja jajc na trg za prehrano ljudi. Vendar pa se lahko jajca uporabijo za prehrano ljudi pod naslednjimi pogoji:

- jajca se štejejo za jajca razreda B, kot je določeno v členu 2(4) Uredbe Komisije (ES) št. 557/2007 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1028/2006 o tržnih standardih za jajca;
- jajca se označijo z oznako iz člena 10 Uredbe Komisije (ES) št. 557/2007, na podlagi katere se jasno razlikujejo od jajc razreda A, preden so dana na trg;
- jajca je prepovedano dostaviti v pakirne centre, razen če VURS meni, da so ukrepi za preprečevanje navzkrižne okužbe jajc iz drugih jat ustrezni.
- jajca se lahko dostavijo samo v odobren obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kjer se mora zagotoviti obdelava, ki zagotavlja zanesljivo uničenje salmonel.

3) na gospodarstvu se opravi epizootiološka proizvodnja in odvzame vzorce krme za preiskavo na prisotnost salmonel, kadar je to smiselno zaradi ugotovitve izvora okužbe.

4) da se izključijo lažno pozitivni rezultati v primeru, ko je ugotovljena *S. Enteritidis* in/ali *S. Typhimurium* v vzorcih nosilcev dejavnosti uradni veterinar VURS opravi uradno vzorčenje na način Priloge II, del D, točka 4(b)(i, ii or iii). Poleg vzorčenja iz točke 4 (b) uradni veterinar odvzame tudi dodatne vzorce, da se preveri, ali so bili uporabljena protimikrobna sredstva, ki bi lahko vplivali na rezultat analiz vzorčenja.

5) če je bila odkrita *Salmonella Enteritidis* ali *Salmonella Typhimurium* v eni jati nesnic na gospodarstvu se opravi uradno vzorčenje tudi pri vseh drugih jatah nesnic na gospodarstvu. Uradno vzorčenje se opravi v skladu s točko 2.2 Priloge Uredbe (EC) št. 1168/2006. Poleg vzorčenja iz točke 2.2 uradni veterinar odvzame tudi dodatne vzorce, da se preveri, ali so bili uporabljena protimikrobna sredstva, ki bi lahko vplivali na rezultat analiz vzorčenja.

6) po odstranitvi oziroma odpremi jate, v kateri so bile ugotovljene salmonel, se odstrani gnoj oziroma nastil v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, in izvede temeljito čiščenje ter razkuževanje; pred ponovno naselitvijo se izvede bakteriološka kontrola učinkovitosti čiščenja in razkuževanja, katere rezultat mora biti negativen na salmonelo.

II. Uporaba protimikrobnih sredstev in cepiv

Uporaba protimikrobnih sredstev in cepiv v jatah nesnic je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonеле pri perutnini.

A) Uporaba protimikrobnih sredstev

- Protimikrobna sredstva se ne uporabljajo kot posebna metoda za nadzor salmonеле pri perutnini;
- Dovoljena je samo uporaba protimikrobnih sredstev, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji
- Uporaba protimikrobnih sredstev je dovoljena samo v izjemnih okoliščinah določenih v točkah (a),(b) in (c), drugega odstavka 2. člena Uredbe Komisije (ES) št. 1177/2006. Uporabo protimikrobnih sredstev v izjemnih okoliščinah je dovoljena samo na podlagi dovoljenja Veterinarske uprave RS, razen če živali zaradi kliničnih znakov bolezni prekomerno trpijo oziroma če bi lahko opustitev zdravljenja povzročila hitro širjenje bolezni živali in povišan pogin živali;
- Kadarkoli je mogoče, mora biti uporaba odvisna od rezultatov bakteriološkega vzorčenja in testiranja odpornosti.
- Po zaključenem zdravljenju mora veterinarska organizacija s koncesijo, ki je opravila zdravljenje zaradi izjemnih okoliščin na Območni urad VURS poslati pisno poročilo s podatki o jati, ki je bil zdravljena, podatki o uporabi protimikrobnih sredstev, rezultatih testiranja odpornosti, če je bilo testiranje opravljeno in razloge, zaradi katerih so bila protimikrobna sredstva uporabljena;

B) Uporaba cepiv

Ker je razširjenost *S. Enteritidis/S. Typhimurium* v jatah nesnic pod 10% se program cepljenja naveden v tretjem odstavku 3. člena Uredbe (ES) št. 1177/2006 v R Sloveniji ne izvaja.

Cepljenje proti salmoneli z nacionalno zakonodajo ni prepovedano zato se lahko nosilci dejavnosti odločijo za prostovoljno cepljenje pri čemer vsi stroški, povezani s cepljenjem v celoti bremenijo lastnike živali. Cepljenje nosilci dejavnosti izvajajo po priporočilih veterinarja veterinarske ambulante.

Uporaba cepiv proti salmoneli je dovoljena ob upoštevanju zahtev Uredbe (ES) št. 1177/2006:

- živa cepiva proti salmoneli se lahko uporabljajo samo, če proizvajalec zagotovi ustrezne bakteriološke metode za razlikovanje med divjimi sevi salmonel in sevi cepiva;
- živa cepiva proti salmoneli se pri kokoših nesnicah med proizvodnjo ne uporabljajo, razen če je izkazana varnost uporabe in če so cepiva v skladu z Direktivo 2001/82/ES odobrena v ta namen;
- dovoljena je samo uporaba cepiv, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji;
- cepljenje živali lahko predpiše oziroma opravlja veterinar veterinarske ambulante. Vendar pa lahko veterinar izda cepivo, skupaj s pisnim navodilom o uporabi cepiva, imetniku živali, da sam daje cepivo oziroma nadaljuje z dajanjem cepiva Imetnik živali je dolžan upoštevati izdana navodila veterinarja.

Na podlagi podatkov pridobljenih pri pregledih na gospodarstvih nesnic se v R Sloveniji proti salmoneli izvaja cepljene na približno 68% gospodarstev. Na 17% gospodarstev se vakcinacija proti salmoneli ne izvaja, za 16% gospodarstev pa podatki niso na razpolago. Na gospodarstvih, kjer se vakcinacija ne izvaja je bilo v letu 2010 redilo približno 10% vseh jat vključenih v nacionalni program nadzora salmonel. Za cepljenje jat nesnic se uporablja samo živa vakcina, cepljenje pa se opravi v fazi vzreje (vzrejne jate) proti *S. Enteritidis*.

Večji nosilci dejavnosti se odločajo za trikratno cepljenje jat, nekateri manjši nosilci dejavnosti pa zaradi visokih stroškov jate cepijo samo enkrat ali dvakrat.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)1.7 A short summary referring to the occurrence of the salmonellos

National legislation relevant to the implementation of the programmes, including any national provisions concerning the activities set out in the programme.

(max. 32000 chars) :

NACIONALNA ZAKONODAJA

1. Zakon o veterinarskih merilih skladnosti (Ur.l. RS, št. 93/05)
2. Zakon o veterinarstvu (Ur.l.RS, št. 31/01, 45/04, 93/05)
3. Pravilnik o določitvi pristojnih organov in programu nadzora salmonele in drugih opredeljenih povzročiteljev zoonoz (Ur.l.RS, št. 67/2004)
4. Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010)
5. Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme (Uradni list RS, št. 101/06,70/07,10/09,44/09 in 52/2010)
6. Pravilnik o veterinarskih pogojih za trgovanje s perutnino, enodnevnimi piščanci in valilnimi jajci na teritoriju Evropske unije (Ur.l.RS, št. 5/2004,21/04 in 31/07)
7. Pravilnik o obratih na področju živil živalskega izvora (U.l.RS, št.51/06, 66/07)
8. Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Ur.l.RS, št. 51/2010 in 70/2010)
9. Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007)

ZAKONODAJA SKUPNOSTI:

1. Uredba (ES) 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o nadzoru salmonele in drugih opredeljenih povzročiteljev zoonoz, ki se prenašajo z živali (UL L št. 325 z dne 12. 12. 2003, str. 1), z vsemi spremembami;
2. Uredba Komisije (ES) št. 1168/2006 z dne 31. julija 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 glede cilja Skupnosti za zmanjšanje razširjenosti nekaterih serotipov salmonele pri kokoših nesnicah vrste Gallus gallus in o spremembi Uredbe (ES) št. 1003/2005;
3. Uredba Komisije (ES) št. 1177/2006 z dne 1. avgusta 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini, z vsemi spremembami;
4. Uredba ES) št. 852/2004 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil, z vsemi spremembami;

V skladu s slovenskim pravnim redom so Uredbe Evropskega Parlamenta in Sveta in Uredbe Komisije neposredno uporabljive in jih ni potrebno prenesti v nacionalno zakonodajo, razen v delu, kjer je potrebno posamezne določbe uredbe natančneje opredeliti.

(d)1.8 Financial assistance

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Any financial assistance provided to food and feed businesses in the context of the programme.

(max. 32000 chars) :

V okviru nacionalnega programa nadzora za zmanjšanje razširjenosti salmonel v jatah nesnic se predvideva finančna pomoč nosilcem dejavnosti reje jat nesnic. V primeru ugotovitve prisotnosti serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic se nosilec dejavnosti izplača nadomestilo za usmrčene ali zaklane živali, v skladu s predpisom, ki ureja odškodnine na področju veterinarstva.

Pogoje in postopek za izplačilo nadomestila in višino nadomestila določa 29. člen Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) ter 8. 10. in 11.člen Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007).

V skladu z 29. členom Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus je nosilec dejavnosti upravičen do izplačila nadomestila kadar se odrasla matična jata usmrti ali zakolje zaradi ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium, pod pogojem, da je:

- na predpisan način obvestil VURS o ugotovitvi salmonel v jati,
- opravljal predpisana vzorčenja na prisotnost salmonel in
- izvedel vse predpisane ukrepe v primeru ugotovitve salmonel v jati.

Višina nadomestila za posamezno žival, ki se izplača nosilec dejavnosti je določena v Pravilniku o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus. Pravilnik je objavljen v Uradnem listu RS, ki je javno dostopen na spletni strani uradnega lista ter tudi na spletni strani Veterinarske uprave RS.

(d)2. Food and business covered by the programme

Concerning food and feed businesses covered by the programme

(d)2.1 Structure of the production

The structure of the production of the given species and products thereof.

(max. 32000 chars) :

STRUKTURA PROIZVODNJE JAT NESNIC

V R Sloveniji je eno večje podjetje katerega dejavnost je obsegala celotno proizvodnjo verigo za

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

konzumna jajca: rejo matičnih jat, valilnica, vzreja oziroma rejo kokoši nesnic, pakirni centri za jajca. Konec leta 2009 je omenjeno podjetje prenehalo z rejo matičnih jat – jajčna linija in pričelo nabavljati valilna jajca za proizvodnjo nesnic v drugih državah članicah oziroma v tretjih državah. Isti nosilec dejavnosti je v februarju 2010 ponovno pričel z rejo vzrejnih in odraslih matičnih jat – jajčna linija na novi lokaciji.

Z rejo matičnih jat- jajčna linija- se v manjšem obsegu ukvarja tudi ena visokošolska in raziskovalna ustanova, katere proizvodnja je prvenstveno namenjena raziskovalni dejavnosti in izobraževanju.

a)Gospodarstva za rejo matičnih jat-jajčna linija, januar 2011

V letu 2010 so bile v R Sloveniji 4 odrasle matične jate – jajčna linija, ki so se redile na 2 gospodarstvih. Dve jati (13984 živali) sta bili namenjeni za valjenje jajc za komercialne namene, dva jati (9082 živali) pa sta bili namenjeni zlasti za namen raziskovalne dejavnosti (pridobivanje potomcev slovenskih avtohtonih pasem in njihovih križancev).

b) Gospodarstva za rejo kokoši nesnic so razporejena po celotnem območju R Slovenije.

Nekatera gospodarstva za rejo odraslih kokoši nesnic so organizacijsko vezana na posamezne kmetijske zadruge, ki so organizatorji reje ali pa so gospodarstva kooperanti večjih nosilcev dejavnosti. Druga registrirana gospodarstva za rejo odraslih kokoši nesnic pa delujejo popolnoma samostojno. V januarju 2011 smo imeli v R Sloveniji 96 gospodarstev za rejo odraslih kokoši nesnic s skupno 126 registriranimi hlevi. Število gospodarstev je približno enako kot v letu 2010, v letu 2012 pa se pričakuje zmanjšanje števila gospodarstev in/ali števila registriranih hlevov, če nosilci dejavnosti ne bodo uspeli izpolniti zahtev s področja zaščite živali..

Vzreja jarkic se izvaja na 44 gospodarstvih s 65 hlevi. V letu 2010 je na približno 30% gospodarstev potekala vzreja jarkic za potrebe lastne reje in za prodajo drugim nosilcem dejavnosti, na 15% gospodarstvi samo za potrebe lastne vzreje odraslih jat nesnic, na 55% gospodarstev pa izključno z namenom prodaje jarkic drugim nosilcem dejavnosti.

Prikaz števila gospodarstev za rejo odraslih kokoši nesnic se nahaja v Prilogi 3.

(d)2.2 Structure of the production of feed

The structure of the production of feed.

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti, ki opravljajo dejavnost proizvodnje krme, skladiščenja krme, dajanja krme na trg, prevoza krme in uvoza krme morajo biti odobreni ali registrirani pri Veterinarski upravi RS ali registrirani pri MKGP1 (odvisno od dejavnosti). V aprilu 2011 je bilo v registrih Veterinarske uprave RS vpisano 123 odobrenih oziroma registriranih proizvajalcev krme, v registru MKGP pa je bilo v začetku leta 59838 kmetijskih gospodarstev, ki izvajajo dejavnost proizvodnje krme. Vsa 3 večja podjetja za rejo matičnih jat v Sloveniji imajo lastne obrate za proizvodnjo krmil za perutnino.

Pri MKGP se registrirajo dejavnost proizvodnje krmnih mešanic za potrebe lastnega kmetijskega

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

gospodarstva brez uporabe krmnih dodatkov ali premiksov iz dodatkov (razen dodatkov za siliranje), proizvodnja krmnih mešanic za potrebe lastnega kmetijskega gospodarstva z uporabo krmnih dodatkov ali premiksov iz dodatkov (razen uporabe zootehničnih dodatkov, ki so navedeni v 3 poglavju Priloge IV Uredbe 183/2005/ES), krmljenje živali namenjenih za proizvodnjo hrane samo z dokupljeno krmo, primarna pridelava živil in prevoz primarnih proizvodov rastlinskega izvora od kraja proizvodnje do obrata.

V Prilogi 4 je prikazano število registriranih in odobrenih proizvajalcev krme po dejavnosti v aprilu 2011 (Priloga 4B) in Proizvodnja krme v Sloveniji v letu 2009 (v tonah), po živalskih vrstah, glede na vrsto krme (Priloga 4C).

(d)2.3 Relevant guidelines

Relevant guidelines for good animal husbandry practices or other guidelines (mandatory or voluntary) on biosecurity measures defining at least

(d)2.3.1 Hygiene management at farms

hygiene management at farms

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti proizvodnje jajc morajo zagotavljati zahteve glede higiene v primarni proizvodnji predpisane v Prilogi I Uredbe (ES) št. 852/2004 o higieni živil.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je pripravila tudi »Smernice dobre prakse v primarni pridelavi hrane in krme«, ki so namenjene kmetom kot usmeritve pri primarni pridelavi varne hrane in krme skladno z nacionalno in evropsko zakonodajo.

Smernice dobre prakse v primarni pridelavi hrane in krme in Smernice za uporabo krmnih dodatkov so dostopne na spletni strani MKGP:

http://www.mkgp.gov.si/si/o_ministrstvu/direktorati/direktorat_za_varno_hrano/starasektor_za_varnost_in_kakovost_hrane_in_krme/mednarodni_projekt_krepitev_varne_hrane_v_primarni_proizvodnji/projekt_eu_krepitev_varne_hrane_v_primarni_proizvodnji/

Nekateri, zlasti večji nosilci dejavnosti imajo izdelana tudi svoja lastna navodila glede higienskih zahtev na gospodarstvih.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)2.3.2 Relevant guidelines

measures to prevent incoming infections carried by animals, feed, drinking water, people working at farms

(max. 32000 chars) :

Slovensko združenje proizvajalcev krme je povzelo FEAC smernice. FEAC= evropsko združenje proizvajalcev krmil

Direktorat za varno hrano, ki deluje znotraj Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS je pripravil in na spletu objavil "Smernice za uporabo krmnih dodatkov".

Smernice za uporabo krmnih dodatkov so dostopne na spletni strani MKGP:

http://www.mkgp.gov.si/si/o_ministrstvu/direktorati/direktorat_za_varno_hrano/starasektor_za_varnost_in_kakovost_hrane_in_krme/mednarodni_projekt_krepitev_varne_hrane_v_primarni_proizvodnji/projekt_eu_krepitev_varne_hrane_v_primarni_proizvodnji/

Nekateri, zlasti večji nosilci dejavnosti imajo izdelana svoja lastna navodila za preprečevanje vnosa okužbe s salmonelo preko drugih živali, krme, vode in zaposlenega osebja.

(d)2.3.3 Hygiene in transporting animals to and from farms

hygiene in transporting animals to and from farms

(max. 32000 chars) :

Obveznih ali prostovoljnih nacionalnih smernic ni.

Nekateri, zlasti večji nosilci dejavnosti imajo izdelana svoja lastna navodila, ki delno ali pa v celoti pokrivajo področje higiene in transporta živali iz farme in na farmo.

Nosilci dejavnosti bodo lahko uporabljali tudi Smernice Skupnosti za dobro higiensko prakso v jatah nesnic, ko bodo na razpolago v slovenskem jeziku.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)2.4 Routine veterinary supervision of farms

Routine veterinary supervision of farms

(max. 32000 chars) :

Uradni nadzor nad izvajanjem monitoringa in nadzora salmonel
Uradni rutinski nadzor na gospodarstvih, ki vključuje pregled načrta monitoringa in nadzora, pregled izvajanja monitoringa nosilcev dejavnosti in pregled evidenc, ki jih mora voditi nosilec dejavnosti opravljajo uradni veterinarji. Pogostost uradnih pregledov na gospodarstvih za rejo nesnic določi OU ob upoštevanju kriterijev za oceno tveganja, ki jih določil GU VURS in so priloga plana dela VURS. Dodatno se pregled opravi še na vseh gospodarstvih, kjer je bila v preteklem letu ugotovljena *S. Enteritidis* / *S. Typhimurium*. Na gospodarstvih nesnic, ki se v tekočem letu na novo registrirajo in za katera podatki potrebni za izdelavo ocene tveganja niso na razpolago se prvi uradni pregled opravi 6 mesecev po registraciji.

Pri pregledu gospodarstev za rejo jat nesnic uradni veterinarji uporabljajo liste preverjanj, ki so dostopne na internem portalu VURS.

Lista preverjanj za gospodarstva za rejo jat nesnic vključuje poleg preverjanja izvajanja monitoringa salmonel tudi preverjanje biovarnostnih pogojev na gospodarstvu, vključno s pogoji določenimi v Prilogi I Del A Uredbi (ES) št. 852/2004 (splošne določbe o higieni za primarno proizvodnjo) in pogoji določenimi v Prilogi II Oddelek X Poglavje 1 Uredbe 853/2004 (posebne higienske zahteve, ki se nanašajo na jajca).

Ostali uradni pregledi na gospodarstvih

Uradni veterinarji opravljajo preglede na gospodarstvih tudi zaradi preverjanja skladnosti z zakonodajo na področju zaščite živali, zdravstvenega varstva živali, uporabe in sledljivosti veterinarskih zdravil in zakonodaje na področju krme.

Poleg zgoraj navedenih pregledov, ki jih opravljajo uradni veterinarji, Zakon o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 136/06) določa tudi redne veterinarske preglede, ki jih opravljajo veterinarji veterinarskih organizacij s koncesijo, ki na vseh gospodarstvih, ki redijo domače parkljarje, kopitarje, perutnino, lagomorfe in gojeno divjad, ki je namenjena prometu oz. trgovanju ali proizvodnji živil enkrat letno opravijo pregled gospodarstev. Pri pregledu se preveri kategorije in število živali na gospodarstvu, dnevnik veterinarskih posegov, register živali na gospodarstvu in predpisane označitve živali (označitev ne velja za perutnino), izpolnjevanje zahtev za zaščito rejnih živali in zdravstveno stanje živali na gospodarstvu.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)2.5 Registration of farms

Registration of farms

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti proizvodnje konzumnih jajc so vpisani v register obratov primarne pridelave živil, ki ga vodi Veterinarska uprava RS.

Postopek registracije obratov primarne pridelave živil je predpisan v Pravilniku o obratih na področju živil živalskega izvora (U.I.RS, št.51/06 in 66/07). Med obrate za katere se v skladu z navedenim pravilnikom zahteva registracija sodijo tudi (obrati) gospodarstva za pridelavo konzumnih jajc.

Registracija ni potrebna le za tiste obrate za pridelavo konzumnih jajc, ki dobavljajo manjše količine konzumnih jajc neposredno končnemu potrošniku na mestu pridelave.

Šteje se, da gre za manjšo količino jajc, namenjenih dobavi neposredno končnemu potrošniku na mestu pridelave, če ima nosilec živilske dejavnosti v reji manj kot 350 kokoši nesnic.

Obrati za pridelavo konzumnih jajc za katere se zahteva registracija morajo izpolnjevati zahteve za primarno proizvodnjo, določene v Uredbi 852/2004/ES o higieni živil.

Poleg tega imajo vsi nosilci dejavnosti, ki imajo 350 ali več kokoši nesnic registrirane hleve v skladu s Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Ur.I.RS, št. 51/2010 in 70/2010) ter so vpisani v register obratov rej kokoši nesnic, ki ga prav tako vodi Veterinarska uprava RS. Registracija hleva za rejo kokoši nesnic je predpisana tudi za gospodarstva z manj kot 350 kokošmi nesnicami, če je to potrebno zaradi označevanja jajc v skladu z Uredbo 1234/2007/ES in Uredbo 589/2008/ES. V postopku registracije obratov rej kokoši nesnic se hlevom podeli registrska številka oz. t.i. koda proizvajalca, ki se uporablja za označevanje jajc.

(d)2.6 Record keeping at farm

Record keeping at farms

(max. 32000 chars) :

Nosilci dejavnosti morajo voditi evidenco o jatah na gospodarstvu, ki vsebuje vsaj naslednje podatke:

- vrsto perutnine (matična jata, jata nesnic, jata brojlerjev);
- oznako oziroma identifikacijo jate;
- oznako hleva ali prostora, v katerem se jata nahaja;
- datum vsetitve oziroma izločitve jate in starost živali ob vsetitvi oziroma izločitvi;
- število živali ob vsetitvi oziroma izločitvi;

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

- podatke o nosilcu dejavnosti, od koder so živali prišle na gospodarstvo, in podatke o nosilcu dejavnosti, kamor se živali odpremijo z gospodarstva.

Za vsako posamezno jato perutnine mora nosilec dejavnosti voditi tudi evidence o vzorčenju na salmonelo. Evidenca mora vsebovati vsaj naslednje podatke:

- datum vzorčenja;
- identifikacijsko oznako jate, pri kateri so bili vzorci odvzeti;
- vrsto vzorca;
- starost jate ob vzorčenju;
- rezultat preiskave

Nosilci dejavnosti morajo voditi tudi:

- evidence (za primarno proizvodnjo) v skladu z Uredbo 852/2004/ES o higieni živil,
- dnevnik veterinarskih posegov, ki se vodi na gospodarstvu in v katero se vpisujejo podatki o posegih in zdravljenju živali ter navodila veterinarja.

(d)2.7 Documents to accompany animals when dispatched

Documents to accompany animals when dispatched

(max. 32000 chars) :

Dokumenti, ki morajo obvezno spremljati žive živali pri premikih:

a) Intra Trade spričevalo:

Po najavi odpreme žive perutnine v drugo državo članico, uradni veterinar na gospodarstvu preveri ali živa perutnina izpolnjuje zahteve iz Direktive Sveta 2009/158/ES o pogojih zdravstvenega stanja živali, ki veljajo znotraj skupnosti za trgovanje s perutnino in valilnimi jajci ter za njihov uvoz iz tretjih držav. V primeru izpolnjevanja predpisanih pogojev uradni veterinar izda Intra Trade spričevalo in trgovanje vnese v aplikacijo TRACES.

b) Veterinarsko spričevalo za izvoz v tretje države:

Po najavi odpreme žive perutnine v tretje države, uradni veterinar na gospodarstvu preveri ali živa perutnina izpolnjuje pogoje za izvoz v namembno tretjo državo in v primeru izpolnjevanja pogojev izda veterinarsko spričevalo.

V primeru uvoza žive perutnine iz tretjih držav je uradni veterinar v namembnem kraju pošiljke obveščen preko sistema TRACES. Obvesti ga mejna veterinarska postaja na kateri je bil opravljen uvoz pošiljke. Na mestu razkladanja žive perutnine lahko uradni veterinar opravi dodatni pregled, če sumi na morebitne nepravilnosti.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(d)2.8 Other relevant measures to ensure the traceability of animals

Other relevant measures to ensure the traceability of animals

(max. 32000 chars) :

Drugih predpisanih zahtev trenutno ni.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

ANNEX II - PART B

1. Identification of the programme

Disease Zoonotic Salmonella

Species: Laying flocks of Gallus gallus

Request of Community co-financing
for year:

2013

1.1 Contact

Name : MAJA BAJT

Phone : +386 1 300 13 51

Fax. : +386 1 300 13 56

Email : maja.bajt@gov.si

2. Historical data on the epidemiological evolution of the disease

A concise description is given with data on the target population (species, number of herds and animals present and under the programme), the main measures (testing, testing and slaughter, testing and killing, qualification of herds and animals). The information is given for distinct periods if the measures were substantially modified. The information is documented by relevant summary epidemiological tables, graphs or maps.

(max. 32000 chars) :

Spremljanje in nadzor salmonel v preteklosti

A. V času od 1999 do 2006 se je spremljanje salmonel v jatah nesnic izvajalo v skladu z nacionalno zakonodajo - Navodila o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje salmoneloze.(Ur.l.RS št. 82/99 in 71/2000).

B. Od leta 2006 se monitoring in nadzor opravlja skladno s Pravilnikom o monitoringu in nadzoru salmonel (Ur.l.RS št. 25/06). Navedeni pravilnik je določal zahteve za spremljanje in nadzor salmonel v matičnih jatah, nesnicah in brojlerjih v skladu z Uredbo 2160/2003/ES. Spremljanje salmonel v jatah nesnic se je v RSloveniji že pred pričetkom izvajanja nacionalnega programa nadzora opravljal na gospodarstvih vsake 15 tednov. Prav tako so se v primeru ugotovitve S.Enteritidis ali S.Typhimurium izvajali ukrepi predpisani z Uredbo (ES) št. 2160/2003. Uradno rutinsko vzorčenje v jatah nesnic se do

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

pričetka izvajanja nacionalnega programa nadzora ni opravljalo.

Do konca leta 2007 je bilo v primeru ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v vzrejnih jatah nesnic dovoljeno zdravljenje pod predpisanimi pogoji.

V februarju 2008 se je pričel izvajati nacionalni program nadzora salmonel v jatah nesnic v skladu z Uredbo (ES) št. 2160/2003, Uredbo Komisije (ES) št. 1168/2006, ob upoštevanju Uredbe Komisije (ES) 1177/2006 o prepovedi uporabe protimikrobnih sredstev kot metode nadzora salmonel v matičnih jatah.. S pričetkom izvajanja nacionalnega programa nadzora je bil ustrezno spremenjena tudi nacionalna zakonodaja na področju monitoringa in nadzora salmonel pri perutnini..

Rezultati o pojavljanju salmonel v jatah nesnic

V temeljni študiji, ki je potekala v letih 2004/2005 je bila prisotnost Salmonella spp. ugotovljena v 19,4% jat, od tega je bila prisotnost S.Enteritidis ugotovljena v 9,2% jatah kokoši nesnic. Salmonella.

Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letih 2005 – 2007 je bila pri spremljanju salmonel v jatah nesnic Salmonella Enteritidis ugotovljena skupno v 16 jatah. Odstotek pozitivnih jat je bil najvišji leta 2005, ko je bila prisotnost Salmonella Enteritidis ugotovljena v 5,6% odraslih matičnih jat. V letu 2006 je bila Salmonella Enteritidis ugotovljena v 1 odrasli jati nesnic (0,60% razširjenost) in v letu 2007 v 9 jatah (3,65% razširjenost). V letih 2005 -2007 prisotnost Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letu 2008 je bilo v nacionalni program nadzora salmonel v jatah nesnic vključenih 99 vzrejnih in 172 odraslih jat nesnic. Salmonela je bila ugotovljena v 18 odraslih jatah kokoši nesnic (10,5%). Salmonella Enteritidis je bila potrjena v 15 odraslih jatah kokoši nesnic (8,7%). V eni jati je bila ugotovljena S. Ohio, v eni S. Montevideo in v eni S. Infantis. Salmonella Typhimurium v letu 2008 v jatah nesnic ni bila ugotovljena.

V letu 2008 je bil odstotek odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis za 0,4% višji od Cilja Skupnosti, ki bi ga morala R Slovenija doseči v letu 2008.

Leta 2009 je bilo vzorčenih 209 odraslih jat nesnic in 129 vzrejnih jat nesnic. Salmonela je bila potrjena v 19 odraslih jatah nesnic, od tega je bila Salmonella Enteritidis ugotovljena v 7 jatah. Tudi v letu 2009 Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic ni bila ugotovljena. V vzrejnih jatah je bila salmonela potrjena 8 jatah, vendar v nobeni jati ni bil ugotovljen serovar Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium.

V letu 2009 je znašal odstotek odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium 3,3%, kar je za skoraj 40% manj kot v letu 2008.

V program nadzora salmonel so bile v letu 2010 vključene 202 odrasle jate nesnic in 153 vzrejnih jat nesnic. Salmonella spp. je bila ugotovljena v 9 odraslih jatah nesnic in v 12 vzrejnih jatah nesnic. V odraslih jatah nesnic je bila najpogosteje ugotovljena S.Tennessee (v 4 jatah), nato S.Montevideo (v 2 jatah), S.Infantis, S.Chartres in S.Enteritidis pa so bile izolirane v po 1 jati. Pri vzrejnih jatah nesnic je bila v 4 jatah ugotovljena S.Saintpaul in prav tako v 4 jatah S.Chartres, S.Bovismorbificans, S.Tennessee, S.Ohio in Salmonella O6,7(C1) pa v po eni jati.

Tudi v letu 2010 se je trend upadanja okužb s Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium v jatah nesnic nadaljeval saj je bila S.Enteritidis ugotovljena samo v eni jati odraslih nesnic, pri vzrejnih jatah nesnic pa okužba s Salmonella Enteritidis/Salmonella Typhimurium ni bila ugotovljena.

V primerjavi z letom 2008, ko R Slovenija cilja Unije ni v celoti dosegla, je bil v letih 2009 in 2010 cilj Unije dosežen saj se je število odraslih jat nesnic z ugotovljeno Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium zmanjšalo za več kot 10% v vsakem letu.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

3. Description of the submitted programme

A concise description of the programme is given with the main objective(s) (monitoring, control, eradication, qualification of herds and/or regions, reducing prevalence and incidence), the main measures (testing, testing and slaughter, testing and killing, qualification of herds and animals, vaccination), the target animal population and the area(s) of implementation and the definition of a positive case.

(max. 32000 chars) :

I. Namen programa

Namen programa je zmanjšanje razširjenosti salmonel na področju R. Slovenije v odraslih jatah kokoši nesnic Gallus gallus. Cilj je zmanjšanje razširjenosti salmonel za vsaj 10% vsako leto v obdobju trajanja programa.

V nacionalni program nadzora salmonel v jatah nesnic so vključene vse odrasle jate kokoši nesnic, ki se redijo z namenom proizvodnje jajc, namenjenih dajanju na trg za prehrano ljudi, razen jat kokoši nesnic na gospodarstvih, ki pridelujejo manjše količine konzumnih jajc in jajca prodajo neposredno končnim potrošnikom izključno na mestu pridelave.

II. Opredelitev primera

1. Pozitivna jata za namen spremljanja je jata, v kateri so bile ugotovljene salmonеле:

- v primeru vzrejnih jat nesnic je pozitivna jata tista, v kateri so bili ugotovljeni serovari S.Enteritidis oziroma S.Typhimurium pri izvajanju potrditvenega uradnega vzorčenja;
- v primeru odraslih jat nesnic je jata pozitivna v primeru ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium (razen cepnega seva) v enem ali več uradnih vzorcih ali v primeru potrditev serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium pri uradnem vzočenju opravljenem z namenom, da se izključi lažno pozitivne rezultate vzorčenja nosilcev dejavnosti.

2. Sumljiva jata je:

- jata nesnic, pri kateri so bile izolirane salmonеле v enem oziroma več vzorcih, pri izvajanju načrta spremljanja in nadzora nosilca dejavnosti

Za namen preverjanja doseganja cilja Skupnosti se kot pozitivna jata poroča tudi jata v kateri ni bila ugotovljena prisotnost S.Enteritidis oziroma S.Typhimurium, vendar so bile ugotovljene protimikrobne snovi ali zaviralni učinek bakterijske rasti.

III. Monitoring v jatah nesnic se izvaja v skladu z zahtevami Uredbe Komisije (ES) št. 1168/2006 in Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010). Vzorčenje nosilcev dejavnosti se izvaja kot je opisano v točki 4.4.7.

Uradno vzorčenje izvajajo uradni veterinarji in je opisano v 1.5 (II).

Preiskave vzorcev, ki jih odvzamejo nosilci dejavnosti lahko opravljajo samo laboratoriji, ki jih VURS vpiše v seznam določenih laboratorijev. Preiskave uradnih vzorcev opravljajo imenovani laboratoriji (12.člen Uredbe (ES) 882/2004).

IV. Ukrepi v primeru pozitivnih rezultatov

Ukrepi v primeru ugotovitve salmonel v jatah nesnic so opisani v točki 1.6 (I.) in točki 4.4.4

V. Program cepljenja

Ker je razširjenost S.Enteritidis/S.Typhimurium v jatah nesnic pod 10% se program cepljenja naveden v

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

tretjem odstavku 3. člena Uredbe (ES) št. 1177/2006 v R Sloveniji ne izvaja.

Cepljenje proti salmoneli z nacionalno zakonodajo ni prepovedano zato se lahko nosilci dejavnosti odločijo za prostovoljno cepljenje pri čemer vsi stroški, povezani s cepljenjem v celoti bremenijo lastnike živali.

Uporaba vakcin je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini.

VI. Uporaba protimikrobih sredstev

Uporaba protimikrobnih sredstev je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini.

Uporaba protimikrobnih sredstev v okviru nacionalnega programa nadzora ni dovoljena, razen v izjemnih primerih navedenih v točki 2(a), (b) in (c) Uredbe Komisije št. 1177/2006.

VI. Poročanje rezultatov

Rezultate o opravljenih vzorčenjih in rezultatih preiskav v okviru nacionalnega programa vzorčenja se poroča v skladu 4. točko Priloge Uredbe 1168/2006/ES in ob upoštevanju Smernic Komisije za poročanje o salmoneli v jatah perutnine (dokument SANCO/5542/2009).

4. Measures of the submitted programme

4.1 Summary of measures under the programme

Year of the programme : 2013

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Measures

- Control
- Testing
- Slaughter of animals tested positive
- Killing of animals tested positive
- Vaccination
- Treatment of animal products
- Disposal of products
- Monitoring or surveillance

Other, please specify

4.2 Designation of the central authority in charge of supervising and coordinating the departments responsible for implementing the programme

Describe the authorities in charge of supervising and coordinating the departments responsible for implementing the programme and the different operators involved. Describe the responsibilities of all involved.

(max. 32000 chars) :

Pristojni organ iz 3. člena Uredbe (ES) 2160/2003 je Veterinarska uprava RS (VURS).

VURS je v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 pristojni organ za uradni nadzor za ugotavljanje skladnosti z zakonodajo na področju:

- krme (v delu, ki se nanaša na varnost krme),
- živil živalskega izvora v celotni živilski verigi, razen obratov javne prehrane,
- zdravja in zaščite živali.

VURS sestavljajo: glavni urad, urad za notranji uradni nadzor in šest mejnih veterinarskih postaj.

a) Glavni urad VURS (Sektor za varnost živil, krmo in veterinarska zdravila) je odgovoren za pripravo nacionalnih programov nadzora in njihovih sprememb, pripravo nacionalne zakonodaje, zbiranje podatkov o številu vzorčenih jat in pozitivnih jat v okviru nacionalnih programov nadzora in za pošiljanje podatkov Komisiji (EFSA).

b) Območni uradi VURS so odgovorni za izvajanje pregledov na gospodarstvih za rejo perutnine in valilnicah, za nadzor nad izvajanjem nacionalnega programa nadzora pri nosilcih dejavnosti, za izvedbo uradnega vzorčenja ter odreditev in nadzor nad izvajanjem ukrepov v primeru ugotovitve salmonel.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Uradno vzorčenje opravijo uradni veterinarji.

4.3 Description and delimitation of the geographical and administrative areas in which the programme is to be implemented

Describe the name and denomination, the administrative boundaries, and the surface of the administrative and geographical areas in which the programme is to be applied. Illustrate with maps.

(max. 32000 chars) :

Program se izvaja na območju celotne R Slovenije saj so gospodarstva za rejo jat nesnic razporejena po celotnem ozemlju RS. V januarju 2011 smo imeli v R Sloveniji 96 gospodarstev za rejo odraslih kokoši nesnic z 126 registriranimi hlevi. Vzreja jarkic se izvaja na 44 gospodarstvih s 65 hlevi. V letu 2010 je na približno 30% gospodarstev potekala vzreja jarkic za potrebe lastne reje in za prodajo drugim nosilcem dejavnosti, na 15% gospodarstvi samo za potrebe lastne vzreje odraslih jat nesnic, na 55% gospodarstev pa izključno z namenom prodaje jarkic drugim nosilcem dejavnosti.

Prikaz števila gospodarstev za rejo odraslih kokoši nesnic se nahaja v Prilogi 3.

4.4 Measures implemented under the programme

Where appropriate Community legislation is mentioned. Otherwise the national legislation is mentioned.

4.4.1 Measures and applicable legislation as regards the registration of holdings

(max. 32000 chars) :

Zakon o veterinarskih merilih skladnosti v 11. členu določa, da morajo imetniki živali gojitev, posedovanje rejnih živali, hotel za živali ali zavetišče za zapuščene živali ter dejavnost zbiranja, prodaje, prevoza, prometa ali trgovanja z živalmi in spremembe prijaviti VURS, ki o tem vodi register in evidence. V skladu s 4. členom Pravilnikom o obratih na področju živil živalskega izvora (Ur.l.RS, št. 51/06 in 66/07) je za obrate na področju primarne pridelave živil obvezna registracija. Register obratov primarne pridelave živil vodi VURS.

Registracija ni obvezna le za obrate, ki pridelujejo konzumna jajca, če dobavljajo manjše količine konzumnih jajc neposredno končnemu potrošniku na mestu pridelave. Šteje se, da gre za manjšo količino jajc, namenjenih dobavi neposredno končnemu potrošniku na mestu pridelave, če ima nosilec živilske dejavnosti v reji manj kot 350 kokoši nesnic.

Obrati za pridelavo konzumnih jajc za katere se zahteva registracija morajo izpolnjevati zahteve za primarno proizvodnjo, določene v Uredbi 852/2004/ES o higieni živil.

Poleg tega morajo imeti vsa gospodarstva z 350 ali več kokošmi nesnicami registrirane hleve v skladu s

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Pravilnikom o zaščiti rejnih živali (Ur.l.RS, št. 51/2010 in 70/2010). V postopku registracije gospodarstev za rejo kokoši nesnic se hlevom podeli registrska številka oz. t.i. koda proizvajalca, ki se uporablja za označevanje jajc ter se jih vpiše v register obratov rej kokoši nesnic, ki ga vodi VURS. Registrirane hleve morajo imeti tudi gospodarstva, ki imajo manj kot 350 kokoši nesnic, če jajca ne prodajajo izključno na lastnem gospodarstvu neposredno končnemu potrošniku zaradi zahtev za označevanje jajc razreda A.

Gospodarstva za rejo kokoši nesnic, ki s perutnino trgujejo na ozemlju EU pa morajo biti registrirani pri VURS in vpisan na Seznam odobrenih obratov pri Evropski Komisiji v skladu s Pravilnikom o veterinarskih pogojih za trgovanje s perutnino, enodnevni piščanci in valilnimi jajci na teritoriju Evropske unije ter uvoz iz tretjih držav, ki povzema določbe Direktive 2009/158/EGS.

4.4.2 Measures and applicable legislation as regards the identification of animals

Not applicable for poultry

(max. 32000 chars) :

Se ne uporablja za perutnino.

4.4.3 Measures and applicable legislation as regards the notification of the disease

(max. 32000 chars) :

I) Obveznosti nosilcev dejavnosti

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) v 7. členu določa:

- da mora nosilec dejavnost o ugotovitvi prisotnosti serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v jatah nesnic obvestiti OU VURS najpozneje v dveh delovnih dneh po prejemu laboratorijskega poročila telefonsko, po telefaksu ali po elektronski pošti;

II) Obveznosti laboratorijev, ki opravljajo preiskave v okviru nacionalnih programov nadzora

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) v 13. členu določa:

- da mora laboratorij, ki opravlja preiskave nosilcev dejavnosti ali imenovani laboratorij, ki opravlja preiskave uradnih vzorcev o ugotovitvi serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v jatah nesnic poslati poročilo o rezultatih preiskav najpozneje naslednji delovni dan po zaključeni serotipizaciji, po elektronski pošti ali telefaksu na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata.

- v primeru ugotovitve ostalih serovarov, ki niso navedeni v prvi alineji prejšnjega odstavka pa mora laboratorij, ki opravlja preiskave nosilcev dejavnosti ali imenovani laboratorij poslati poročilo o rezultatih preiskav najpozneje v treh delovnih dneh po zaključeni serotipizaciji na OU VURS, ki je pristojen za

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata.

4.4.4 Measures and applicable legislation as regards the measures in case of a positive result

A short description is provided of the measures as regards positive animals (slaughter, destination of carcasses, use or treatment of animal products, the destruction of all products which could transmit the disease or the treatment of such products to avoid any possible contamination, a procedure for the disinfection of infected holdings, a procedure for the restocking with healthy animals of holdings which have been depopulated by slaughter

(max. 32000 chars) :

V primeru pozitivnega rezultata v jatah nesnic se izvedejo ukrepi predpisani v:

- Uredbi (ES) št. 2160/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o nadzoru salmonele in drugih opredeljenih povzročiteljih zoonoz, ki se prenašajo z živili (Priloga II, del D)
- Uredbi Komisije (EU) št. 1168/2006 z dne 31. julija 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede cilja Skupnosti za zmanjšanje razširjenosti nekaterih serotipov salmonele pri kokoših nesnicah vrste Gallus gallus in o spremembi Uredbe (ES) št. 1003/2005, in
- Pravilniku o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010); 21. in 22. člen

V primeru ugotovitve *S.Enteritidis* in/ali *S.Typhimurium* pristojni OU VURS odredi naslednje ukrepe:

1) prepoved premika živali iz pozitivne jate razen v primeru zakola ali uničenja jate. Živali je potrebno uničiti ali zaklati tako, da se čim bolj zmanjša tveganje za širjenje salmonele. Pri zakolu ali uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti naslednje ukrepe:

a. Zakol živali mora biti izveden v skladu z zakonodajo Skupnosti o higieni živil, pri čemer mora nosilec živilske dejavnosti klanja zagotoviti, da se zakol živali iz pozitivne jate opravi kot zadnja serija klavnega procesa v proizvodnem dnevu živalski proizvodi, pridobljeni iz takih živali se lahko dajo na trg za prehrano ljudi le, če so bili obdelani po postopku, ki zanesljivo uniči salmonele.

Če proizvodi niso namenjeni za prehrano ljudi, je treba take proizvode porabiti ali odstraniti v skladu z Uredbo (ES) št. 1774/2002.

b. Pri usmrtitvi in uničenju jate mora nosilec dejavnosti zagotoviti, da sta usmrtitev in uničenje izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali in v skladu z Uredbo (ES) št. 1774/2002.

2) prepoved dajanja jajc na trg za prehrano ljudi. Vendar pa se lahko jajca uporabijo za prehrano ljudi pod naslednjimi pogoji:

- jajca se štejejo za jajca razreda B, kot je določeno v členu 2(4) Uredbe Komisije (ES) št. 557/2007 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1028/2006 o tržnih standardih za jajca;
- jajca se označijo z oznako iz člena 10 Uredbe Komisije (ES) št. 557/2007, na podlagi katere se jasno razlikujejo od jajc razreda A, preden so dana na trg;
- jajca je prepovedano dostaviti v pakirne centre, razen če VURS meni, da so ukrepi za preprečevanje navzkrižne okužbe jajc iz drugih jat ustrezni.
- jajca se lahko dostavijo samo v odobren obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kjer se mora zagotoviti obdelava, ki zagotavlja zanesljivo uničenje salmonel.

3) na gospodarstvu se opravi epizootiološka poizvedba in odvzame vzorce krme za preiskavo na prisotnost salmonel, kadar je to smiselno zaradi ugotovitve izvora okužbe.

4) da se izključijo lažno pozitivni rezultati v primeru, ko je ugotovljena *S.Enteritidis* in/ali *S.Typhimurium*

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

v vzorcih nosilcev dejavnosti uradni veterinar VURS opravi uradno vzorčenje na način Priloge II, del D, točka 4(b)(i, ii or iii). Poleg vzorčenja iz točke 4 (b) uradni veterinar odvzame tudi dodatne vzorce, da se preveri, ali so bili uporabljena protimikrobna sredstva, ki bi lahko vplivali na rezultat analiz vzorčenja. 5) če je bila odkrita Salmonella Enteritidis ali Salmonella Typhimurium v eni jati nesnic na gospodarstvu se opravi uradno vzorčenje tudi pri vseh drugih jatah nesnic na gospodarstvu. Uradno vzorčenje se opravi v skladu s točko 2.2 Priloge Uredbe (EC) št. 1168/2006. Poleg vzorčenja iz točke 2.2 uradni veterinar odvzame tudi dodatne vzorce, da se preveri, ali so bili uporabljena protimikrobna sredstva, ki bi lahko vplivali na rezultat analiz vzorčenja. 6) po odstranitvi oziroma odpremi jate, v kateri so bile ugotovljene salmonele, se odstrani gnoj oziroma nastil v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, in izvede temeljito čiščenje ter razkuževanje; pred ponovno naselitvijo se izvede bakteriološka kontrola učinkovitosti čiščenja in razkuževanja, katere rezultat mora biti negativen na salmonelo.

4.4.5 Measures and applicable legislation as regards the different qualifications of animals and herds

(max. 32000 chars) :

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini Gallus Gallus (Ur.I.RS, št.97/2010) v 19. členu opredeljuje jate nesnic, ki so vključene v nacionalni program nadzora.

Nosilec dejavnosti mora vzorčenje za namen monitoringa salmonel izvajati v:

- vseh odraslih jatah nesnic, razen v jatah, katerih jajca se uporabljajo za lastno domačo uporabo, jatah s 50 ali manj kokošmi nesnicami, če se jajca proda na tržnici neposredno končnemu potrošniku in jatah, ki proizvedejo manjše količine jajc, namenjenih prodaji neposredno končnemu potrošniku na mestu pridelave, v skladu s predpisom o obratih na področju živil živalskega izvora;
- vseh vzrejnih jatah nesnic, razen v jatah z manj kot 350 kokošmi, če so kokoši namenjene izključno za prodajo imetnikom živali za proizvodnjo jajc za lastno domačo uporabo.

V Pravilniku o obratih na področju živil živalskega izvora (U.I.RS, št.51/06, 66/07) je opredeljeno, da je manjša količina konzumnih jajc tista količina, ki jo proizvede 350 ali manj kokoši nesnic.

»Jata« pomeni vso perutnino enakega zdravstvenega statusa, ki jo gojijo na isti lokaciji ali v isti ogradi in ki je ena sama epidemiološka enota. V primeru perutnine v zaprtih prostorih to vključuje vse ptice, ki si delijo isti zračni prostor.

4.4.6 Control procedures and in particular rules on the movement of animals liable to be affected or contaminated by a given disease and the regular inspection of the holdings or areas concerned

A short description of the control procedures and in particular rules on the movement of animals liable to be affected or contaminated by a given disease and the regular inspection of the holdings or areas is provided

(max. 32000 chars) :

Pravilnik o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.I.RS, št. 97/2010) v 8.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

členu določa, da

- premiki perutnine in valilnih jajc niso dovoljeni, če živali oziroma valilna jajca izvirajo iz sumljivih jat, pozitivnih jat oziroma jat z neznanim zdravstvenim statusom, razen v primerih, ko so premiki dovoljeni v skladu z nacionalnim predpisom oziroma predpisi Skupnosti.
- jajca se lahko daje na trg pod pogoji iz prvega in drugega odstavka dela D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES.
- pri zakolu perutnine, pri kateri je bila ugotovljena prisotnost Salmonella Enteritidis ali Salmonella Typhimurium, uradni veterinar opravi ante mortem pregled na gospodarstvu in poleg veterinarskega spričevala za žive živali izpolni še posebno prilogo k veterinarskemu spričevalu. Zaščitni ukrepi v primeru pozitivnih jat nesnic so opisani v točki 4.4.4.

4.4.7 Measures and applicable legislation as regards the control (testing, vaccination, ...) of the disease

(max. 32000 chars) :

Vzorčenje v jatah nesnic se izvaja na podlagi Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus, Uredbe Komisije (ES) št. 1168/2006/ES in v skladu z zahtevami določenimi v delu B Priloge II Uredbe (ES) 2160/2003.

A) Vzorčenje nosilcev dejavnosti

Vzorčenje v vzrejnih jatah kokoši nesnic se opravi:

- ko so piščanci stari en dan,
- dva tedna preden jarkice preidejo v fazo nesnosti.

Pri enodnevnih piščancih se odvzame za vsako pošiljko živali, ki prispejo na gospodarstvo z enim prevoznim sredstvom iz iste valilnice, vsaj en sestavljen vzorec notranjih podlog škatel za transport, v katerih se živali dostavijo na gospodarstvo, oziroma trupla živali, katerih pogin se ugotovi ob prispetju; en sestavljen vzorec notranjih podlog škatel se sestavi tako, da se na vsakih 500 enodnevnih piščancev naključno odvzame ena vidno umazana podloga, vendar ne več kot 10 podlog;

Dva tedna preden jarkice preidejo v fazo nesnosti ali se premaknejo v enoto za odrasle nesnice se odvzamejo vzorci fecesa na način, določen v točki 2.2 Priloge Uredbe 1168/2006/ES. Za preiskavo se vzorce fecesa lahko združi v en zbirni vzorec.

Vzorčenje v odraslih jatah nesnic

Odrasle jate kokoši nesnic se vzorčijo na gospodarstvu na način, določen v Prilogi Uredbe Komisije (ES) št. 1168/2006/ES.

Prvo vzorčenje odrasle jate nesnic se opravi v starosti 24 +/- 2 tedna, nato se vzorčenje opravi najmanj vsake 15 tednov. Odvzem vzorcev se opravi na način, določen v točki 2.2. Priloge Uredbe Komisije (ES) št. 1168/2006.

B. Uradno vzorčenje

Uradno vzorčenje v jatah nesnic opravljajo se opravi v primerih določenih v točki 2.1.(a-e) Uredbe Komisije (ES) št. 1168/2006. Odvzem vzorcev se opravi na način, določen v točki 2.2.(a) oziroma (b) Priloge Uredbe Komisije (ES) št. 1168/2006.

Uradno vzorčenje z namenom izključiti lažno pozitivne prvotne rezultate vzorčenja nosilca dejavnosti se

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

opravi na način, določen v točki 4(b)(i-iii) Dela D Priloge II Uredbe 2160/2003

Uradno vzorčenje v jatah nesnic je opisano tudi v točki 1.5. (II).

C. Shranjevanje in transport vzorcev

Vzorci, ki jih odvzame nosilec dejavnosti ali uradne vzorce je potrebno, po možnosti, dostaviti v laboratorij v 24 urah po odvzemu. Če se vzorci v laboratorij ne dostavijo v 24 urah po odvzemu jih je potrebno hraniti v hladilniku. Vzorci se lahko prevažajo pri temperaturi prostora, če niso izpostavljeni čezmerni toploti (nad 25 °C) in sončni svetlobi. V laboratoriju se vzorci hranijo v hladilniku do preiskave, ki se mora začeti v 48 urah po prejetju in 96 urah po vzorčenju.

UPORABA PROTIMIKROBNIH SREDSTEV IN CEPLJENJE

Uporaba protimikrobnih sredstev in vakcin v jatah nesnic je dovoljena v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1177/2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonеле pri perutnini.

A) Uporaba protimikrobnih sredstev

- Protimikrobna sredstva se ne uporabljajo kot posebna metoda za nadzor salmonеле pri perutnini;
- Dovoljena je samo uporaba protimikrobnih sredstev, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji
- Uporaba protimikrobnih sredstev je dovoljena samo v izjemnih okoliščinah določenih v točkah (a),(b) in (c), drugega odstavka 2. člena Uredbe Komisije (ES) št. 1177/2006. Uporabo protimikrobnih sredstev v izjemnih okoliščinah je dovoljena samo na podlagi dovoljenja Veterinarske uprave RS. Vendar pa je zdravljenje brez predhodne pridobitve dovoljenja Območni urad VURS dovoljeno, če živali zaradi kliničnih znakov bolezni prekomerno trpijo oziroma če bi lahko opustitev zdravljenja povzročila širjenje bolezni živali ali veliko gospodarsko škodo;
- Kadarkoli je mogoče, mora biti uporaba odvisna od rezultatov bakteriološkega vzorčenja in testiranja odpornosti.
- Po zaključenem zdravljenju mora veterinarska organizacija s koncesijo, ki je opravila zdravljenje zaradi izjemnih okoliščin na Območni urad VURS poslati pisno poročilo s podatki o jati, ki je bil zdravljena, podatki o uporabi protimikrobnih sredstev, rezultate testiranja odpornosti, če je bilo testiranje opravljeno in razlogi, zaradi katerih so bila protimikrobna sredstva uporabljena;

B) Uporaba vakcin

Ker je razširjenost *S. Enteritidis*/*S. Typhimurium* v jatah nesnic pod 10% se program cepljenja v jatah nesnic, naveden v tretjem odstavku 3. člena Uredbe (ES) št. 1177/2006, v R Sloveniji ne izvaja.

Uporaba cepiv proti salmoneli je dovoljena ob upoštevanju zahtev Uredbe (ES) št. 1177/2006:

- živa cepiva proti salmoneli se lahko uporabljajo samo, če proizvajalec zagotovi ustrezne bakteriološke metode za razlikovanje med divjimi sevi salmonеле in sevi cepiva;
- živa cepiva proti salmoneli se pri kokoših nesnicah med proizvodnjo ne uporabljajo, razen če je izkazana varnost uporabe in če so cepiva v skladu z Direktivo 2001/82/ES odobrena v ta namen
- dovoljena je samo uporaba cepiv, ki imajo dovoljenje za promet v R Sloveniji
- cepljenje živali lahko predpiše oziroma opravlja veterinar veterinarske ambulante. Vendar pa lahko veterinar izda cepivo, skupaj s pisnim navodilom o uporabi cepiva, imetniku živali, da sam daje cepivo oziroma nadaljuje z dajanjem cepiva Imetnik živali je dolžan upoštevati izdana navodila veterinarja. Ker cepljenje proti salmoneli z nacionalno zakonodajo ni prepovedano se lahko nosilci dejavnosti odločijo za prostovoljno cepljenje pri čemer vsi stroški, povezani s cepljenjem v celoti bremenijo lastnike živali. Cepljenje nosilci dejavnosti izvajajo po priporočilih veterinarja veterinarske ambulante.

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

4.4.8 Measures and applicable legislation as regards the compensation for owners of slaughtered and killed animals

(max. 32000 chars):

V okviru nacionalnega programa nadzora za zmanjšanje razširjenosti salmonel v jatah nesnic se predvideva finančna pomoč nosilcem dejavnosti reje kokoši nesnic. V primeru ugotovitve prisotnosti serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium v odraslih jatah nesnic se nosilec dejavnosti izplača nadomestilo za usmrčene ali zaklane živali, v skladu s predpisom, ki ureja odškodnine na področju veterinarstva.

Pogoje in postopek za izplačilo nadomestila in višino nadomestila določa 29. člen Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus (Ur.l.RS, št. 97/2010) ter 8. 10. in 11.člen Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007).

V skladu z 29. členom Pravilnika o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus je nosilec dejavnosti upravičen do izplačila nadomestila kadar se odrasla jata nesnic usmrti ali zakolje zaradi ugotovitve serovarov Salmonella Enteritidis oziroma Salmonella Typhimurium, pod pogojem, da je:

- na predpisan način obvestil VURS o ugotovitvi salmonel v jati,
- opravljal predpisana vzorčenja na prisotnost salmonel in
- izvedel vse predpisane ukrepe v primeru ugotovitve salmonel v jati.

Višina nadomestila za posamezno žival, ki se izplača nosilcem dejavnosti je določena v Pravilniku o monitoringu in nadzoru salmonel pri perutnini vrste Gallus Gallus. Pravilnik je objavljen v Uradnem listu RS, ki je javno dostopen na spletni strani uradnega lista ter tudi na spletni strani Veterinarske uprave RS.

Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva (Ur.l.RS, št.105/2007) določa postopek za izplačilo nadomestila:

Zakol ali usmrtitev živali oziroma uničenje predmetov ali surovin zaradi bolezni živali se mora opraviti v navzočnosti uradnega veterinarja. O izvršenem dejanju se sestavi zapisnik.

Postopek za izplačilo odškodnine se uvede na zahtevo imetnika živali, ki jo ta vloži pri območnem uradu VURS. Vloga mora vsebovati:

- osebne podatke imetnika (osebno ime in naslov oziroma firmo in sedež, davčno številko);
- zahtevano odškodnino za škodo in opis škode, ki je nastala zaradi odrejenega ukrepa uradnega veterinarja;
- podatke o tem, kam se odškodnina izplača.

Imetnik mora zahtevku priložiti potrdilo o morebitni prodaji ter vrednosti še uporabnega deleža živali, surovin ali predmetov, ki so predmet zahtevka.

Vlogo za odškodnino lahko imetnik živali vloži za usmrčene ali zaklane živali v roku 15 dni od usmrtitve oziroma zakola živali. O zahtevku za izplačilo odškodnine odloča uradni veterinar pristojnega območnega urada VURS. Če uradni veterinar zahtevku ugodi, v odločbi odloči tudi o višini odškodnine.

4.4.9 Information and assessment on bio-security measures management and infrastructure in place in the flocks/holdings involved

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

(max. 32000 chars) :

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, ki je krovna interesna organizacija, ki zastopa in usklajuje interese svojih članov (kmetov) in je namenjena pospeševanju in razvoju kmetijstva je skupaj z Kmetijsko svetovalno službo in v sodelovanju z Veterinarsko upravo Republike Slovenije in Veterinarsko fakulteto v letu 2009 organizirala dve izobraževanji za rejce kokoši nesnic iz naslednjih področij:

- 1 Predpisano vzorčenje v jatah nesnic
- 2 Preventivni ukrepi za preprečevanje okužbe jat nesnic s salmonelo
- 3 Čiščenje in razkuževanje hlevov

Gospodarstva za pridelavo konzumnih jajc za katere se zahteva registracija morajo izpolnjevati zahteve za primarno proizvodnjo, določene v Prilogi I Del A Uredbe 852/2004/ES o higieni živil. Dodatni bio-varnostni ukrepi pa za rejce kokoši nesnic niso predpisani.

Večji rejci kokoši nesnic imajo na večini gospodarstev izdelana lastna bio- varnostna navodila po katerih se mora ravnati zaposleno osebje. Na splošno pa so biovarnostni ukrepi na najnižji ravni na gospodarstvih z manj kot 1000 živali, kjer proizvodnja jajc predstavlja samo dodatni dohodek in ne osnovno dejavnost. Poleg slabših biovarnostnih ukrepov se na večini teh majhnih gospodarstev tudi ne opravlja cepljenje proti salmoneli.

Pri pregledu gospodarstev za rejo jat nesnic uradni veterinarji preverjajo tudi biovarnostne ukrepe na gospodarstvu. Pri pregledu uporabljajo liste preverjanj, ki so dostopne na internem portalu VURS. Lista preverjanj za gospodarstva za rejo jat nesnic vključuje poleg preverjanja izvajanja monitoringa salmonel tudi preverjanje biovarnostnih pogojev na gospodarstvu, vključno s pogoji določenimi v Prilogi I Del A Uredbi (ES) št. 852/2004 (splošne določbe o higieni za primarno proizvodnjo) in pogoji določenimi v Prilogi II Oddelek X Poglavje 1 Uredbe 853/2004 (posebne higienske zahteve, ki se nanašajo na jajca).

Nosilcem dejavnosti so na razpolago tudi naslednje smernice:

Direktorat za varno hrano, ki deluje znotraj Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) je pripravil in na spletu objavil "Smernice za uporabo krmnih dodatkov".

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je pripravila tudi »Smernice dobre prakse v primarni pridelavi hrane in krme«, ki so namenjene kmetom kot usmeritve pri primarni pridelavi varne hrane in krme skladno z nacionalno in evropsko zakonodajo.

Smernice dobre prakse v primarni pridelavi hrane in krme in Smernice za uporabo krmnih dodatkov so dostopne na spletni strani MKGP:

http://www.mkgp.gov.si/si/o_ministrstvu/direktorati/direktorat_za_varno_hrano/starasektor_za_varnost_in_kakovost_hrane_in_krme/mednarodni_projekt_krepitev_varne_hrane_v_primarni_proizvodnji/projekt_eu_krepitev_varne_hrane_v_primarni_proizvodnji/

5. General description of the costs and benefits of the programme

A description is provided of all costs for the authorities and society and the benefits for farmers and society in general

(max. 32000 chars) :

Nacionalni program nadzora se izvaja z namenom zmanjšati razširjenost določenih serovarov v jatah

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

nesnic. Z zmanjšanjem razširjenosti salmonel, zlasti serovarov S.Enteritidis in S.Typhimurium, ki sta najpogostejše povzročitelja salmoneloz pri ljudeh v R Sloveniji, se znižuje število živil živalskega izvora (jajc in mesa) kontaminiranih s salmonelo, ki predstavljajo tveganje za zdravje ljudi in posledično zmanjšuje število izbruhov in okužb s salmonelo pri ljudeh ter posledice okužb pri ljudeh in stroške za zdravljenje.

Okvirna ocena predvidenih stroškov v letu 2011 za preiskave uradnih vzorcev ter za izplačila nadomestil nosilcem dejavnosti za izločene živali znaša približno: 86546,34 EUR.

Podrobna ocena stroškov se nahaja v Prilogi 6.

V stroške so vključene naslednje postavke:

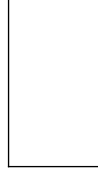
- laboratorijske preiskave uradnih vzorcev fecesa in prahu odvzetih na gospodarstvih z odraslimi in vzrejnimi jatami nesnic ter preiskave vzorcev za ugotavljanje prisotnosti protimikrobnih snovi. Število preiskav je ocenjeno na podlagi opravljenega števila preiskav v letu 2010.
- nadomestila za izločene živali: Kljub dobrem rezultatom v letu 2010, ko je bila zaradi ugotovitve S. Enteritidis izločena samo ena jata, je realno pričakovati, da bo v letu 2012 število jat nesnic z ugotovljeno S.Enteritidis/S.Typhimurium višje. Zato je ocena stroškov za izplačila nadomestil narejena na predpostavki, da bodo v letu 2012 zaradi ugotovitve S.Enteritidis ali S.Typhimurium izločene 3 jate, pri čemer pa bo R Slovenija še vedno izpolnila cilj Skupnosti, saj bo, ob predpostavki, da bo tudi v letu 2012 v program nadzora salmonel vključenih cca. 200 jat, razširjenost S.Enteritidis/S.Typhimurium 2% ali manj .

Za izračun stroškov nadomestila je upoštevana povprečna velikost jate s 6000 živalmi (število vseh odraslih nesnic / število jat). Pri oceni števila izločenih živali pa lahko pride do večje razlike med predvidenim in dejanskim številom izločenih živali stroški saj velikost jat z odraslimi nesnicami v R Sloveniji zelo variira, od jat s samo 300 odraslimi nesnicami, do jat z 90000 nesnicami. Predvidena vrednost izplačila nadomestila za posamezno žival v letu 2012 je 4,4 EUR.

Preiskave za ločevanje vakcinalnih in divjih sevov ter tipizacije izolatov salmonel opravi Nacionalni referenčni laboratorij za salmonelo v okviru finančnih sredstev, ki jih prejema za svoje delovanje.

6. Data on the epidemiological evolution during the last five years

Data already submitted via the online system for the years 2007 - 2010 :

The data on the evolution of zoonotic salmonellosis are provided according to the tables where appropriate

6.1 Evolution of the zoonotic salmonellosis

*6.1.1 Data on evolution of zoonotic salmonellosis for year: **2011***

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

Region	Type of flock	Total number of flocks of (a)	Total number of animals of	Total number of flocks under the programme	Total number of animals under the programme	Number of flocks checked (b)	Serotype	Number of positive flocks (c)	Number of flocks depopulated	Total number of animals slaughtered or destroyed	kg/number (eggs destroyed)	kg/number (eggs channeled to egg product)	Quantity of eggs destroyed	Quantity of eggs channeled to egg product
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of C	202	1 155 871	202	1 155 871	202	salmonella enteritidis	1	1	4 725	kg	3 900	0	X
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella tenessee	4	0	0	kg	0	0	X
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella monteideo	2	0	0	kg	0	0	X
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella infantis	1	0	0	kg	0	0	X
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella chartres	1	0	0	kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Laying flocks of C	153	0	153	0	153	salmonella saintpaul	4	0	0	kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella chartres	4	0	0	kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella ohio	1	0	0	kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella bovismorbifera	1	0	0	kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella tenessee	1	0	0	kg	0	0	X
SI - REARING FLOCKS	Laying flocks of C	0	0	0	0	0	salmonella O6,7(c1)	1	0	0	kg	0	0	X
Total		355	1 155 871	355	1 155 872	355		21	1	4 725				
ADD A NEW ROW														

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring version : 2.1

- (a) Including eligible and non eligible flocks for the programme
- (b) Check means to perform a flock level test under the programme for the presence of salmonella. In this column a flock must not be counted twice even if it has been checked more than one.
- (c) If a flock has been checked, in accordance with footnote (b), more than once, a positive sample must be taken into account only once.

6.2 Stratified data on surveillance and laboratory tests

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : 2011

Region	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples
SI - ADULT FLOCKS	microbiological test	official routine sampling	134	5 X
SI - ADULT FLOCKS	microbiological test	official sampling - point 2.1(b)	10	0 X
Total			144	5
ADD A NEW ROW				

6.3 Data on infection for year: 2011

Region	Number of herds infected	Number of animals infected

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
 version : 2.1

SI - ADULT FLOCKS	9	28 679	X
Total	9	28 679	
			Add a new row

6.4 Data on vaccination or treatment programmes for year: **2011**

Region	Total number of herds	Total number of animals of animals	Number of herds in vaccination or treatment programme	Number of herds vaccinated or treated	Number of animals vaccinated or treated	Number of doses of vaccine or treatment administered
SI - REARING FLOCKS	153	0	0	0	0	X
Total	153	0	0	0	0	
						Add a new row

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

7. Targets

7.1 Targets related to testing (one table for each year of implementation)

7.1.1 Targets on diagnostic tests for year : **2013**

Region	Type of the test (description)	Target population (categories and species targeted)	Type of sample	Objective	Number of planned tests
SI - ADULT FLOCKS	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAME	Laying flocks of Gallus gallus	Faeces, dust	surveillance, monitoring	182 X
SI - REARING FLOCKS	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAME	Laying flocks of Gallus gallus	Faeces	confirmation of suspected cases	4 X
SI - ADULT AND REARING FLOCKS	SEROTYPING IN THE FRAME OF OFFICIAL SAM	Laying flocks of Gallus gallus	isolates	surveillance, monitoring, confirmation	10 X
SI - ADULT FLOCKS	AMR/BIH tests	Laying flocks of Gallus gallus	eggs, dead birds	surveillance, confirmation	11 X
Total					207
Total AMR/BIH tests					11
Total BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAME OF OFFICIAL SAMPLING					186
Total SEROTYPING IN THE FRAME OF OFFICIAL SAMPLING					10
Add a new row					

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

7.1.2 Targets on testing of flocks for year :

2013

Region	Type of flock	Total number of flocks (a)	Total number of animals	Total number of flocks/herds under the programme	Total number of animals under the programme	Number of flocks checked (b)	Serotype	Number of positive flocks (c)	Number of flocks depopulated	Total number of animals slaughtered or destroyed	Quantity of eggs destroyed (number)	Quantity of eggs channelled to egg product (number)
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of	200	1 000 000	200	1 000 000	200	salmonella enteritidis	3	3	18 000	80 000	0
SI - ADULT FLOCKS	Laying flocks of	0	0	0	0	0	other serovars	8	0	0	0	0
Total		200	1 000 000	200	1 000 000	200		11	3	18 000	80 000	0
Add a new row												

(a) Including eligible and non eligible flocks for the programme

(b) Check means to perform a flock level test under the programme for the presence of salmonella. In this column a flock must not be counted twice even if it has been checked more than one.

(c) If a flock has been checked, in accordance with footnote (b), more than once, a positive sample must be taken into account only once.

7.2 Targets on vaccination or treatment

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
 version : 2.1

7.2.1 Targets on vaccination or treatment for year :

2013

NUTS Region	Total number of herds in vaccination or treatment programme	Total number of animals in vaccination or treatment programme	Targets on vaccination or treatment programme				Number of doses of vaccine or treatment expected to be administered
			Number of herds or flocks in vaccination or treatment programme	Number of herds or flocks expected to be vaccinated or treated	Number of animals expected to be vaccinated or treated	Number of doses of vaccine or treatment expected to be administered	
SI	0	0	0	0	0	0	X
Total	0	0	0	0	0	0	
Add a new row							

8. Detailed analysis of the cost of the programme for year: 2013

1. Testing						
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of tests	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Cost of analysis	BACTERIOLOGICAL DETECTION TEST IN FRAMM	186	20.95	3896.7	yes	X
Cost of analysis	SEROTYPING IN THE FRAME OF OFFICIAL SAMPL	10	63.76	637.6	yes	X
Cost of analysis	AMR/BIH tests	11	255.64	2812.04	yes	X
				Add a new row		
2. Vaccination (if you ask cofinancing for purchase of vaccins, you should also fill in 6.4 and 7.2)						
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of vaccine doses	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Vaccination	Purchase of vaccine doses	0	0	0	no	X
				Add a new row		
3. Slaughter and destruction (without any salaries)						
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Slaughter and destruction	Compensation of animals	18 000	4.4	79200	yes	X
				Add a new row		
4. Cleaning and disinfection						

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring
version : 2.1

Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
CLEANING/DESINFECTION : VERIFICATION OF THE EFFICIENCY OF DESINFECTION	Test for verification of the efficiency of disinfection	0	0	0 no	X
Add a new row					
5. Salaries (staff contracted for the programme only)					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Salaries	Salaries	0	0	0 no	X
Add a new row					
6. Consumables and specific equipment					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Consumables and specific equipment	Consumables and specific equipment	0	0	0 no	X
Add a new row					
7. Other costs					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Other costs	NO COMMUNITY CO-FINANCING	0	0	0 no	X
Add a new row					
8. Cost of official sampling					
Cost related to	<u>Specification</u>	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested
Cost of official sampling	Cost of official sampling	0	0	0 no	X
Add a new row					

Standard requirement for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.1

Total	18 207	86546.34	
--------------	--------	----------	--

Attachments

IMPORTANT :

- 1) The more files you attach, the longer it takes to upload them .
- 2) This attachment files should have one of the format listed here : **.zip, .jpg, .jpeg, .tiff, .tif, .xls, .doc, .bmp, .pna.**
- 3) The total file size of the attached files should not exceed 2 500Kb (+- 2.5 Mb) . You will receive a message while attaching when you try to load too much.
- 4) IT CAN TAKE **SEVERAL MINUTES TO UPLOAD ALL THE ATTACHED FILES**. Don't interrupt the uploading by closing the pdf and wait until you have received a Submission Number!
- 5) Zip files cannot be opened (by clicking on the Open button) . All other file formats can be opened.